

**APKLAUSOS APIE
LIETUVOS SOCIALINIŲ
PEDAGOGŲ VYKDOMOS
VEIKLOS IR METODINĖS
PAGALBOS PRIEMONIŲ
SOCIALINIAMS
PEDAGOGAMS POREIKĮ
ATASKAITA**

SPECIALIOSIOS PEDAGOGIKOS IR
PSICHOLOGIJOS CENTRAS

2019

Apklausą atliko:

VALANTIEJENĖ Sandra

Apklausos tyrimo ataskaitą parengė:

VALANTIEJENĖ Sandra

MAČIULYTĖ Ona

Siūlymus ir pastabas teikė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento
Švietimo pagalbos skyriaus vyresnioji specialistė Asta Dilytė

Pasiūlymus, pastabas, komentarus prašome siųsti Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro komandai (info@sppc.lt)

© Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, 2019

© Sandra Valantiejiene, 2019

TURINYS

ĮVADAS	4
1. INFORMACIJA APIE APKLAUSOS ATLIKIMĄ	7
1.1. Apklausos vykdymas.....	8
1.2. Apklausos etika.....	10
1.3. Apklausos anketų struktūra.....	10
1.4. Apklausos dalyviai.....	12
2. APKLAUSOS REZULTATAI	28
2.1. Socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, vykdoma veikla.....	29
2.2. Socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, vykdoma veikla.....	41
2.3. Socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, ir socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, vykdomos veiklos palyginimas.....	61
2.4. Socialinių pedagogų darbo sąlygų įvertinimas.....	68
2.5. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo sunkumai.....	72
2.6. Metodinės pagalbos rekomendacijų / priemonių poreikis.....	77
IŠVADOS	93
REKOMENDACIJOS	97
LITERATŪRA	101
PRIEDAI	104

IVADAS

Socialinis pedagogas – specialistas, dirbantis ugdymo, globos ar kitoje ugdymo funkcijas atliekančioje įstaigoje. Tai asmuo, įgijęs socialinio pedagogo pasirengimą ir yra pasirengęs dirbti socialinėse institucijose, atliekančiose ugdymo funkcijas ir sugebančiose vykdyti socializacijos, ankstyvosios prevencijos, pagalbos prevencijos ir socialinės reabilitacijos programas bei sėkmingas socialines interakcijas įvairaus lygio socialinėse grupėse (Kvieskienė, 2003). Socialinio pedagogo veikla, įgyvendinama atliekant socialinio ugdymo funkciją, apima socialinį vaiko asmenybės formavimą bei pagalbą jam prisitaikant socialinėje aplinkoje. Pagrindinis šios socialinio pedagogo veiklos tikslas – padėti įgyvendinti vaiko ir mokinio teisę į mokslą, užtikrinti jo saugumą mokykloje bei sudaryti prielaidas pozityviai vaiko ir mokinio socializacijai bei pilietinei brandai. Būtina pažymėti, jog nurodytas socialinio pedagogo misiją apibūdinančias veiklas reglamentuoja ir teisiniu požiūriu imperatyviai įtvirtina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakymas Nr. V-951, kuriuo apibrėžtas Mokyklos socialinio pedagogo pavyzdinis pareigybės aprašas, bei Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakymas Nr. V-950 „Dėl socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo patvirtinimo“. Atsižvelgiant į aukščiau nurodytų teisės aktų reikalavimus, dirbdamas su ugdytiniais socialinis pedagogas turi siekti sudaryti kuo palankesnes sąlygas ugdytiniui ugdytis, tobulėti. Tam, kad būtų sėkmingai vykdoma ši užduotis, socialinis pedagogas taip pat privalo dirbti tiek individualiai su ugdytiniu, atskiromis grupėmis, tiek ir aktyviai bendradarbiauti su mokyklos bendruomene, tėvais, su įvairiomis organizacijomis. Teisės aktais reglamentuotų socialinio pedagogo funkcijų, įgyvendinamų ugdymo institucijoje, pobūdis suponuoja ir tai, jog šis švietimo sistemos specialistas padeda kurti mokykloje gerą psichologinį klimatą, inicijuoti glaudesnius vaiko šeimos ir mokyklos ryšius, prisideda prie vaikų socializacijos problemų sprendimo, vykdo įvairias prevencines veiklas, atlieka vaiko vertinimą socialiniu pedagoginiu aspektu.

Pastebėtina, jog pastaraisiais metais Lietuvoje atlikti tyrimai dažniausiai socialinio pedagogo statusą, jo misiją bendrojo ugdymo mokykloje analizavo, pirmiausiai, tik dviem pagrindiniais aspektais: (i) pagal jam priskiriamų veiklų aspektą (Buzaitytė-Kašalynienė, 2002; Leliūgienė, 2003; Černeckienė, 2007; Merfeldaitė, 2008; Čiužas, Leliūgienė, 2011; Juodeikaitė, 2011); (ii) pagal socialinio pedagogo kompetencijas (Čepukas, 2002; Kvieskienė, 2001; Baraldsnes, Vaškienė, 2013); (iii) socialinės pedagoginės pagalbos teikimą (Švedaitė, 2005; Kvieskienė *et al* 2006; Indrašienė, Suboč, 2009; Merfeldaitė, 2007; Merfeldaitė, 2008). Kita vertus, tokie aspektai, kaip sąsaja tarp socialinių pedagogų vykdomų veiklų ir joms pasitelkiamų metodinės pagalbos priemonių, šių priemonių pakankumas, atitiktis objektyviai egzistuojantiems poreikiams / situacijai Lietuvoje nebuvo plačiau nagrinėti. Be to, akcentuotina ir tai, jog socialinio pedagogo etatai Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose pradėti steigti jau daugiau kaip prieš dvidešimt metų (nuo 1998 metų), tad šiandieninėmis sąlygomis tik mažoje dalyje Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų tokių specialistų etatų nėra įsteigta. Nuo 2009 metų socialinių pedagogų etatai pradėti steigti pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose. Tačiau, kaip patvirtina aukščiau pateikti duomenys, paskutinės išsamios socialinio pedagogo veiklos studijos Lietuvoje buvo atliktos prieš daugiau kaip dešimtmetį (vėliausiai – 2008 metais). Ši aplinkybė taip pat lemia tolesnių aktualių studijų šioje srityje būtinybę, siekiant išaiškinti objektyvias socialinių pedagogų veiklos sąlygas ir nustatyti šiai veiklai būtinų metodinės pagalbos priemonių poreikį.

Šiuo tikslu apklausos autoriai, pasirinkdami anketavimo (apklausos) metodą, 2018 metais atliko socialinių pedagogų veiklos sąlygų analizę. Pateikiamoje apklausos ataskaitoje, remiantis Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų apklausos rezultatais, yra atskleidžiamas socialinių pedagogų veiklos turinys bei ypatumai aktualių dabartinių laikotarpiu. Be to, ataskaitoje, remiantis surinktais tyrimo empiriniais duomenimis, apibūdinamas ir pristatomas šių specialistų demografinis, profesinis portretas, jų darbo krūvis bei pasitenkinimas savo veikla.

Apklausos vykdytojai – ***Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras***. Apklausa atlikta LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos užsakymu.

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbantiems socialiniams pedagogams, kurie užpildė apklausos anketas ir nuoširdžiai pasidalino pastebėjimais bei informacija apie savo veiklos ypatumus.

1. INFORMACIJA APIE APKLAUSOS ATLIKIMĄ

1.1. APKLAUSOS VYKDYMAS

Apklausa *tikslas* – išsiaiškinti Lietuvos socialinių pedagogų vykdomą veiklą 2017–2018 mokslo metais ir metodinės pagalbos priemonių, skirtų socialiniams pedagogams, dirbantiems ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, poreikį.

Apklausa atlikimui taip pat buvo numatyti *apklausos uždaviniai*:

1. nustatyti socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, vykdomas veiklas, jų mastą ir dažnį;
2. nustatyti socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose, vykdomas veiklas, jų mastą ir dažnį;
3. identifikuoti socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, metodinės pagalbos priemonių ir vertinimo instrumentų poreikį;
4. atlikti šių specialistų veiklos ir metodinės pagalbos priemonių poreikio atitikimo analizę;
5. parengti rekomendacijas dėl jų veiklos tobulinimo.

Apklausa atlikta internetu 2018 m. gegužės–birželio mėnesiais. Apklausei vykdyti pasirinktas kiekybinis tyrimas, kuriuo buvo siekiama statistiškai pagrįsti tyrinėjamo objekto esminius požymius (Williams, Monge, 2006; Bitinas, 2006). Siekiant atskleisti rūpimas tendencijas, pasirinktas tyrimo instrumentas - anketinė apklausa. Informacija apie vykdomą apklausą buvo siūsta elektroniniu paštu savivaldybių švietimo padaliniams su prašymu informaciją persiųsti savo mokykloms. Švietimo ir mokslo ministerijos švietimo įstaigoms, pedagoginėms psichologinėms / švietimo pagalbos tarnyboms informacija buvo išsiųsta tiesiogiai.

Anketas užpildė 542 socialiniai pedagogai, dirbantys ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose ir 37 socialiniai pedagogai, dirbantys pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose. Analizuojant duomenis buvo nustatyta 3 atvejai, kai bendrojo ugdymo mokyklų anketą užpildė jaunimo centro, vaikų globos namų ir švietimo pagalbos tarnybos socialiniai pedagogai. Jų pateikti duomenys neanalizuojami, nes respondentai neatitiko tikslinės grupės. Analizuojamos 539 bendrojo ugdymo mokyklų socialinių

pedagogų anketos ir 37 pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų anketos.

Apklausos ribotumai. Remiantis Švietimo valdymo informacinės sistemos (toliau – ŠVIS) duomenimis, Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose 2017–2018 mokslo metais dirbo 1195 socialiniai pedagogai. Šios apklausos anketas užpildė 45 proc. socialinių pedagogų. Atkreiptinas dėmesys, kad šios apklausos respondentų atranka buvo netikimybinė. Respondentų grupė pasirinkta patogumo principu (siunčiant apklausos anketą visiems Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose dirbantiems socialiniams pedagogams ir tikintis, kad jie sutiks dalyvauti apklausoje) – tai priežastis lemianti pagrindinį tyrimo apribojimą, jog gautų duomenų negalime apibendrinti visai socialinių pedagogų populiacijai. Tačiau gautieji rezultatai nurodo tam tikras tikslinės grupės tendencijas. Ataskaitoje pateikiamas išvadas patartina taikyti tik į imtį patekusiai populiacijos daliai. Tačiau šios apklausos rezultatai galėtų būti kaip gairės kitam, didesnio masto studijoms atlikti.

Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai apklausos anketas užpildė 100 proc., todėl jų atsakymams tyrimo ribotumai yra netaikomi.

Duomenų analizė. Duomenų statistinė analizė atlikta naudojant turinio valdymo sistemos SystemeSight apklausų analizės modulį bei SPSS 22.0 (*Statistical Package for the Social Sciences*) statistinių duomenų apdorojimo programą. Grafiniam duomenų iliustravimui pasirinkta *Microsoft Excel 365* programa. Nagrinėjant informantų pateiktus atsakymus į atvirus klausimus, pasirinktas induktyvioji kokybinės turinio (angl. *content*) analizės metodas (Elo, Kyngas, 2008), leidžiantis padaryti specifines išvadas remiantis analizuojamu tekstu. Remiantis mokslinė metodologine literatūra (Burnard, 1991; Bitinas, 2006; Kvale, 2007; Creswell, 2007) kokybinė turinio (angl. *content*) analizė, nagrinėjant atsakymus į atvirus klausimus, apėmė keturis žingsnius, įskaitant daugkartinį teksto skaitymą, kategorijų ir subkategorijų išskyrimą, jų lyginimą tarpusavyje bei jungimą ir jų interpretavimą.

Apklausos ataskaitoje vartojamų sutrumpinimų sąrašas:

Mokyklų socialiniai pedagogai – socialiniai pedagogai, dirbantys ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose.

PPT / ŠPT socialiniai pedagogai – socialiniai pedagogai, dirbantys pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose.

1.2. APKLAUSOS ETIKA

Metodologinėje literatūroje (Bitinas, 2006; Creswell, 2007; Kvale, 2007) nurodomi esminiai etikos principai, kurių būtina laikytis atliekant apklausas ar tyrimus: teisė būti nepažeistam, teisė nebūti išnaudojamam, tyrimo naudingumas, rizikos ir naudos santykis, pagarba asmens orumui, teisingumas, privatumas, konfidencialumas, savanoriškumas, geranoriškumas. Šios apklausos metu laikytasi šių apklausos etikos principų:

- **autonomiškumo** – socialinių pedagogų dalyvavimas apklausoje buvo savanoriškas, apklausos dalyviai galėjo laisvai pasirinkti dalyvauti apklausoje;
- **naudingumo** – apklausoje sutikusiems dalyvauti socialiniams pedagogams buvo pateikiama informacija, kurioje buvo išaiškintas apklausos tikslas ir paskirtis, apklausos duomenų rinkimo metodai, duomenų analizės būdas. Apklausos dalyviams paaiškinta, kad pateikti duomenys nepadarys jiems jokios žalos. Apklausoje sutikę dalyvauti socialiniai pedagogai taip pat buvo informuoti, kad gauti rezultatai bus panaudoti rengiant naujus metodinės pagalbos priemones (pvz., metodines rekomendacijas dėl pagalbos tinklo kūrimo, poreikių vertinimo formos ir kt.), skirtas socialinio pedagogo darbui ugdymo įstaigoje;
- **konfidencialumo** – apklausoje sutikę dalyvauti socialiniai pedagogai taip pat buvo informuoti, kad apklausos duomenys bus panaudoti tyrimo ataskaitai rengti, tačiau tyrimo duomenų pateikimas neleis identifikuoti tyrime dalyvavusių socialinių pedagogų tapatybės;
- **teisingumo** – apklausos dalyviai galėjo gauti išsamią informaciją apie tyrimą; juo nesiekta asmeninės tyrėjų naudos, remtasi sąžiningumo principu, analizuota visa apklausos dalyvių pateikta informacija.

1.3. APKLAUSOS ANKETŲ STRUKTŪRA

Apklausos tikslui pasiekti buvo parengtos **2 anketos**:

- socialiniams pedagogams, dirbantiems ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose (*priedas Nr. 2*);
- socialiniams pedagogams, dirbantiems pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose (*priedas Nr. 3*).

Anketos buvo sudarytos atsižvelgiant į 2016 m. lapkričio 2 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymo Nr. V-951, kuriuo yra reglamentuotas mokyklos socialinio pedagogo pavyzdinis pareigybės aprašas, 7 punktą, numatantį mokyklos socialinio pedagogo vykdomas funkcijas. Sudarant anketos turinį taip pat atsižvelgta į 2016 m. lapkričio 2 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymą Nr. V-950 „Dėl socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas). Šis Aprašas nustato socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui paskirtį, uždavinius, sritis, organizavimą ir reikalavimus socialinio pedagogo pareigybei.

Abi apklausos anketas sudarė trys dalys:

1) ***bendrieji duomenys apie socialinius pedagogus*** (lytis; amžius; išsilavinimas; socialinio pedagogo darbo stažas; kvalifikacinė kategorija; darbo krūvis, kokio dydžio vietovėje yra įstaiga, kurioje dirbama; mokyklos tipas; socialinių pedagogų skaičius vienoje įstaigoje; mokinių skaičius įstaigoje; prašyta įvertinti dažnumą su kokios problematikos vaikais dažniausiai dirbama; dalyvavimas mokyklos/savivaldybės vaiko gerovės komisijos veikloje);

2) ***informacija apie socialinio pedagogo vykdomą veiklą ir jos kryptis*** (klausimai pateikti pagal vykdomos veiklos kryptis: konsultavimą, tiriamąją veiklą, prevencinę veiklą, pagalbos tinklo kūrimą, bei kitą vykdomą veiklą; prašyta įsivertinti savo kompetencijas šiose srityse; pateikti sunkumus, su kuriais susiduriama teikiant socialinę pedagoginę pagalbą; socialinio pedagogo darbo sąlygų įvertinimas);

3) ***informacija apie metodinės pagalbos priemonių ir vertinimo instrumentų poreikį*** (vertinta ar pakanka socialinio pedagogo darbui metodinių rekomendacijų / priemonių ir vertinimo formų/instrumentų; prašyta nurodyti kokių ir kokios srities metodinių rekomendacijų/priemonių ir vertinimo formų / instrumentų labiausiai pasigendama socialinio pedagogo darbe).

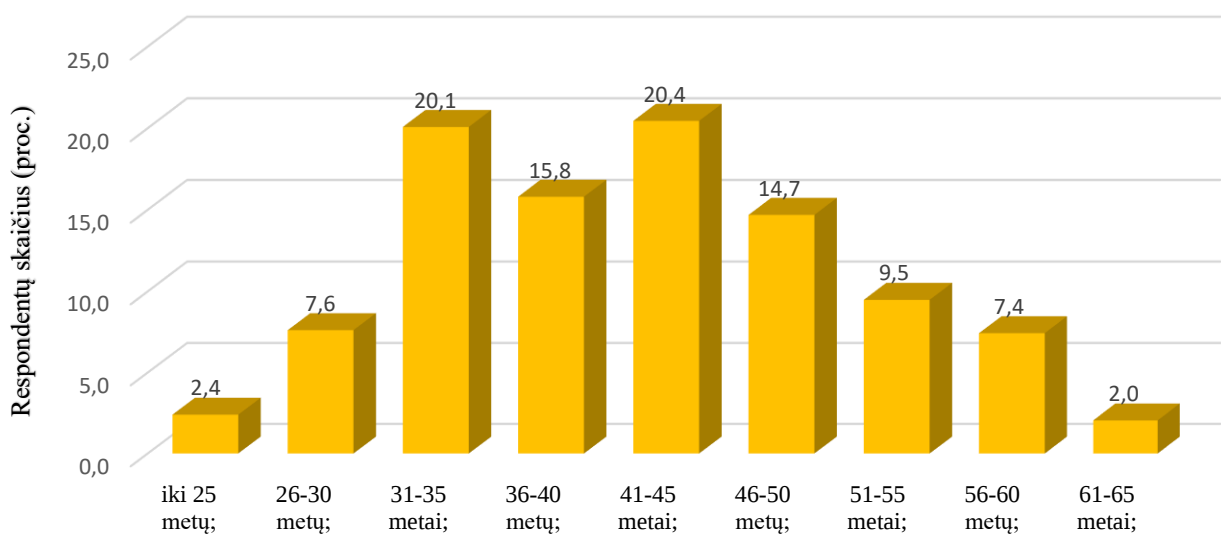
Apklausos anketa, skirta socialiniams pedagogams, dirbantiems ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, buvo anoniminė. Apklausos anketoje, skirtoje socialiniams pedagogams, dirbantiems pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, buvo prašoma nurodyti savo asmeninius duomenis (vardas ir pavardė, kontaktas), dėl darbo specifiškumo ir galimybės pasitikslinti apklausos duomenis. Ši anketa taip pat papildyta specifiniais socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, veiklos klausimais.

1.4. APKLAUSOS DALYVIAI

1.4.1. Socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, demografiniai duomenys

Respondentų lytis, amžius ir geografinė vietovė. Apklausoje dalyvavo 539 mokyklų socialiniai pedagogai, iš jų – 97,8 proc. moterų ir 2,2 proc. vyrų. Respondentų amžius gana įvairus. Analizuojant tyrimo rezultatus nustatyta, kad didžioji dalis respondentų (56,3 proc.) amžius svyruoja nuo 31–45 metų. Tik 2,4 proc. respondentų buvo labai jauno amžiaus (iki 25 metų), 7,6 proc. apklaustųjų buvo 26–30 metų amžiaus. Detalus respondentų pasiskirstymas pagal amžių pateikiamas grafike:

Analizuojant respondentų amžių pagal lytį, nustatyta, kad mokyklose dvigubai daugiau dirba 26–30 metų amžiaus vyrų (16,7 proc.) nei moterų (7,4 proc.). Socialinių pedagogų vyrų amžius varijuoja iki 50 metų, o moterų – iki 65 metų.

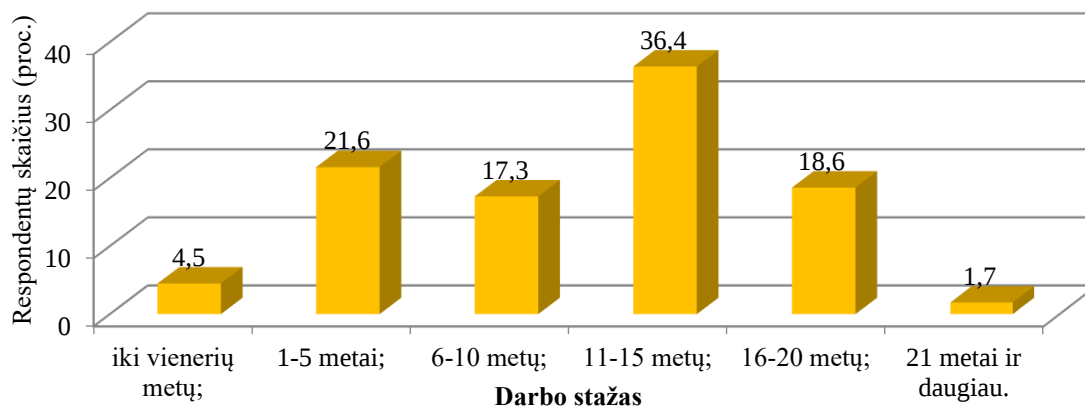
Respondentų taip pat buvo paprašyta nurodyti, kur yra jų darbo vieta geografiniu požiūriu (didelis miestas, miestas, miestelis ir kaimas). Apklausą nustatyta, jog 26,4 proc. apklaustųjų dirba dideliame mieste (virš 200 tūkst. gyventojų), 16,4 proc. dirba mieste (30–200 tūkst. gyventojų), 35,1 proc. dirba mažame miestelyje (2–30 tūkst. gyventojų), o 21,1 proc. dirba kaime (mažiau nei 2 tūkst.

gyventojų). Atsižvelgiant į šiuos rezultatus, darytina išvada, jog apklausos dalyviai geografiniu požiūriu pasiskirstė gana tolygiai.

Respondentų išsilavinimas. Beveik visi apklausoje dalyvavę mokyklų socialiniai pedagogai yra įgiję aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Iš jų: 53,5 proc. įgiję aukštąjį bakalauro laipsnį; 40,7 proc. įgiję aukštąjį magistro kvalifikacinį laipsnį. Tik 5,8 proc. respondentų yra įgiję aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. Analizuojant respondentų duomenis pagal amžių nustatyta, kad net 23,1 proc. socialinių pedagogų iki 25 metų ir 12,2 proc. socialinių pedagogų 26–30 metų turi aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. Lyginant respondentų duomenis pagal lytį bei įgytą išsilavinimą nustatyta, kad moterų įgytas išsilavinimas pasiskirstė: 5,9 proc. turi aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą, 54,2 proc. aukštąjį bakalauro laipsnį, 39,9 proc. aukštąjį magistro kvalifikacinį laipsnį. Net 75,0 proc. respondentų vyrų turi aukštąjį magistro kvalifikacinį laipsnį ir 25,0 proc. – aukštąjį bakalauro laipsnį. Lentelėje pateikiama analizė pagal respondentų gyvenamąją vietą ir turimą išsilavinimą:

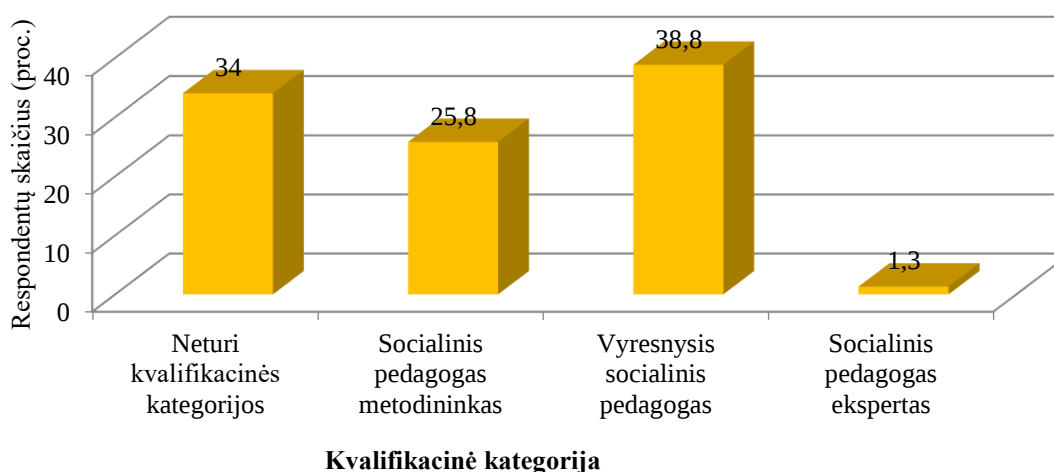
	<i>Aukštasis bakalauro laipsnis</i>	<i>Aukštasis magistro kvalifikacinis laipsnis</i>	<i>Aukštasis neuniversitetinis</i>
Dideliame mieste (virš 200 tūkst. gyventojų)	28.9 %	66.9 %	4.2 %
Mieste (30–200 tūkst. gyventojų)	48.9 %	48.9 %	2.3 %
Mažame miestelyje (2–30 tūkst. gyventojų)	63.5 %	29.6 %	6.9 %
Kaime (mažiau nei 2 tūkst. gyventojų)	70.6 %	21.0 %	8.4 %

Respondentų darbo stažas ir kvalifikacinė kategorija. Apklausos rezultatų analizė parodė, socialinių pedagogų darbo stažas yra gana įvairus:

Remiantis grafike pateiktais duomenimis, galima teigti, jog daugiausia mokyklose dirbančių socialinių pedagogų turi 11–15 m. darbo stažą (36,4 proc.). Taip pat svarbu paminėti, kad yra labai nedaug darbuotojų (4,5 proc.) turinčių iki vieno metų ar turinčių didesnę nei 21 metų darbo stažą (1,7 proc.). Analizuojant apklausos rezultatus nustatyta, kad didžioji dalis respondentų, dirbančių nuo 1 iki 5 metų (61,2 proc.), gyvena dideliame mieste (virš 200 tūkst. gyventojų) arba mieste (30–200 tūkst. gyventojų). Kaimiškoje vietoje (mažiau nei 2 tūkst. gyventojų) daugiausiai dirba respondentų, kurių darbo stažas yra nuo 11 iki 15 metų (9,3 proc.).

Analizuojant apklausos dalyvių įgytas kvalifikacines kategorijas, gauti rezultatai pateikti šiame grafike:

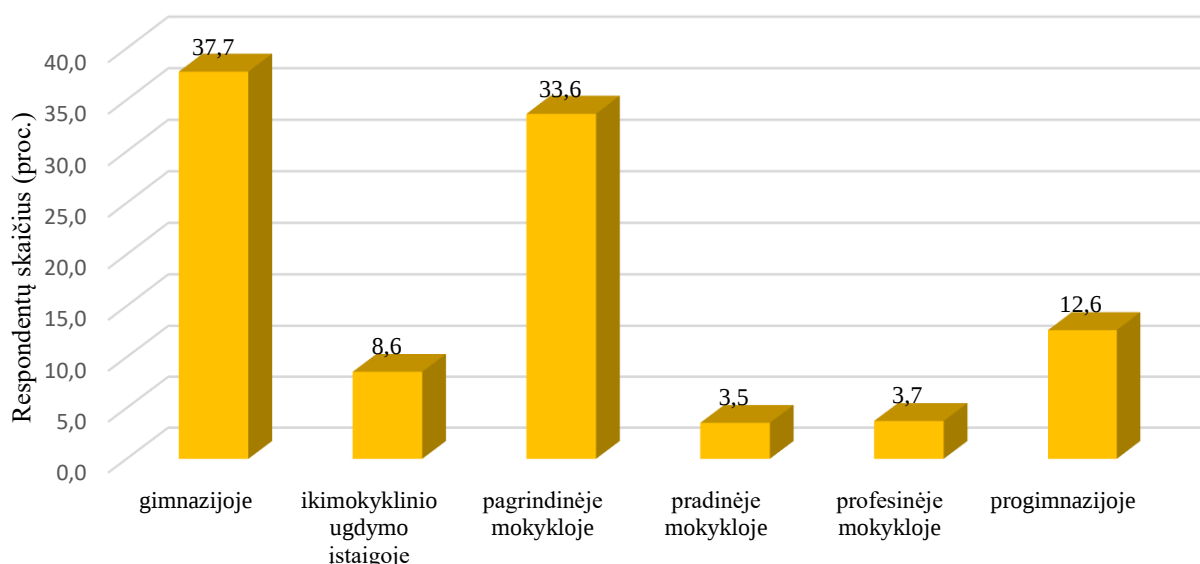

Grafike pateikta informacija leidžia teigti, jog mokyklose dirba gana įvairias kvalifikacines kategorijas turintys socialiniai pedagogai. Tiesa, socialinių pedagogų ekspertų palyginus yra nedaug. Jie sudaro 1,3 proc. respondentų. 38,8 proc. respondentų turi vyresniojo socialinio pedagogo kvalifikacinę kategoriją. Analizuojant apklausos rezultatus išsiaiškinta, kad daugiausiai neturinčių

kvalifikacinės kategorijos socialinių pedagogų dirba gimnazijose (10,8 proc.), taip pat pagrindinėse mokyklose (10,2 proc.) ir ikimokyklinio ugdymo įstaigoje (4,1 proc.). Daugiausiai vyresniojo socialinio pedagogo kvalifikacinę kategoriją turinčių socialinių pedagogų dirba progimnazijose (14,5 proc.) ir pagrindinėse mokyklose (12,6 proc.). Daugiausiai socialinių pedagogų metodininkų (11,3 proc.) ir socialinių pedagogų ekspertų (1 proc.) dirba gimnazijose. Išanalizavus gautus duomenis apie socialinių pedagogų darbo krūvį ir turimą kvalifikacinę kategoriją, nustatyta, jog daugiausiai kvalifikacinių kategorijų turi respondentai, dirbantys 1 etatu: 25,8 proc. turi vyresniojo socialinio pedagogo kvalifikacinę kategoriją, 21,6 proc. – socialinio pedagogo metodininko, 1,3 proc. – socialinio pedagogo eksperto. Lentelėje pateikiami duomenys pagal socialinio pedagogo darbo stažą:

	<i>Neturi kvalifikacinės kategorijos</i>	<i>Socialinis pedagogas ekspertas</i>	<i>Socialinis pedagogas metodininkas</i>	<i>Vyresnysis socialinis pedagogas</i>
Iki vieno metų	91.7 %		4.2 %	4.2 %
1–5 metai	92.2 %		0.9 %	6.9 %
6–10 metų	32.3 %	1.1 %	11.8 %	54.8 %
11–15 metų	10.2 %		31.1 %	58.7 %
16–20 metų	4.0 %	6.0 %	60.0 %	30.0 %
21 metai ir daugiau			55.6 %	44.4 %

Mokyklos tipas, darbo krūvis ir socialinių pedagogų skaičius vienoje įstaigoje. Apklausos rezultatų analizė atskleidė, jog didžioji dauguma (83,9 proc.) apklausoje dalyvavusių socialinių pedagogų dirba pagrindinėse mokyklose, gimnazijose ar progimnazijose:

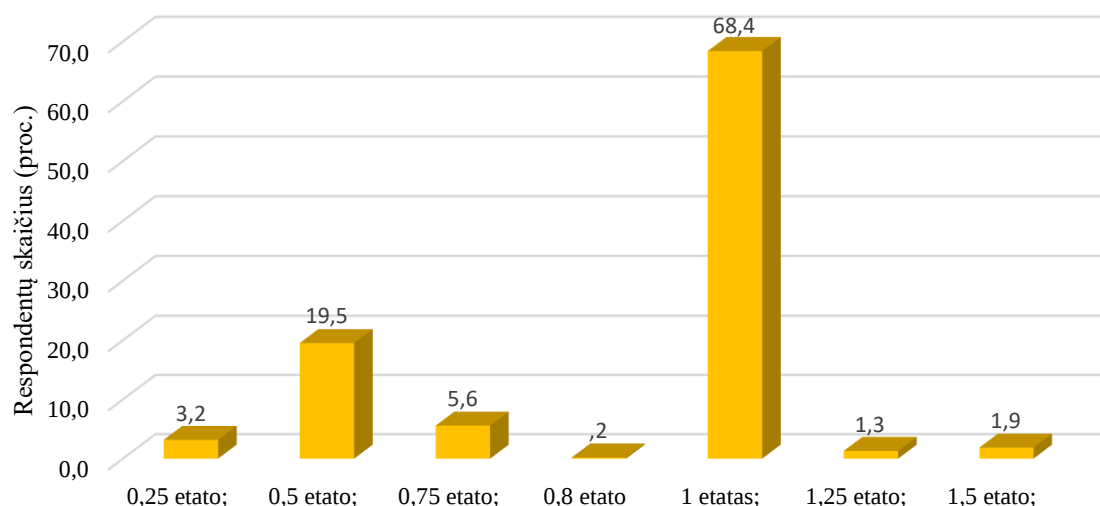
Lentelėje yra pateikiamas mokyklos socialinių pedagogų skaičius pasiskirstymas pagal geografinę vietovę ir mokyklos tipą:

	<i>Dideliame mieste</i> (virš 200 tūkst. gyventojų)	<i>Kaime</i> (mažiau nei 2 tūkst. gyventojų)	<i>Mažame miestelyje</i> (2-30 tūkst. gyventojų)	<i>Mieste</i> (30-200 tūkst. gyventojų)
Gimnazija	9.7 %	7.4 %	16.9 %	3.7 %
Progimnazija	5.2 %		3.9 %	3.5 %
Pagrindinė mokykla	6.7 %	13.8 %	8.9 %	4.3 %
Profesinė mokykla	0.7 %	0.2 %	1.1 %	1.7 %
Ikimokyklinio ugdymo įstaiga	3.2 %	0.2 %	2.6 %	2.6 %
Specialioji mokykla				0.2 %

82,5 proc. apklaustųjų nurodė, kad jų įstaigoje dirba vienas socialinis pedagogas, o beveik visi likusieji (15,8 proc.) nurodė, kad jų darbovietėje dirba du socialiniai pedagogai. Apklausos rezultatai parodė, kad trys socialiniai pedagogai dirba 0,7 proc. mokyklų, keturi – 0,6 proc. mokyklų, o penki – 0,4 proc. mokyklų. Apklausa nustatyta, kad po du socialinius pedagogus daugiausiai turi gimnazijos (6,5 proc.), progimnazijos (4,8 proc.) ir pagrindinės mokyklos (4,1 proc.). Šešis socialinius pedagogus turi viena profesinė mokykla, o penkis ir keturis – dvi gimnazijos, esančios dideliame mieste (per 200 tūkst. gyventojų).

Išanalizavus apklausos duomenis pagal mokyklos tipą ir dirbančių socialinių pedagogų skaičių nustatyta, jog net 38,2 proc. progimnazijų, 17,2 proc. gimnazijų, 12,2 pagrindinių mokyklų ir 10,0 proc. profesinių mokyklų dirba du socialiniai pedagogai; 5,0 proc. profesinių mokyklų dirba trys socialiniai pedagogai, o 15 proc. profesinių mokyklų keturi trys socialiniai pedagogai.

Išanalizavus tyrimo rezultatus nustatyta, kad 68,4 proc. mokyklos socialinių pedagogų dirba vienu etatu, 19,5 proc. – 0,5 etato:

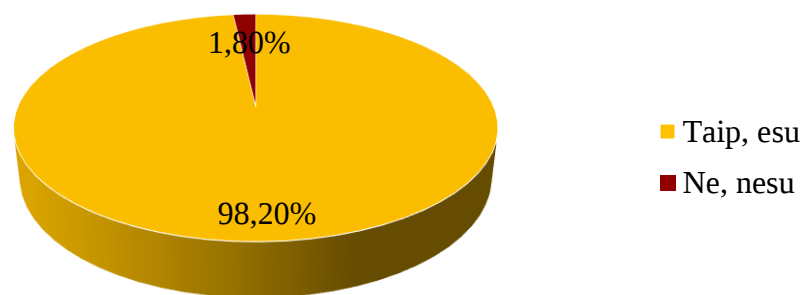
Išanalizavus apklausos rezultatus pagal lytį nustatyta, jog visi apklausoje dalyvavę vyrai dirba vienu etatu. 66,9 proc. moterų dirba 1 etatu, 19,1proc. – 0,5 etato, 5,2 proc. – 0,75 etato, 3,2 proc. – 0,25 etato. Detali analizė pagal mokyklos tipą ir dirbančių socialinių pedagogų skaičių yra pateikiama lentelėje:

<i>Mokyklos tipas</i>	<i>0,25 etato</i>	<i>0,5 etato</i>	<i>0,75 etato</i>	<i>1 etatas</i>	<i>1,25 etato</i>	<i>1,5 etato</i>
Gimnazija	1.0 %	8.4 %	3.9 %	79.8 %	2.5 %	4.4 %
Ikimokyklinio ugdymo įstaiga	10.9 %	30.4 %	4.3 %	54.3 %		
Pagrindinė mokykla	5.5 %	30.9 %	8.3 %	54.7 %	0.6 %	
Pradinė mokykla		31.6 %	5.3 %	63.2 %		
Profesinė mokykla		25.0 %	5.0 %	70.0 %		
Progimnazija		10.3 %	4.4 %	80.9 %	1.5 %	1.5 %
Specialioji mokykla				100.0 %		

Apklausos rezultatai parodė, kad vidutinis vieno socialinio pedagogo darbo krūvis mokykloje yra 0,88 etato. Vienas socialinis pedagogas (0,88 etato) vidutiniškai dirba su 366 mokiniais. Duomenų analizė taip parodė, kad vidutiniškai mažiausią darbo krūvį turi pagrindinėse mokyklose dirbantys socialiniai pedagogai (0,37 etato), taip gimnazijų socialiniai pedagogai (0,65 etato). Daugiausiai vidutiniam etato dydžiui mokinių tenka progimnazijų socialiniams pedagogams (657 mokiniai – 0,95 etato) ir profesinių mokyklų socialiniams pedagogams (580 mokinių – 0,86 etato). Detalesnė analizė pateikiama lentelėje:

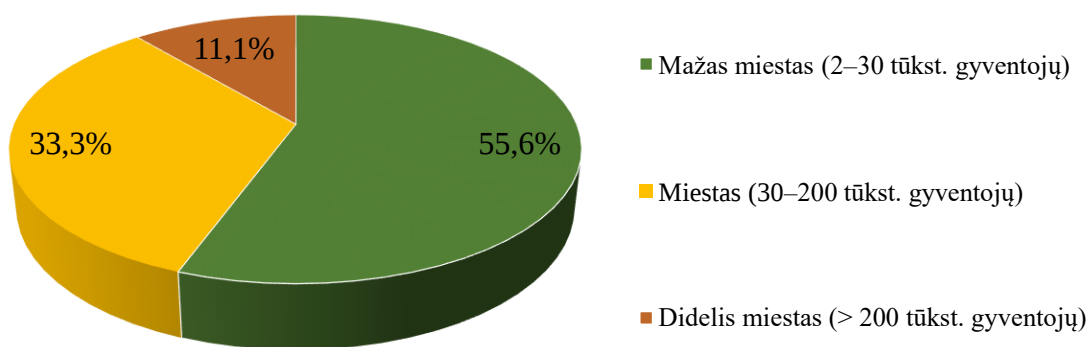
	<i>Etato dydis</i>	<i>Nurodytam etato dydžiui tenkantis mokinių skaičius</i>
Progimnazija	0,95	657
Profesinė mokykla	0,86	580
Pradinė mokykla	0,82	244
Ikimokyklinio ugdymo įstaiga	0,76	194
Gimnazija	0,65	280
Pagrindinė mokykla	0,37	96

Analizuojant gautus duomenis buvo nustatyta, kad didžioji dauguma respondentų (98,2 proc.) priklauso mokyklos vaiko gerovės komisijai:

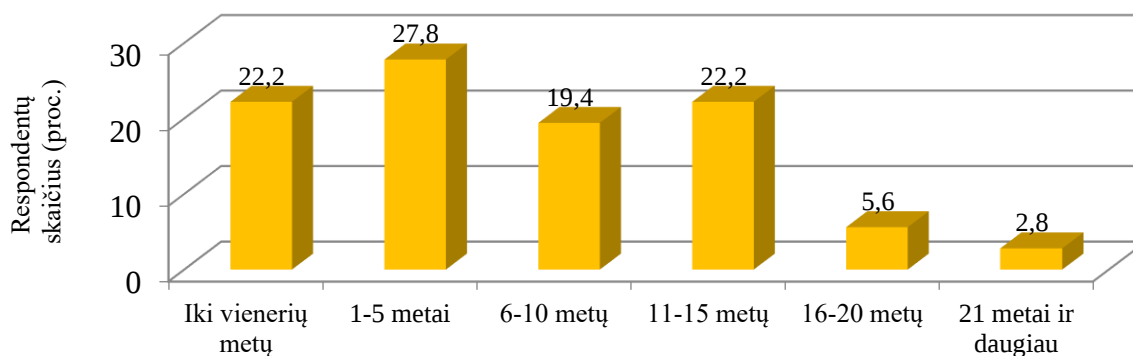
1.4.2. Socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, demografiniai duomenys

Respondentų lytis, amžius ir geografinė vietovė. Apklausos duomenys parodė, kad pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirba tik moterys – anketas užpildė 100 proc. moterų. Apklausoje dalyvavo įvairaus amžiaus respondentai nuo 26 iki 55 metų. Apklausos duomenų analizė atskleidė, kad šiose įstaigose dirba 10,8 proc. socialinių pedagogų 26–30 metų amžiaus, 18,9 proc. – 31–35 metų amžiaus, 16,2 proc. – 36–40 metų amžiaus, 24,3 proc. – 41–45 metų amžiaus ir 13,5 proc. – 51–55 metų amžiaus. Apklausoje dalyvavo socialiniai pedagogai iš skirtingo dydžio miestų. Daugiau nei pusės (55,6 proc.) respondentų darbovietės įsikūrusios mažuose miestuose. Kita dalis (33,3 proc.) respondentų dirba miestuose ar dideliuose miestuose (11,1 proc.):

Respondentų išsilavinimas. Apklausos duomenys rodo, kad beveik pusė respondentų (47,2 proc.) yra įgiję aukštąjį magistro kvalifikacinį laipsnį, o panašūs skaičius respondentų yra įgijęs aukštąjį bakalauro (44,4 proc.) laipsnį. Atkreiptinas dėmesys, kad 5,6 proc. šiose įstaigose dirbančių socialinių pedagogų turi aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą.

Respondentų darbo stažas ir kvalifikacinė kategorija. Apklausos rezultatų analizė parodė, jog respondentų, kaip socialinių pedagogų, darbo stažas gana skirtingas:

Beveik trečdalis respondentų (27,8 proc.), dirbančių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, turi 1–5 metų darbo stažą. Tuo tarpu tik 8,4 proc. visų apklaustųjų socialinio pedagogo darbą dirba ilgiau nei 16 metų. Atkreiptinas dėmesys, kad penktadalis (22,2 proc.) pedagoginių psichologinių tarnybų / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų darbo stažas buvo iki 1 metų. Rezultatų analizė parodė, kad 50 proc. šių įstaigų socialinių pedagogų darbo stažas neperkopia 5 metų.

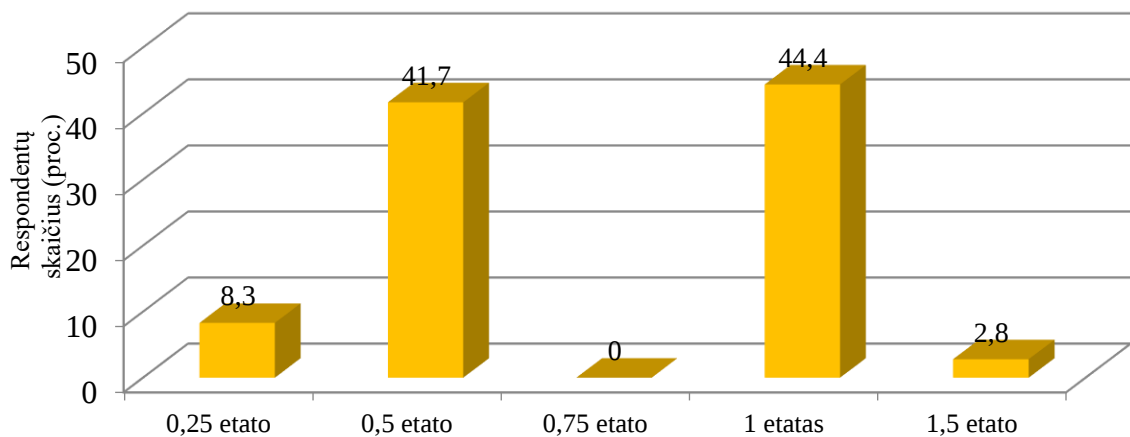
Beveik pusė respondentų (47,2 proc.), dalyvavusių apklausoje, neturi kvalifikacinės kategorijos. Vyresniojo socialinio pedagogo (27,8 pro.) ir socialinio pedagogo metodininko (22,2 proc.) kvalifikacines kategorijas yra įgijęs panašus skaičius respondentų. Kvalifikacinės kategorijos ir darbo stažas yra pateiktas lentelėje:

	<i>Iki vienu metų</i>	<i>1–5 metai</i>	<i>6–10 metų</i>	<i>11–15 metų</i>	<i>16–20 metų</i>	<i>21 metai ir daugiau</i>
Neturi kvalifikacinės kategorijos	11.1 %	16.7 %	11.1 %	5.6 %		
Vyresnysis socialinis pedagogas	8.3 %	5.6 %	5.6 %	5.6 %	2.8 %	
Socialinis pedagogas metodininkas		5.6 %	2.8 %	8.3 %	2.8 %	2.8 %
Socialinis pedagogas ekspertas				2.8 %		

Apklausos rezultatai atskleidė, kad 19,4 proc. vyresniojo socialinio pedagogo kvalifikacinę kategoriją turi aukštąjį bakalauro laipsnį įgiję socialiniai pedagogai, 19,4 proc. socialinio pedagogo metodininko kvalifikacinę kategoriją turi aukštąjį magistro kvalifikacinį laipsnį įgiję socialiniai pedagogai. Atkreiptinas dėmesys, kad aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą turintys socialiniai pedagogai neturi jokios kvalifikacinės kategorijos. Kvalifikacinės kategorijos ir baigtų mokslų santykis:

	<i>Aukštasis bakalauro laipsnis</i>	<i>Aukštasis magistro kvalifikacinis laipsnis</i>	<i>Aukštasis neuniversitetinis išsilavinimas</i>
Neturi kvalifikacinės kategorijos	22.2 %	16.7 %	5.6 %
Vyresnysis socialinis pedagogas	19.4 %	8.3 %	
Socialinis pedagogas metodininkas	2.8 %	19.4 %	
Socialinis pedagogas ekspertas		2.8 %	

Darbo krūvis ir socialinių pedagogų skaičius vienoje įstaigoje. Atlikus socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse/švietimo pagalbos tarnybose apklausą, rezultatai parodė, kad vidutinis šių tarnybų socialinio pedagogo darbo krūvis yra 0,73 etato, o vienas socialinis pedagogas (0,73 etato) vidutiniškai aptarnauja 13433 mokinius. Pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų darbo krūvis pateiktas pavyzdyje:

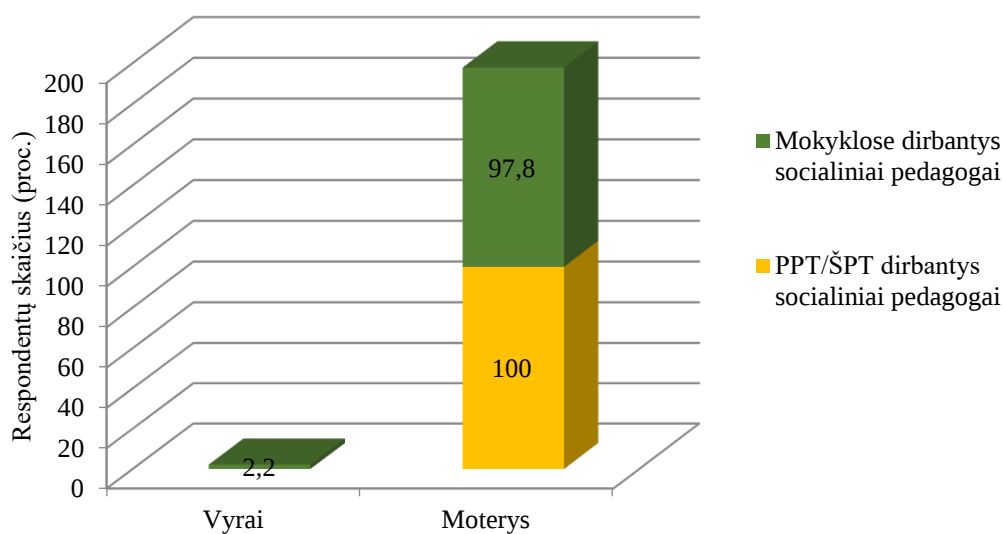
Remiantis pavyzdyje pateiktais duomenimis, galima matyti, kad didžioji dauguma respondentų pedagoginės psichologinės tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose dirba pusę etato (41,7 proc.) arba visu etatu (44,4 proc.). 83,8 proc. socialinių pedagogų nurodė, jog jie yra vieninteliai socialiniai pedagogai, dirbantys šiose įstaigose. Tuo tarpu likusių respondentų (16,7 proc.) teigimu, jų įstaigoje dirba du socialiniai pedagogai ir tai yra didžiausias dirbančių socialinių pedagogų skaičius nurodytose įstaigose, kuriose yra įsidarbinę apklausoje dalyvavę respondentai. Duomenų analizė taip pat parodė, kad trečdalis socialinių pedagogų, dirbančių 0,25–0,5 etato krūviu neturi kvalifikacinės kategorijos. 13,9 proc. socialinių pedagogų metodininkų ir tiek pat socialinių pedagogų ekspertų dirba 1 etatu.

Apklausos duomenų analizė parodė, kad tik mažesnioji dalis (22,2 proc.) respondentų yra savivaldybės vaiko gerovės komisijos nariai.

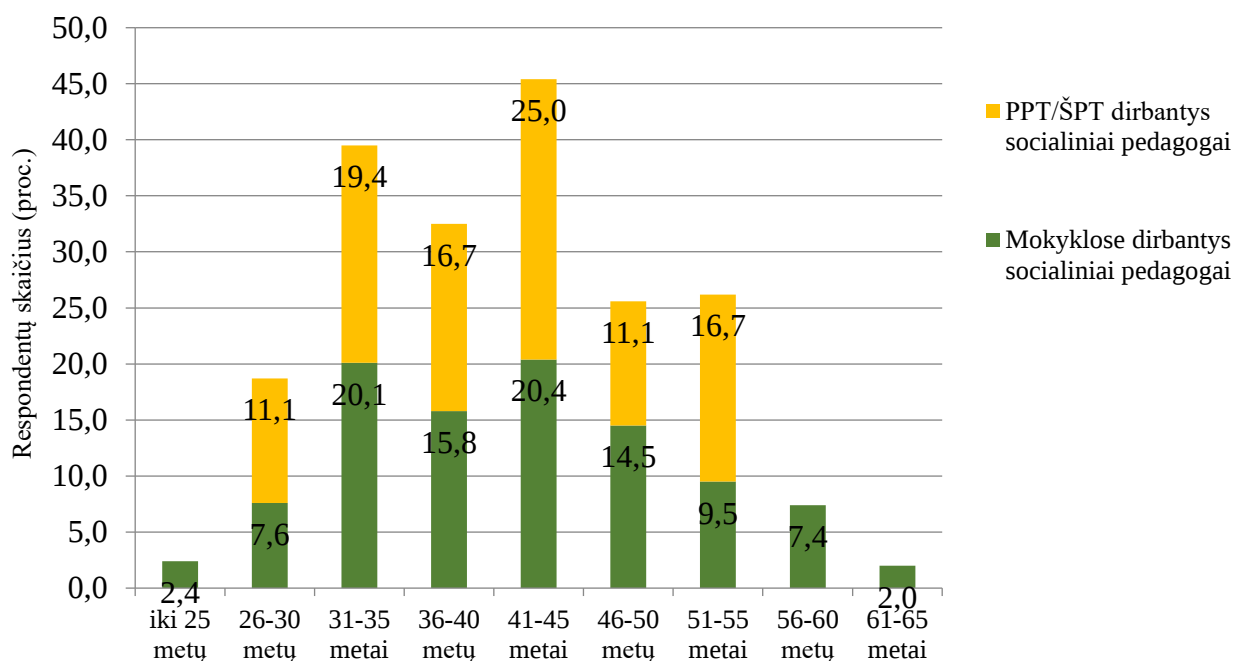
1.4.3. Socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, ir socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, demografinių duomenų palyginimas

Šiame poskyryje yra pateikiama socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, ir socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, demografinių duomenų palyginimas.

Palyginimas pagal respondentų lytį ir amžių. Socialinių pedagogų, dirbančių mokyklose, pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose pasiskirstymas pagal lytį pateiktas grafike:

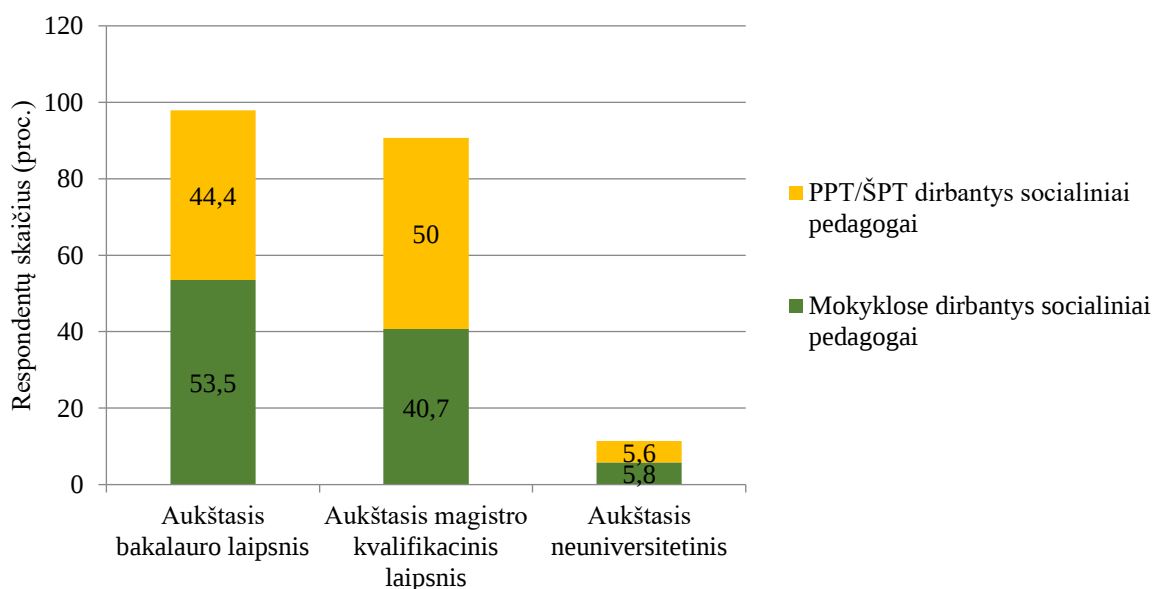

Remiantis grafike pateiktais duomenimis, matome, kad dauguma tiek mokyklose, pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų yra moterys. Jų amžiaus įvairovę atspindi pateikta diagrama:

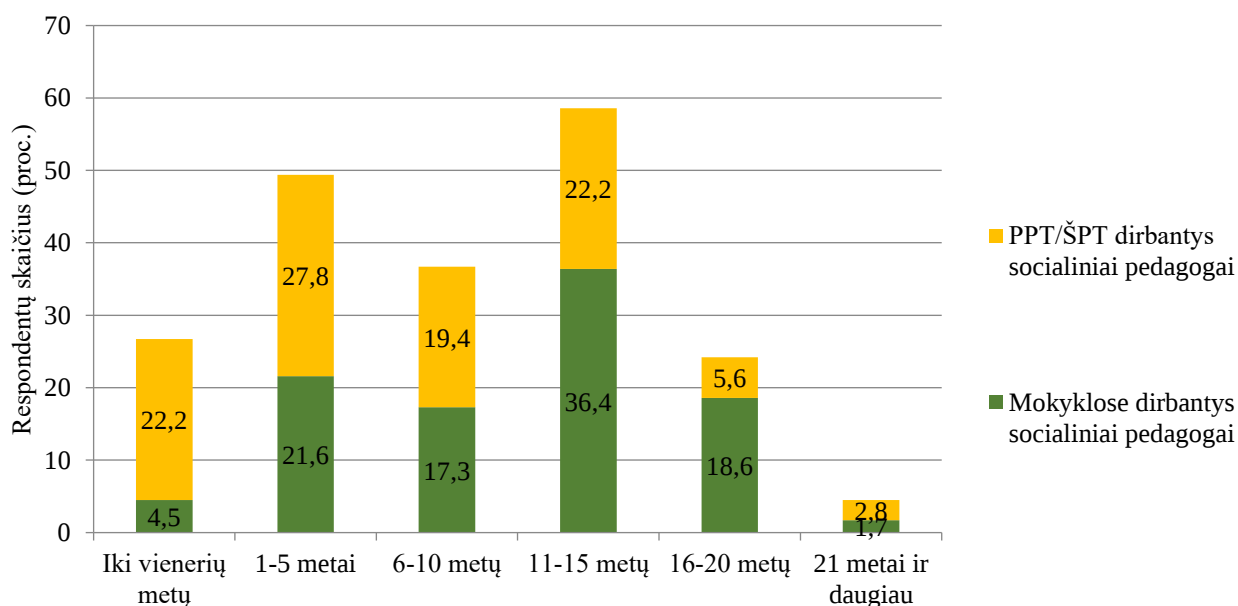
Apklausoje dalyvavę abiejų lyginamų grupių socialiniai pedagogai yra gana įvairaus amžiaus, nepriklausomai nuo įstaigos, kurioje dirba. Vis dėlto, pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų amžius varijuoja nuo 26 iki 55 metų. Tuo tarpu mokyklose dirba ir jaunesni nei 25 metų, ir vyresni nei 61 metų amžiaus darbuotojai.

Palyginimas pagal respondentų išsilavinimą. Lyginant mokyklose dirbančių socialinių pedagogų išsilavinimą su pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų išsilavinimu, buvo pastebėta, kad yra panašus skirtingose įstaigose dirbančių socialinių pedagogų skaičius, įgijusių to paties laipsnio išsilavinimą:

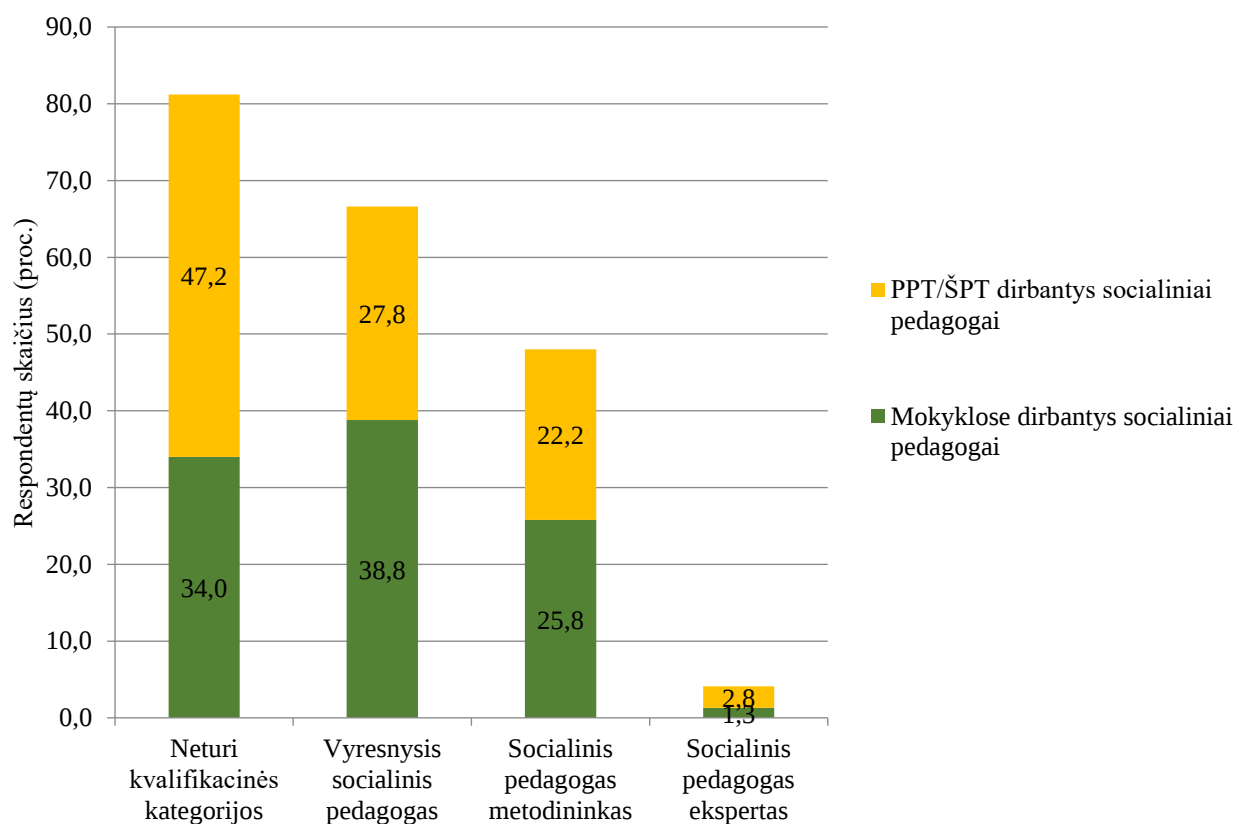
Diagramoje pateikta informacija leidžia teigti, jog yra mažai socialinių pedagogų, įgijusių aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą. Apytiksliai pusė respondentų yra įgiję aukštąjį bakalauro ir apie pusė respondentų įgiję aukštąjį magistro laipsnį kalbant tiek apie socialinius pedagogus, dirbančius mokyklose, tiek apie socialinius pedagogus, dirbančius PPT ar kitose švietimo pagalbos tarnybose.

Palyginimas pagal respondentų darbo stažą ir kvalifikacinę kategoriją. Analizuojant skirtingose įstaigose dirbančių socialinių pedagogų darbo stažą (pateikta diagramoje), galima pastebėti, jog pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirba daugiau nedidelį darbo stažą turinčių darbuotojų. Pusė (50 proc.) visų apklausoje dalyvavusių socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose, turi iki 5 metų socialinio pedagogo darbo stažą. Tuo tarpu mokyklose tokių socialinių pedagogų yra bene perpus mažiau (26,1 proc.):

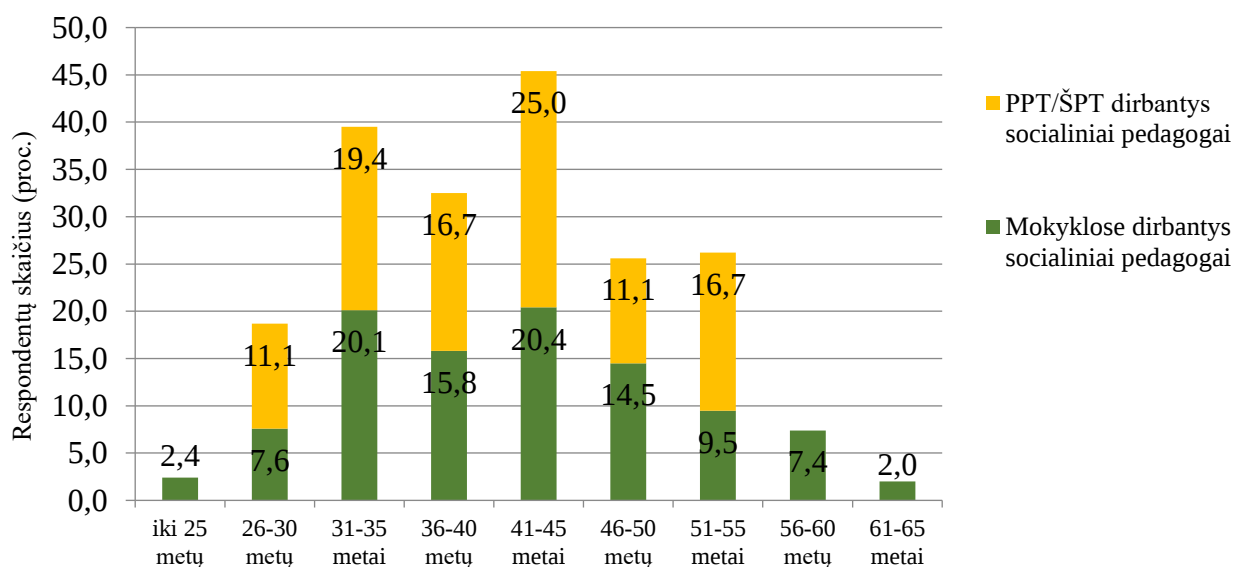

Lyginant mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų, turinčių vieną ar kitą kvalifikacinę kategoriją, skaičių, matome, kad pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose daugiausia (47,2 proc.) yra socialinių pedagogų, neturinčių kvalifikacinės kategorijos. Kalbant apie mokyklas, jose taip pat yra nemažai darbuotojų neturinčių kvalifikacinės kategorijos (34,0 proc.), tačiau palyginus su pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose, mokykloje yra daugiau vyresniųjų socialinių pedagogų (38,8 proc.). Tokie rezultatai galimai yra susiję su tuo, jog pedagoginėse psichologinėse / švietimo

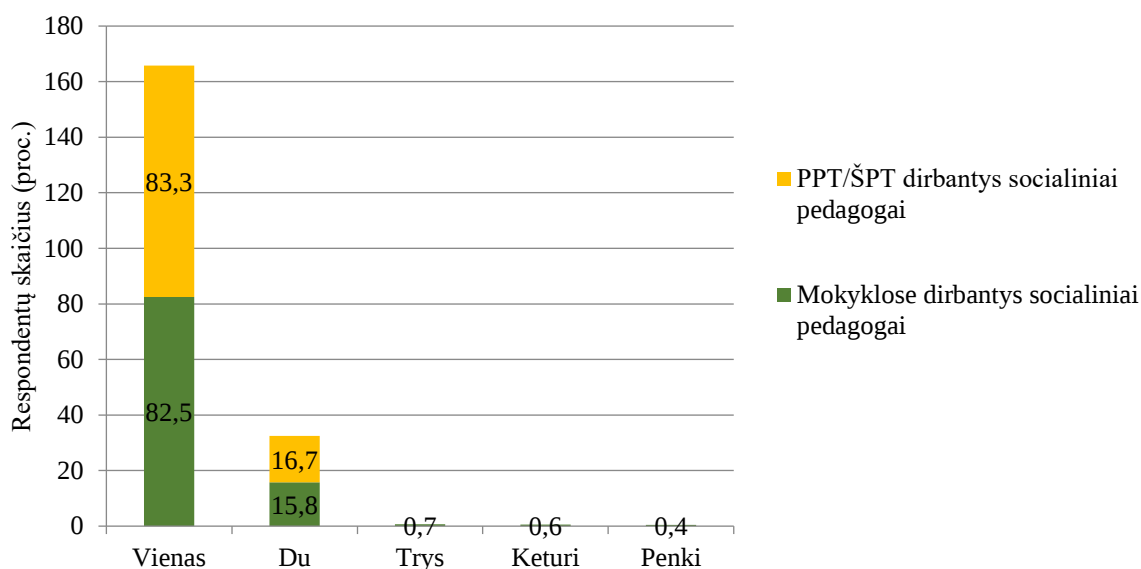
pagalbos tarnybose, palyginus su mokyklomis, yra daugiau darbuotojų, turinčių, nedidelį (iki 5 metų) darbo stažą:

Palyginimas pagal respondentų darbo krūvį. Šioje apklausoje buvo palygintas ir mokyklose bei pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų darbo krūvis. Gauti rezultatai pateikti grafike:

Analizuojant aukščiau grafike pateiktus duomenis, galime teigti, kad tiek mokyklose, tiek pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose didžioji dauguma socialinių pedagogų dirba pilnu etatu arba pusę etato. Vis dėlto, mokyklose daugiau socialinių pedagogų (68,4 proc.) dirba pilnu etatu, lyginant su visu etatu dirbančiais socialiniais pedagogais pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose (44,4 proc.). Taip pat svarbu paminėti, kad, nepriklausomai nuo darbovietės, apklausoje dalyvavę respondentai dažniausiai buvo vieninteliai įstaigoje dirbantys socialiniai pedagogai:

Apibendrinant darytina išvada, kad dauguma tiek mokyklose, pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų yra moterys. Pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbantys socialinių pedagogų amžiaus tarpsnio amplitudė yra mažesnė – jų amžius varijuoja nuo 26 iki 55 metų. Tuo tarpu mokyklose dirba ir jaunesni nei 25 metų, ir vyresni nei 61 metų amžiaus darbuotojai. Pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirba daugiau nedidelį darbo stažą turinčių darbuotojų. Pusė (50 proc.) visų apklausoje dalyvavusių socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose, turi iki 5 metų socialinio pedagogo darbo stažą. Tuo tarpu mokyklose tokių socialinių pedagogų yra bene perpus mažiau. Lyginant mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų, turinčių vieną ar kitą kvalifikacinę kategoriją, skaičių, nustatyta, kad pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose daugiausia (47,2 proc.) yra socialinių pedagogų, neturinčių kvalifikacinės kategorijos. Tyrimu taip

pat nustatyta, kad tiek mokyklose, tiek pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose didžioji dauguma socialinių pedagogų dirba pilnu etatu arba pusę etato. Vis dėlto, mokyklose daugiau socialinių pedagogų (68,4 proc.) dirba pilnu etatu, lyginant su pilnu etatu dirbančiais socialiniais pedagogais pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose (44,4 proc.).

2. APKLAUSOS REZULTATAI

2.1. Socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, vykdoma veikla

Socialinio pedagogo veikla ypač svarbi šiandieniniame gyvenime. Socialinis pedagogas yra pagrindinis socializacijos proceso koordinatorius ir veikėjas, nes jis skatina vaikų saviraišką, iniciatyvą, kūrybiškumą (Kvieskienė, 2003). Socialinis pedagogas – aktyvus ugdymo proceso dalyvis. Jis siekia vaiko gerovės, saugumo, pozityvios integracijos visuomenėje, skatinant visavertę asmenybės raišką, pilietinę brandą. Nuo pat socialinių pedagogų Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose etatų įsteigimo dienos iki dabar vis dar daug diskutuojama apie šio specialisto veiklą. Pagrindines socialinio pedagogo mokykloje veiklos gaires numato Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakymas Nr. V-950 „Dėl socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo patvirtinimo“. Šiame teisės akte nustatyta, kad pagrindiniai socialinio pedagogo pagalbos teikimo būdai yra: **konsultavimas** (vykdomas siekiant padėti spręsti vaikams ir mokiniams kylančias socialines pedagogines problemas, taikant įvairias konsultavimo formas ir būdus), **tiriamoji veikla** (vykdoma siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį vaikui ir mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus, siekiant užtikrinti veiksmingas pagalbos strategijas), **prevencinė veikla** (vykdoma siekiant užtikrinti vaikui ir mokiniui saugią ugdymosi aplinką bei asmeninių, socialinių ir kitų bendrųjų kompetencijų ugdymąsi, taikant tikslingas priemones ir būdus), **tarpininkavimas** (vykdomas siekiant padėti rasti tinkamiausius problemos sprendimo būdus, įgyvendinant vaiko teises ir teisėtus interesus), **pagalbos tinklo kūrimas** (vykdomas siekiant užtikrinti kompleksiskai teikiamos pagalbos vaikui ir mokiniui teikimą).

Šio skyriaus analizė yra pateikiama pagal pagrindinius socialinio pedagogo pagalbos teikimo būdus.

Darbas su įvairių poreikių turinčiais vaikais. Pradedant socialinių pedagogų veiklos analizę labai svarbu išsiaiškinti, su kokiais vaikais ir kiek dažnai jiems tenka dirbti. Atlikta apklausa taip pat leidžia įvertinti, su kokiomis vaikų grupėmis tenka dirbti socialiniams pedagogams mokyklose ir kaip dažnai tai tenka daryti:

	Labai dažnai (2-3 kartai per savaitę)	Dažnai (kartą per savaitę)	Retai (kartą per mėnesį)	Labai retai (1-2 kartai per metus)	Niekada
Vaikais, turinčiais emocijų ir elgesio sutrikimų	59,1 %	29,6 %	6,8 %	2,8 %	1,5 %
Vaikais iš socialinės rizikos šeimų	44,0 %	36,0 %	12,4 %	5,9 %	1,5 %
Vaikais, turinčiais mokyklos lankomumo problemų	41,0 %	33,3 %	12,9 %	5,2 %	7,4 %
Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais	36,0 %	43,4 %	13,5 %	3,7 %	3,1 %
Vaikais, turinčiais mokymosi ir motyvacijos problemų	35,9 %	41,0 %	15,5 %	3,5 %	3,9 %
Rūkančiais vaikais	21,8 %	28,3 %	22,7 %	11,5 %	15,5 %
Vaikais, patiriančiais patyčias ir/ar smurtą	20,5 %	35,9 %	29,4 %	11,3 %	2,8 %
Vaikais, turinčiais užimtumo trūkumo sunkumų	10,5 %	31,2 %	36,2 %	13,1 %	8,7 %
Vaikais, vartojančiais alkoholį	3,9 %	9,6 %	21,3 %	33,3 %	31,8 %
Vaikais, turinčiais priklausomybę nuo žaidimų	3,0 %	10,0 %	24,2 %	30,1 %	32,5 %
Vaikais, vartojančiais kitas psichoaktyvias medžiagas	1,3 %	4,3 %	10,7 %	29,0 %	54,5 %
Vaikais, patyrusiais seksualinį išnaudojimą	0,7 %	2,0 %	3,7 %	25,5 %	67,8 %

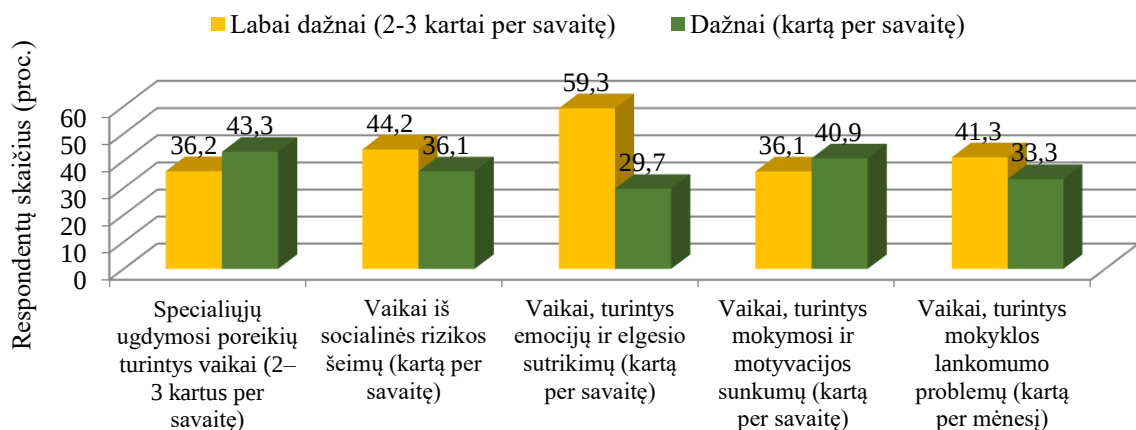
Atlikus apklausos duomenų analizę pagal mokyklų socialinių pedagogų turimą kvalifikacinę kategoriją nustatyta, kad labai dažnai (2–3 kartus per savaitę) dirba:

- 19,0 proc. neturinčių kvalifikacinės kategorijos dirba su vaikais, turinčiais emocijų ir elgesio sutrikimų;

- 24,2 proc. vyresniųjų socialinių pedagogų dirba su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais;
- 15,1 proc. socialinių pedagogų metodininkų dirba su vaikais, turinčiais mokyklos lankomumo problemų;
- 9,8 proc. socialinių pedagogų ekspertų dirba su vaikais iš socialinės rizikos šeimų.

Apklaustos duomenų analizė taip pat parodė, kad 1 etatu dirbantis socialinis pedagogas labai dažnai (2–3 kartus per savaitę) dirba: 30,5 proc. su vaikais iš socialinės rizikos šeimų; 26,8 proc. su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais ir 41,6 proc. su vaikais, turinčiais emocijų ir elgesio sutrikimų.

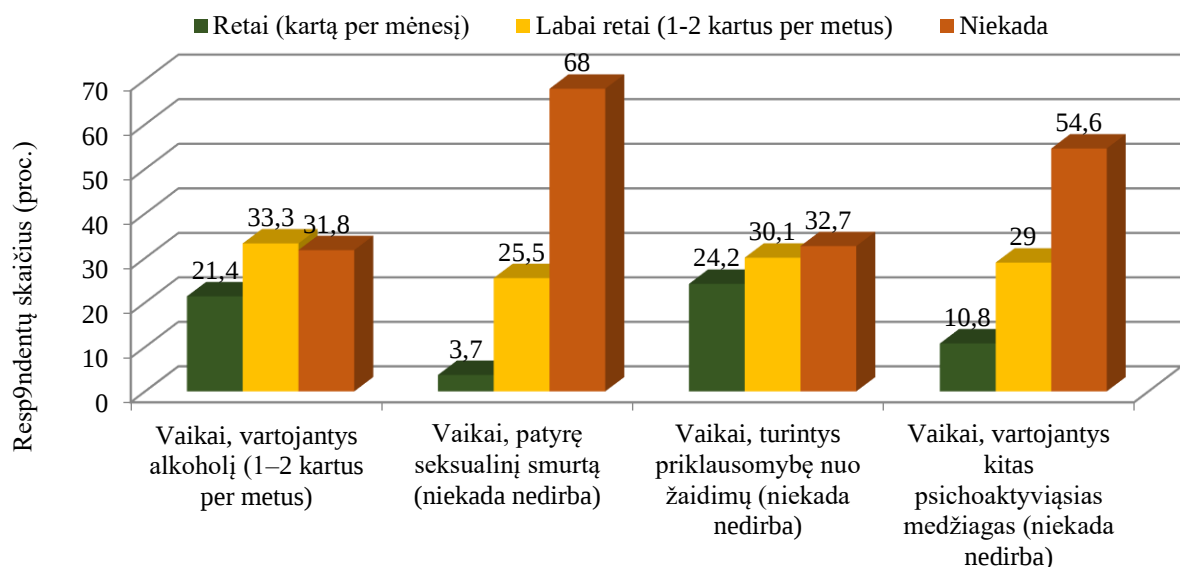
Remiantis didžiosios daugumos respondentų atsakymais galima išskirti penkias vaikų grupes, su kuriomis socialiniai pedagogai mokyklose dirba *dažniausiai*: teikia pagalbą elgesio sunkumų turintiems mokiniams. Dažnai ir labai dažnai tą daro net 90,3 proc. respondentų. Taip pat socialiniai pedagogai daug dirba su mokyklos nelankančiais arba vengiančiais lankyti mokyklą mokiniais (72,5 proc.), teikia pagalbą mokiniui adaptuotis mokykloje (58,2 proc.) ir dirba su didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais (56,2 proc.). Rečiausiai socialiniams pedagogams tenka konsultuoti profesinio pasirinkimo klausimais:

Svarbu atkreipti dėmesį, kad net 59,3 proc. apklaustųjų su vaikais, turinčiais emocijų ar elgesio sutrikimų, dirba labai dažnai (2–3 kartus per savaitę). Atlikus analizę pagal socialinių pedagogų kvalifikacinę kategoriją nustatyta, kad socialiniai pedagogai ekspertai daugiausiai (dažnai (kartą per savaitę) dirba su vaikais, turinčiais mokyklos lankomumo problemų; socialiniai pedagogai metodininkai ir vyresnieji socialiniai pedagogai – su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais;

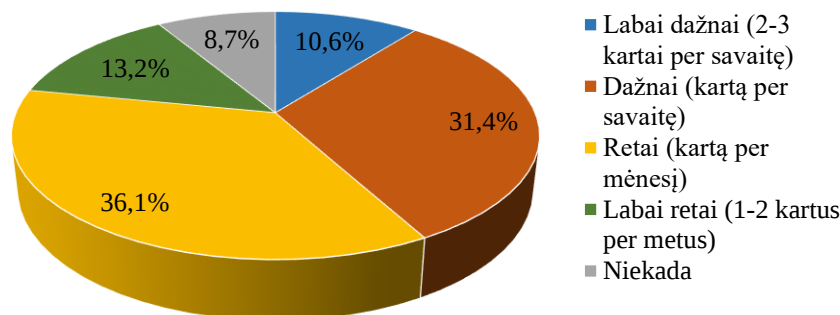
neturintys kvalifikacinės kategorijos – su vaikais, turinčiais mokymosi ir motyvacijos problemų. Atlikus analizę pagal socialinių pedagogų darbo stažą nustatyta, kad iki vienerių metų darbo stažą turintys ir 6–10 metų darbo stažą turintys socialiniai pedagogai daugiausiai dirba su vaikais, patiriančiais patyčias ir/ar smurtą; 1–5 metų darbo stažą turintys – su vaikais iš socialinės rizikos šeimų; 11–15 metų darbo stažą turintys – su vaikais, turinčiais mokymosi ir motyvacijos problemų; 16–20 metų darbo stažą turintys – su vaikais, vartojančiais alkoholį; 21 ir daugiau metų darbo stažą turintys – su vaikais iš socialinės rizikos šeimų.

Apklausa taip pat siekta identifikuoti su kokiomis grupėmis Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų socialiniai pedagogai dirba *rečiausiai* (t. y. kartą per mėnesį ar rečiau). Rečiausiai socialiniams pedagogams tenka konsultuoti profesinio pasirinkimo klausimais. Tai bent kartą per savaitę daro 4,1 proc. apklausos dalyvių. Apklauskos duomenų analizė parodė, kad net 68,0 proc. socialinių pedagogų niekada nedirba su vaikais, patyrusiais seksualinį smurtą, 54,6 proc. – su vaikais, vartojančiais kitas psichoaktyvias medžiagas (alkoholis ir tabakas į šį skaičių nepatenka), 32,7 proc. – su vaikais, turinčiais priklausomybę nuo žaidimų, 31,8 proc. – su vaikais, vartojančiais alkoholį:

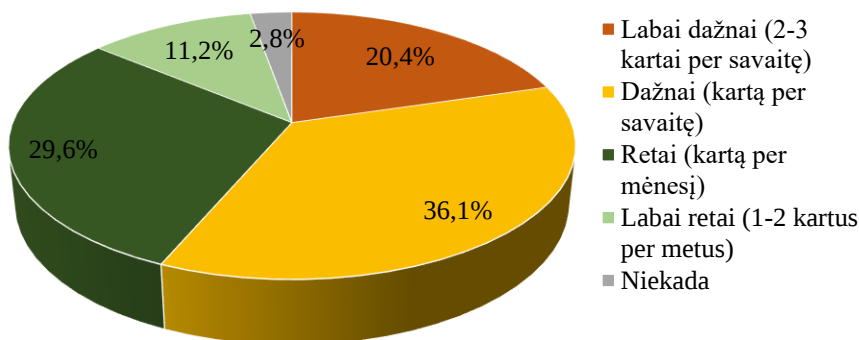
Analizuodami grafike pateiktus duomenis, matome, kad socialiniams pedagogams retai kada tenka dirbti su vaikais, turinčiais priklausomybę nuo žaidimų, vartojančiais alkoholį ar kitas psichoaktyvias medžiagas, o nemaža dalis specialistų apskritai nedirba su šiomis vaikų grupėmis. Svarbu atkreipti dėmesį, kad yra tam tikros vaikų grupės, su kuriomis dalis apklausoje dalyvavusių socialinių pedagogų dirba pakankamai dažnai, o tuo tarpu kiti specialistai dirba retai ar visai nedirba.

Vaikų užimtumo ir laisvalaikio planavimas – viena dažniausių temų švietimo srityje. Tinkama vaiko socializacija yra visuomenės ateities kūrimo būdas, todėl gerai organizuotas vaikų ir jaunimo laisvalaikio užimtumas, neformalusis ugdymas ir yra būtina jaunosios kartos socializavimo(si) sąlyga, taip pat ir veiksminga nusikalstamumo bei psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija. Žmogui, neturinčiam socialiai naudingo pomėgio, atsiranda tikimybė bei rizika socialiai nepriimtinaam užimtumui ir neformaliojo ugdymo veiklos svarba tokiaame sudėtingame socializacijos kontekste yra neabejotinai labai didelė (Popamokinės veiklos veiksmingumas, 2003). Atliekant apklausą buvo siekta nustatyti kiek dažnai mokyklų socialiniai pedagogai dirba su vaikais, turinčiais problemų, kurias sukelia užimtumo trūkumas. Socialinių pedagogų darbo dažnumas su vaikais, turinčiais sunkumų dėl užimtumo trūkumo, atspindi pateikiamoje diagramoje:

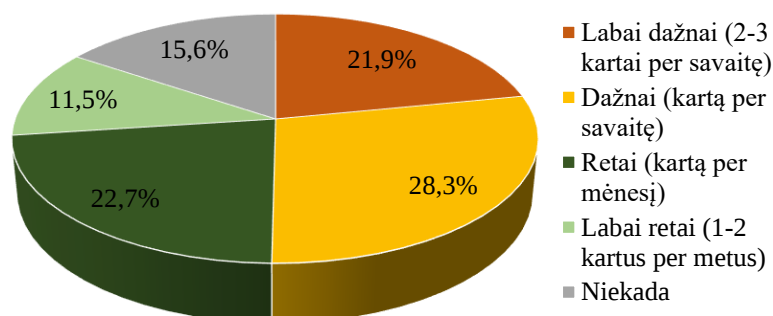
Šioje diagramoje yra pateikta, kad nors didžioji dauguma (58,0 proc.) apklausoje dalyvavusių socialinių pedagogų retai kada dirba su vaikais, turinčiais užimtumo trūkumų, daugiau nei trečdaliui (42,0 proc.) respondentų su tokiais vaikais tenka dirbti kartą per savaitę ar dažniau.

Panaši situacija yra susidariusi ir kalbant apie darbą su vaikais, patiriančiais patyčias ir (ar) smurtą:

Remiantis diagramoje pateiktais duomenimis būtų sunku vienareikšmiškai įvertinti, ar vaikai, patiriantys patyčias ir (ar) smurtą, yra ta vaikų grupė, su kuria mokyklos socialiniai pedagogai dirba dažniausiai ar rečiausiai. Panašu, kad yra įsiterpę kiti veiksniai, lemiantys, jog nemaža dalis (40,8 proc.) respondentų su šia vaikų grupe dirba kartą per mėnesį ar rečiau ir tuo pačiu nemaža dalis (56,5 proc.) respondentų su šiais vaikais dirba bent kartą per savaitę.

Analizuojant darbo su rūkančiais vaikais dažnumą, nustatyta, kad apie pusė (49,8 proc.) respondentų su tokiais vaikais dirba retai ar visai nedirba, o kita pusė (50,2 proc.) socialinių pedagogų mokyklose su rūkančiais vaikais dirba bent kartą per savaitę:

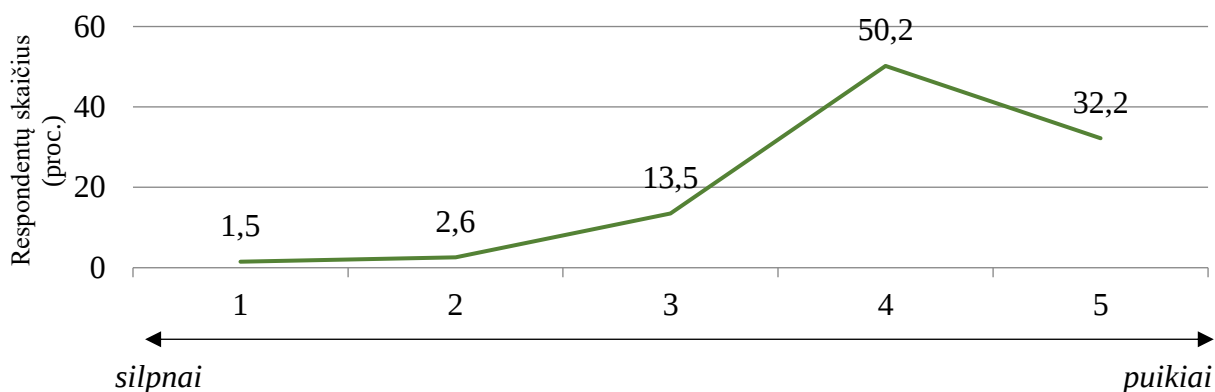
Konsultavimas. Apklausos duomenų analizė parodė, kad socialinis pedagogas, dirbantis bendrojo ugdymo mokykloje, vidutiniškai per savaitę konsultuoja 13 mokinių, 7 tėvus, 12 dalyko mokytojų ir 10 klasės vadovų. Nustatyta, jog vidutiniškai viena konsultacija trunka 24 minutes. Tai gi, vienas mokyklos socialinis pedagogas konsultacinei veiklai vidutiniškai skiria 16,8 val. per savaitę arba 46,6 proc. savo darbo laiko. Grupės, kurias konsultuoja socialinis pedagogas, ir dažnis yra pateikiami grafike ir lentelėje:

	Labai dažnai (2-3 kartai per savaitę)	Dažnai (kartą per savaitę)	Retai (kartą per mėnesį)	Labai retai (1-2 kartai per metus)	Niekada
Mokinių konsultavimas	78,4 %	18,7 %	1,8 %	0,4 %	0,6 %
Klasės vadovų konsultavimas	42,5 %	41,4 %	9,8 %	1,7 %	4,4 %
Mokytojų konsultavimas	40,9 %	40,9 %	13,3 %	3,0 %	1,8 %
Tėvų (globėjų, rūpintojų) konsultavimas	27,0 %	42,7 %	27,0 %	3,0 %	0,2 %

Tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimas apie vaikų problemas bei galimybę gauti socialinę pedagoginę, pedagoginę, psichologinę ir kitą švietimo pagalbą	19,8 %	47,1 %	27,0 %	5,7 %	0,2 %
Bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (pvz., socialiniais darbuotojais) teikiant socialinę pedagoginę pagalbą	18,9 %	42,5 %	32,5 %	5,4 %	0,6 %
Kitų mokyklos bendruomenės narių konsultavimas	13,7 %	40,5 %	34,6 %	9,8 %	1,3 %

Apklausos rezultatų analizė parodė, kad beveik visi respondentai (97,1 proc.) dažnai ar net labai dažnai konsultuoja mokinius. Taip pat daug konsultuojami klasių vadovai ir mokytojai. Remiantis gautais duomenimis nustatyta, kad konsultavimas užima didelę dalį socialinių pedagogų darbe.

Analizuojant duomenis nustatyta, jog mokyklų socialiniai pedagogai net 46,6 proc. savo darbo laiko skiria konsultacinei veiklai. Todėl labai svarbus pasižiūrėti, kaip jie patys vertina savo kompetencijas šioje srityje. Apklausos rezultatų analizė atskleidė, jog didžioji dauguma respondentų (82,4 proc.) savo kompetencijas konsultuoti vertina labai gerai ar net puikiai (įvertino 4–5 balais):

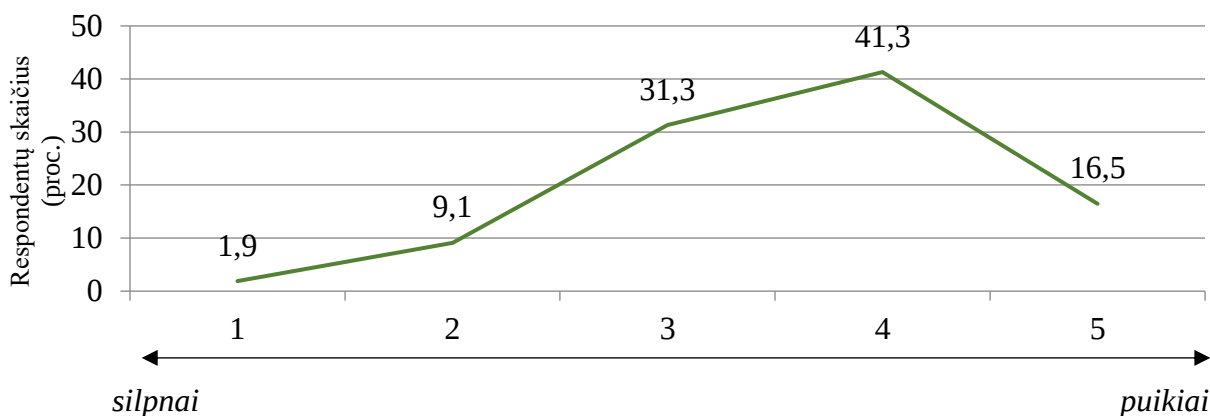
Apklausos rezultatai parodė, kad didžioji dauguma mokyklų socialinių pedagogų (82,4 proc.) savo kompetencijas konsultuoti vertina labai gerai ar net puikiai (įvertino 4–5 balais).

Tiriamoji veikla. Atlikta apklausa buvo siekiama įvertinti, kokia tiriamąja veikla užsiima socialiniai pedagogai ir kaip dažnai tai atlieka. Socialiniai pedagogai gerokai mažiau dėmesio skiria tiriamajai veiklai nei konsultavimui. Dažniausiai socialiniai pedagogai atlieka mokyklos

bendruomenės narių / grupių socialinės pedagoginės pagalbos poreikio vertinimą (siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus). Šią veiklą dažnai ar net labai dažnai atlieka 37,7 proc. respondentų. Tuo tarpu retai kada (kartą per mėn. ar rečiau) socialiniai pedagogai atlieka mokinio namų aplinkos vertinimą. Taip nurodė 86,1 proc. respondentų. Detali tiriamosios veiklos analizė yra pateikiama lentelėje:

	Labai dažnai (2-3 kartai per savaitę)	Dažnai (kartą per savaitę)	Retai (kartą per mėnesį)	Labai retai (1-2 kartai per metus)	Niekada
Mokyklos bendruomenės narių/grupių socialinės pedagoginės pagalbos poreikio vertinimas (siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus)	0,0 %	25,3 %	22,7 %	13,5 %	17,4 %
Mokinio socialinės pedagoginės pagalbos poreikių vertinimas	5,0 %	19,2 %	32,0 %	40,9 %	2,8 %
Mokinio namų aplinkos vertinimas (siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus)	1,3 %	12,6 %	36,0 %	39,6 %	10,4 %
Mokyklos socialinės pedagoginės pagalbos teikimo kokybės vertinimas	4,4 %	26,8 %	39,6 %	25,5 %	3,5 %
Mokyklos prevencinių priemonių veiksmingumo vertinimas	2,0 %	16,3 %	33,1 %	43,6 %	4,8 %

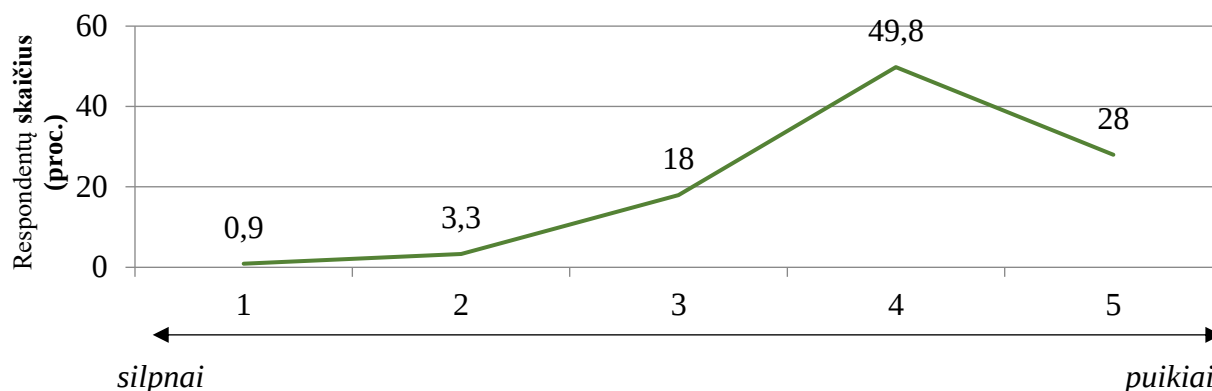
Nors dauguma socialinių pedagogų tiriamąją veiklą užsiima retai, savo kompetencijas vykdyti šią veiklą dauguma respondentų (57,8 proc.) vertina gerai ar net puikiai (Įvertino 4–5 balais):

Prevenčinė veikla. Atlikta apklausa taip pat siekiama įvertinti socialinių pedagogų vykdomą šviečiamąją veiklą, kaip vieną jų darbo sričių. Informacija, kaip dažnai respondentams tenka užsiimti įvairiomis šviečiamojo pobūdžio veiklomis, yra pateikta lentelėje:

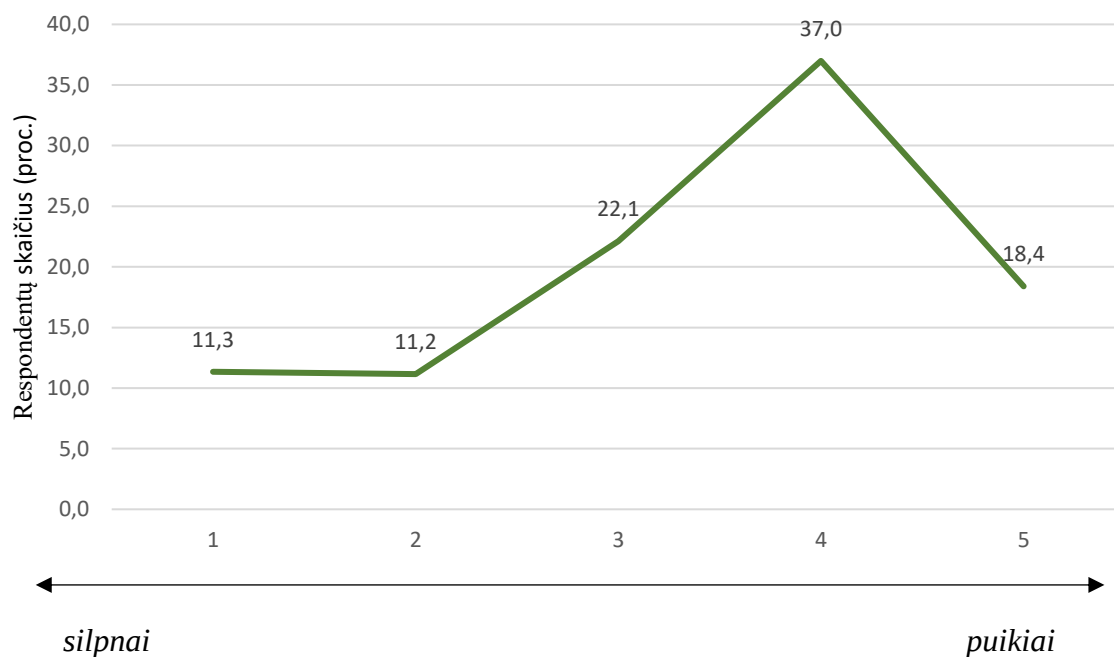
	Labai dažnai (2-3 kartai per savaitę)	Dažnai (kartą per savaitę)	Retai (kartą per mėnesį)	Labai retai (1-2 kartai per metus)	Niekada
Prevencinių programų vykdymas (socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas)	15,3 %	51,0 %	24,0 %	8,9 %	0,6 %
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai mokiniams	3,1 %	20,3 %	65,2 %	10,9 %	0,2 %
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai mokyklos pedagogams	0,9 %	4,8 %	53,8 %	6,5 %	33,8 %
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai tėvams (globėjams, rūpintojams)	0,9 %	2,2 %	69,9 %	5,0 %	21,8 %
Darbas su tėvų grupėmis	0,6 %	2,2 %	12,2 %	43,8 %	41,0 %
Tarpininkavimas (mediacija)	6,5 %	18,3 %	23,7 %	25,0 %	26,4 %

Prevenciniame darbe dominuoja prevencinių programų vykdymas (socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas) – net 66,3 proc. socialinių pedagogų tą daro dažnai ar labai dažnai. Tuo tarpu kitomis apklausoje vertintomis prevencinėmis veiklomis socialiniai pedagogai užsiima retai ar visai jose nedalyvauja. 65,2 proc. mokyklų socialinių pedagogų nurodė, kad retai (kartą per mėnesį) organizuoja informacinius, šviečiamojo pobūdžio renginius mokiniams, 53,8 proc. respondentų nurodė, kad retai (kartą per mėnesį) organizuoja informacinius, šviečiamojo pobūdžio renginius pedagogams, o 69,9 proc. respondentų – retai (kartą per mėnesį) organizuoja informacinius, šviečiamojo pobūdžio renginius tėvams (globėjams, rūpintojams). Atkreiptinas dėmesys, kad didžioji dauguma respondentų dirba labai retai arba visai nedirba su tėvų grupėmis (84,8 proc.). Nors nėra daug prevencinės veiklos sričių, kuriose dažnai dalyvautų dauguma apklausoje dalyvavusių respondentų, pastarieji savo gebėjimus prevencinės veiklos srityje vertina palankiai:

Remiantis grafike pateikta diagrama, matome, kad vos 4,2 proc. apklaustųjų mano, kad turi nepakankamas / silpnas kompetencijas prevencinės veiklos vykdymui.

Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo, patvirtinto LR švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakymu Nr. V-950, kuriuo siekiama padėti vaikui ir tėvams (globėjams / rūpintojams) įgyvendinti vaiko teisę į mokslą ir užtikrinti jo saugumą, o pagrindinė socialinės pedagoginės pagalbos teikimo funkcija yra pavesta socialiniam pedagogui. Vadovaujantis Aprašo 7.4 punktu, vienas iš pagalbos teikimo būdų yra tarpininkavimas, kuriuo siekiama padėti rasti tinkamiausius problemos sprendimo būdus, užtikrinant vaiko teises ir teisėtus interesus. Atliekant apklausą siekta išsiaiškinti, kiek dažnai mokyklų socialiniai pedagogai savo veikloje pasitelkia tarpininkavimo (mediacijos) metodą. Apklausos rezultatai parodė, kad tarpininkavimo (mediacijos) metodą 18,3 proc. socialiniai pedagogai, dirbantys bendrojo ugdymo mokyklose taiko dažnai (kartą per savaitę), labai dažnai (2–3 kartus per savaitę) tik 6,5 proc. apklaustųjų. 48,9 proc. socialinių pedagogų šį metodą taiko labai retai arba retai (1–2 kartus per savaitę – 25,1 proc. ir kartą per mėnesį – 23,8 proc.). Rezultatai taip pat parodė, kad su šiuo metodu visiškai nedirba 26,4 proc. apklaustųjų. Apklausos atlikimo metu buvo siekta išsiaiškinti socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, kompetencijas dirbti tarpininkavimo srityje. 18,4 proc. apklaustųjų nurodė, kad geba puikiai dirbti šioje srityje, 37 proc. – labai gerai. 22,5 proc. apklaustųjų nurodė, kad turi labai silpnas kompetencijas darbui tarpininkavimo srityje:

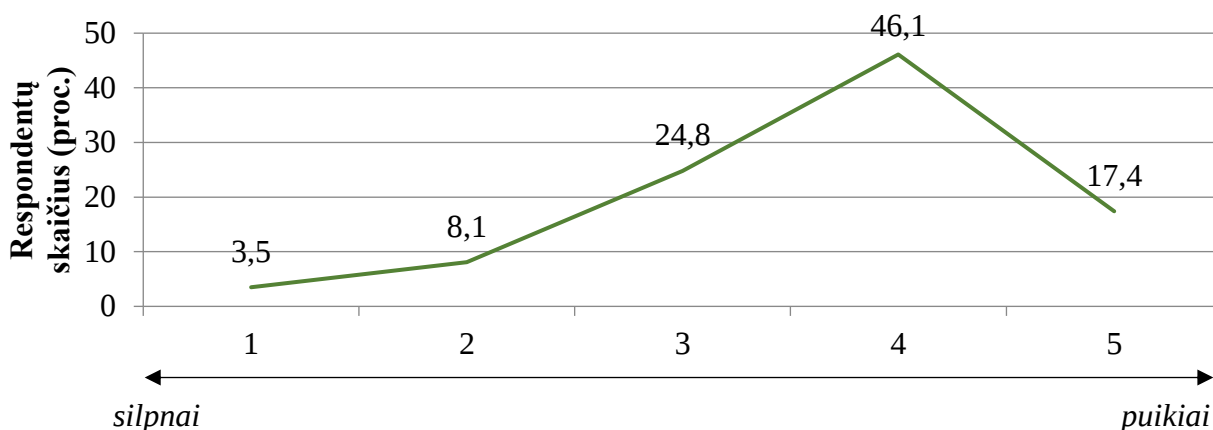

Pagalbos tinklo kūrimas. Atsižvelgiant į tai, jog pagalbos tinklo kūrimas yra viena iš socialinių pedagogų įgyvendinamų veiklų, apklausoje dalyvavę darbuotojai buvo kviečiami įvertinti, kaip dažnai tenka įgyvendinti veiklas, apimančias pagalbos tinklo kūrimą:

	Labai dažnai (2-3 kartai per savaitę)	Dažnai (kartą per savaitę)	Retai (kartą per mėnesį)	Labai retai (1-2 kartai per metus)	Niekada
Išteklių, kurie būtini vaiko ir šeimos poreikiams patenkinti inicijavimas, paieška	4,4 %	19,8 %	38,6 %	32,3 %	4,6 %
Socialinės pedagoginės pagalbos komandos telkimas mokykloje	12,4 %	37,7 %	38,8 %	9,1 %	1,8 %

Diagramoje pateikta informacija leidžia teigti, jog, kuriant pagalbos mokiniui tinklą, apklausoje dalyvavę socialiniai pedagogai dažniau telkia socialinės pedagoginės pagalbos komandą nei ieško ir inicijuoja išteklius, reikalingus vaiko ir jo šeimos poreikiams patenkinti. Be to, panašu, kad didžiajai daugumai respondentų tenka įsitraukti į pagalbos mokiniui tinklo kūrimą bent kartą per mėnesį. Svarbu paminėti, kad apklausoje dalyvavę socialiniai pedagogai ne tik dalyvauja kuriant pagalbos

tinklus mokiniams, bet ir jaučiasi pakankamai kompetentingi šioje srityje. Didžioji dauguma respondentų (63,5 proc.) savo kompetencijas kurti pagalbos tinklus vertina puikiai ar iš tiesų gerai (įvertino 4–5 balais):

Kita veikla. Taip pat buvo vertinta ir kita mokyklose dirbančių socialinių pedagogų veikla. Apklausos rezultatai šiuo klausimu pateikti lentelėje:

	Labai dažnai (2-3 kartai per savaitę)	Dažnai (kartą per savaitę)	Retai (kartą per mėnesį)	Labai retai (1-2 kartai per metus)	Niekada
Pagalba mokiniui adaptuojantis mokykloje	19,0 %	39,2 %	25,5 %	15,0 %	1,1 %
Darbas su mokyklą nelankančiais / vengiančiais lankyti mokiniams	37,9 %	34,6 %	12,9 %	6,7 %	7,8 %
Mokinių laisvalaikio praleidimo / užimtumo organizavimas	6,1 %	23,8 %	41,2 %	21,1 %	7,6 %
Pagalba elgesio sunkumų turintiems mokiniams	52,5 %	38,8 %	6,3 %	1,7 %	0,6 %
Krizinių atvejų mokykloje sprendimas	4,4 %	15,2 %	25,1 %	42,5 %	12,6 %
Vaiko minimalios veiklos priemonių vykdymas	5,9 %	13,9 %	15,7 %	29,6 %	34,8 %
Nemokamo maitinimo dokumentų tvarkymas bei tėvų (globėjų, rūpintojų) konsultavimas nemokamo maitinimo klausimais	37,0 %	16,5 %	24,0 %	7,9 %	14,4 %

Rūpinimasis mokinių vežiojimo klausimais	20,3 %	9,6 %	16,6 %	11,8 %	41,4 %
Darbas su didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais	25,1 %	31,1 %	15,7 %	9,4 %	18,5 %
Dalyvavimas sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus	3,5 %	9,1 %	20,0 %	45,5 %	21,8 %
Mokinio nepalankių aplinkos veiksnių vertinimas	7,0 %	15,5 %	30,5 %	37,7 %	9,1 %
Konsultavimas profesijos pasirinkimo klausimais	2,6 %	1,5 %	32,2 %	13,5 %	50,2 %

Tarp kitų socialinių pedagogų veiklų apklausoje labiausiai išsiskyrė pagalba elgesio sunkumų turintiems mokiniams. Dažnai ir labai dažnai tai daro net 90,3 proc. respondentų. Taip pat socialiniai pedagogai daug dirba su mokyklos nelankančiais arba vengiančiais lankyti mokyklą mokiniais (72,5 proc.), teikia pagalbą mokiniui adaptuotis mokykloje (58,2 proc.) ir dirba su didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais (56,2 proc.). Rečiausiai tenka konsultuoti profesinio pasirinkimo klausimais. Tai bent kartą per savaitę daro 4,1 proc. apklausos dalyvių (11 pav.).

2.2. Socialiniai pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, vykdoma veikla

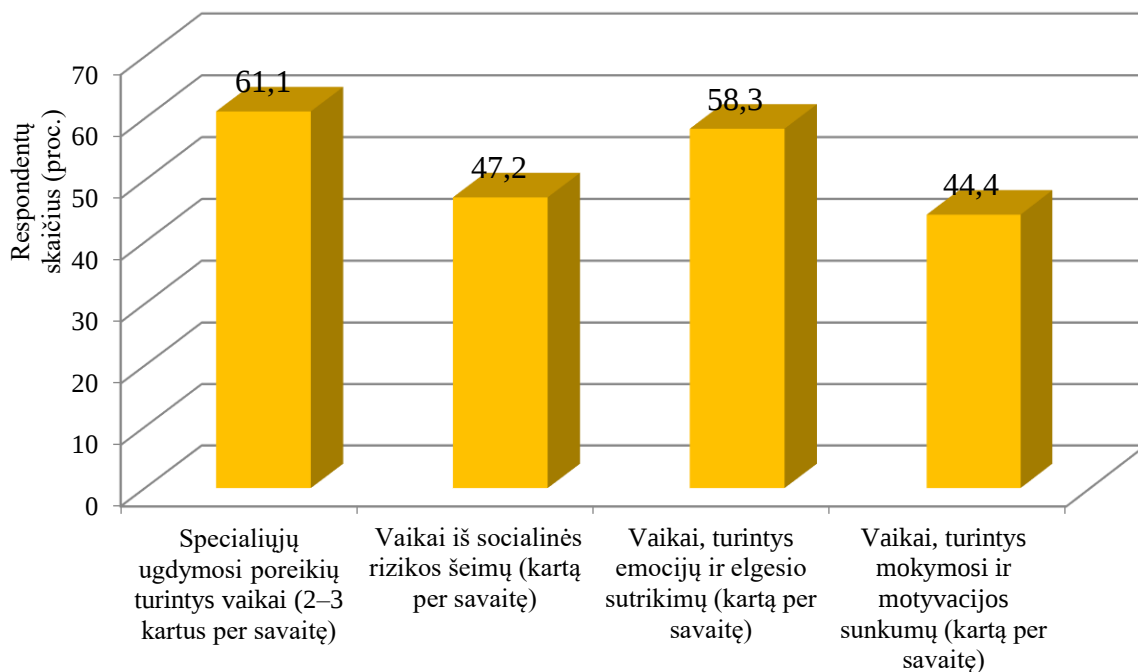
Socialinio pedagogo, dirbančio pedagoginėje psichologinėje / švietimo pagalbos tarnyboje, tikslas – vaiko gerovė, saugumas siekiant pozityvios integracijos ir socializacijos visuomenėje, skatinant visavertę asmenybės raišką, pilietinę brandą. Į šiuos specialistus gali kreiptis šeimos, auginančios vaikus (mokinius), patiriančios socialinių problemų ir siekiančios juos suprasti, padėti jiems, taip pat susiduriančios su vaikų auklėjimo sunkumais, bei norinčios juos įveikti; pedagogai ir kiti švietimo pagalbos specialistai, norintys efektyviau bendradarbiauti su šeimomis, drauge ieškant optimalių išeičių iš susidariusių probleminių situacijų; patys mokiniai (vaikai, paaugliai bei jaunuoliai), siekiantys pagerinti savo santykius su bendraamžiais, šeimos nariais. Pedagoginėje psichologinėje / švietimo pagalbos tarnyboje dirbantis socialinis pedagogas – asmuo, kuris įvertina

mokinio (vaiko), jo šeimos gyvenimo ir ugdymo sąlygas, socialines problemas bei poreikius ir, bendradarbiaudamas su mokinio (vaiko) tėvais (globėjais, rūpintojais), mokytojais, o esant būtinybei – su kitomis institucijomis, padeda jas spręsti. Yra išskiriamos pagrindinės pedagoginės psichologinės / švietimo pagalbos tarnybos socialinio pedagogo veiklos kryptys:

- **Dalyvavimas vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių vertinime** kartu su kitais Tarnybos specialistais.
- **Metodinė veikla.** Ji apima individualias ir grupines konsultacijas mokiniams (vaikams), tėvams (globėjams) ir mokytojams; metodinės paramos teikimą ugdymo įstaigų mokytojams, socialiniams pedagogams ir kitiems švietimo pagalbos specialistams; įvairių metodinių rekomendacijų ir metodinės informacinės medžiagos rengimą.
- **Šviečiamoji veikla.** Ji apima seminarų, paskaitų, konferencijų pedagogams, švietimo pagalbos specialistams, mokiniams (vaikams) bei tėvams organizavimą, vedimą; profesinį švietimą ir konsultavimą; gerosios patirties sklaidą.
- **Prevencinė veikla.** Ji apima prevencinių renginių, akcijų organizavimą; projektų rengimą ir įgyvendinimą; socialinių įgūdžių grupių mokiniams (vaikams), tėvams (globėjams) organizavimą ir vedimą; dalyvavimą savivaldybės Vaiko gerovės komisijos ir kitų darbo grupių veikloje; atrankinės prevencijos srities prevencinių programų vykdymas vaikams, kuriems jau nebetinka bendrosios prevencijos srities prevencinės programos. Paprastai šios srities prevencinės programos yra skirtos jau problemų turintiems mokiniams, pavyzdžiui, mokiniams, kurie dėl tam tikrų rizikos veiksnių (neigiamos bendraamžių, šeimos, bendruomenės ar mokyklos aplinkos įtakos) yra pradėję vartoti psichoaktyvias medžiagas.
- **Tiriamoji veikla.** Ji apima mokyklose atliekamas socialines apklausas, skirtas identifikuoti mokinių (vaikų) socialines ir pedagogines problemas bei poreikius.

Toliau šio poskyrio analizė yra pateikia atsižvelgiant į pagrindines pedagoginės psichologinės / švietimo pagalbos tarnybos socialinio pedagogo veiklos kryptis.

Darbas su įvairių poreikių vaikais. Remiantis apklausos duomenimis, buvo išskirtos vaikų grupės, pagal tai, kaip dažnai socialiniams pedagogams tenka dirbti su tokiais vaikais pedagoginėse psichologinėse tarnybose ar švietimo pagalbos tarnybose. Pateiktoje diagramoje išskirtos tos vaikų grupės, su kuriomis socialiniai pedagogai dirba kartą per savaitę ar dažniau:

Grafike pateikti duomenys leidžia teigti, jog specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai yra vaikai, su kuriais socialiniams pedagogams tenka dirbti dažniausiai.

Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų buvo paprašyta parašyti, kokius metodus (veiklos formas) taiko dirbdami su didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais. Apklausos rezultatų analizė parodė, kad 95 proc. respondentų su šios grupės vaikais dirba individualiai. Dirbdami individualiai jie taiko įvairius metodus:

„Piešiniai, testai, lėlės“;

„Elgesio modeliavimas, darbo aplinkos ir tempo priderinimas, medžiagos ir pagalbinių priemonių parengimas, pastiprinimas ir nuolatinis stebėjimas“;

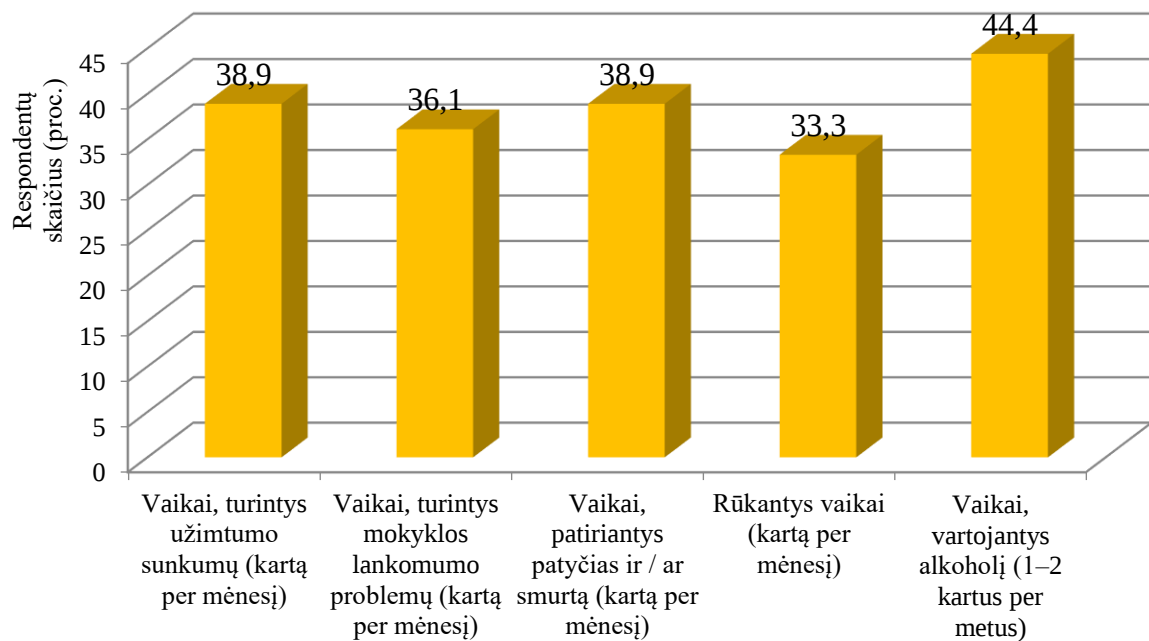
„Pažinimo lavinimas; bendruomeninio gyvenimo ir darbo įgūdžių lavinimas pokalbis, žaidimas, piešinys“;

„Simbolių sistema; Žaidimai; Situacijų kūrimas; Įvairios iliustracijos;

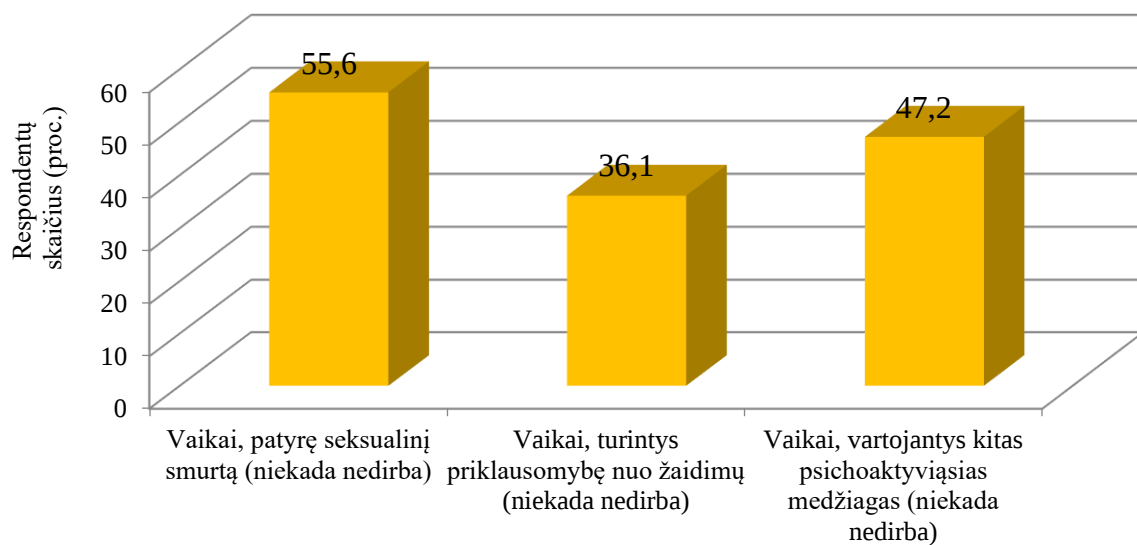
Konkretūs daiktai (žaislus, lėles ir t. t.)“:

„Penkių pojūčių“ sensorinė įranga“.

Atliekant apklausos duomenų analizę taip pat svarbu identifikuoti, su kokiais vaikais PPT / ŠPT socialiniai pedagogai dirba retai, t. y. kartą per mėnesį ar kelis kartus per metus. Detali analizė pateikiama grafike:

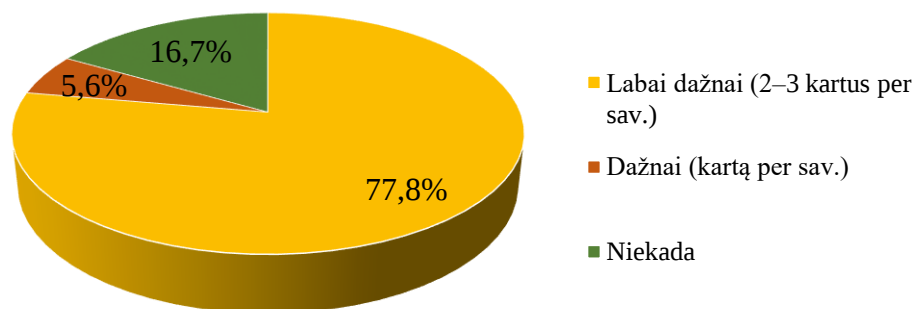

Pateikta diagrama atskleidžia, jog palyginus didelė dalis respondentų labai retai savo darbe susiduria su vaikais, vartojančiais alkoholį, nors su rūkančiais vaikais tenka dirbti šiek tiek dažniau. Taip pat, remiantis apklausos duomenimis, galima išskirti tris vaikų grupes, su kuriomis didelei daliai pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų dirbti netenka:

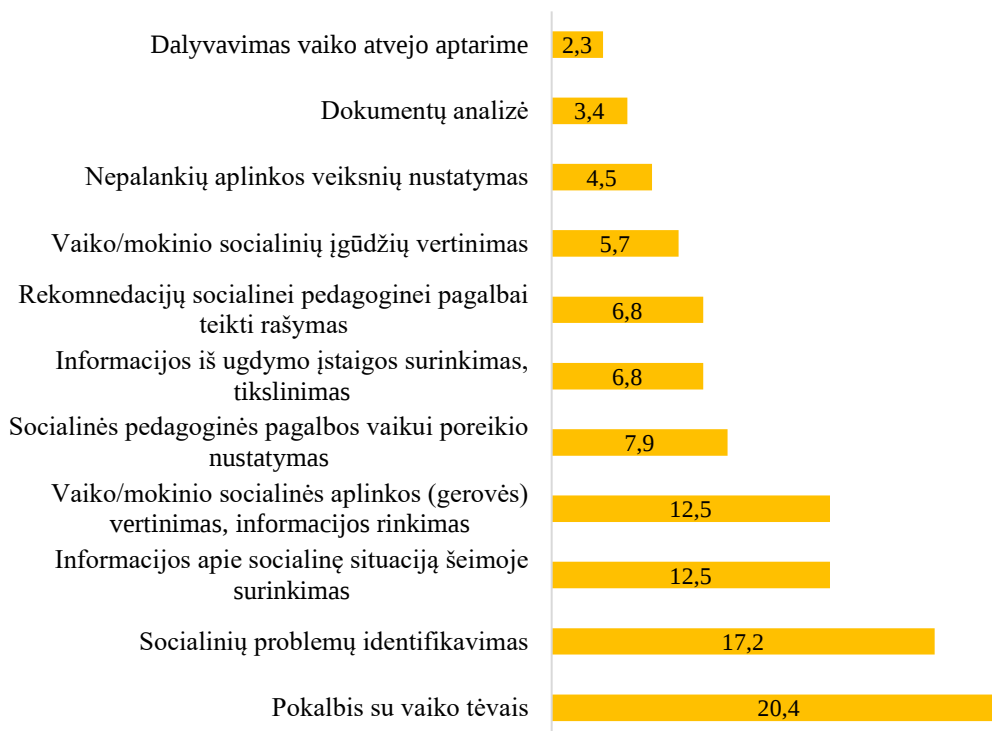
Apklausos duomenų analizė atskleidė, kad didžioji respondentų dauguma (55,6 proc.) niekuomet nedirba su vaikais, patyrusiais seksualinį smurtą. Tai pat didelė dalis socialinių pedagogų nurodo, kad darbe nesusiduria su vaikais, vartojančiais kitas psichoaktyvias medžiagas (išskyrus alkoholį ir rūkymą) ar turinčiais priklausomybę nuo žaidimų. Tiesa, šie duomenys neleidžia teigti, kad nėra respondentų, kurie dirbtų su šiomis vaikų grupėmis, tačiau jų yra mažuma.

Vaiko / mokinio ugdymosi poreikių vertinimas. Taip pat atliktos apklausos duomenys leidžia įvertinti, kokio pobūdžio socialinę pedagoginę pagalbą respondentai teikia ir kaip dažnai tai daro. Buvo nustatyta, kad didžioji dauguma apklausos dalyvių (83,4 proc.) bent kartą per savaitę dalyvauja vaiko / mokinio vertinime kartu su kitais Tarnybos specialistais:

Apklausos rezultatų analizė parodė, kad socialinis pedagogas, dirbantis pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose, vidutiniškai per savaitę dalyvauja 4 vaikų vertinime. Vidutiniškai vieno vaiko vertinimas trunka 52 minutes. Vadinasi šių įstaigų socialiniai pedagogai vertinimo veiklai vidutiniškai skiria 3,5 val. per savaitę arba 1,8 proc. savo darbo laiko. Vieno vaiko po įvertinimo dokumentų sutvarkymui vidutiniškai yra skiriamos 48 minutės, arba 3,2 valandos per savaitę, arba 1,6 proc. savaitės darbo laiko.

Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams taip pat buvo užduotas klausimas „*Jei dalyvaujate vaiko/mokinio vertinime, parašykite, koks yra Jūsų indėlis (pagrindinės funkcijos) vaiko vertinimo procese?*“. Apklausos rezultatai parodė, 20,4 proc. laiko, atliekant vaiko / mokinio vertinimą, yra skiriama pokalbiui su vaiko tėvais, 17,2 proc. laiko – socialinėms problemoms identifikuoti, po 12,5 proc. laiko – vaiko / mokinio socialinei aplinkai (gerovės) vertinti, informacijai rinkti ir informacijai apie socialinę situaciją šeimoje surinkti.

Apklausos atlikimo metu taip pat buvo siekta išsiaiškinti, kokiais vertinimo instrumentais šiuo metu pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai naudojami. Apklausos rezultatų duomenimis, 32,2 proc. respondentų atlieka pateiktų dokumentų analizę (mokyklos pildo specialią formą; Vaiko gerovės komisijos anketa mokykloms, mokyklos Vaiko gerovės komisijos dokumentų analizavimas ir pan.); 29,1 proc. respondentų naudojami pokalbio metodu (su vaiku, su tėvais, su pedagogais, su seniūnijų socialiniais darbuotojais); 17,8 proc. – stebi. 6,9 proc. apklaustųjų nurodė, kad naudojami įvairiomis anketomis (klausimynais tėvams, vaikams; anketomis apie socialinės situacijos įvertinimą ir pan.). 4,2 proc. apklaustųjų nurodė, kad naudojami Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro parengtomis rekomenduojamomis dokumentų formomis. Atkreiptinas dėmesys, kad respondentai taip pat taiko netradicinius vertinimo būdus – 5,6 proc. apklaustųjų braižo situacijos žemėlapius, 2,8 proc. – naudoja žaidybinės veiklos metodą.

Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams taip pat buvo užduotas klausimas „*Parašykite, kokiais kriterijais remiantis nustatote mokinio nepalankius aplinkos veiksnius?*“. Apklausos rezultatai parodė, kad didžioji dauguma respondentų vertindama nepalankius aplinkos veiksnius kreipia dėmesį į: ar vaiko / mokinio šeima yra rizikos šeima, ar yra stebimųjų sąrašė; kiek vaikas praleido pamokų (praleistų pamokų skaičius); ar vaikas turi tinkamas

gyvenimo ir ugdymosi sąlygas; ar vaikas / mokinys yra iš kultūrinės / kalbinės, pedagoginės, socialinės-ekonominės aplinkos:

„Informacija apie priklausymą / nepriklausimą socialinės rizikos šeimoms. Mokyklos aprašymuose pateikta informacija, pokalbio, stebėjimo duomenimis“;

„Iš informacijos, kurią pateikia mokyklų socialiniai pedagogai, socialiniai darbuotojai, mokytojai, kiti specialistai“;

„Šeimos įtraukimas į socialinės rizikos šeimų sąrašą, mokyklos nelankymas, kai kuriais atvejais vaiko gyvenimas globos namuose; akivaizdus tėvų abejingumo, nepriėmimo vaikų atžvilgiu“;

„Vaikas nuolat praleidžia pamokas, nelanko ugdymo įstaigos pagal privalomas švietimo programas ir / ar neatlieka namų darbų dėl skurdžios šeimos padėties ir/ar šeima priskirta rizikos grupei

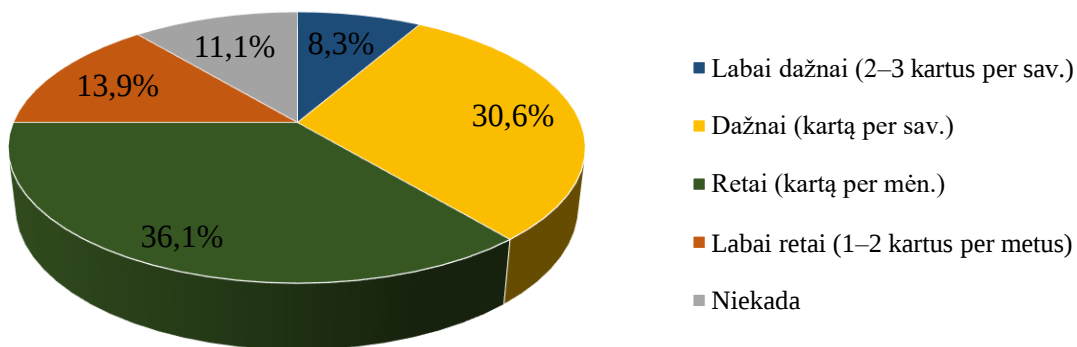
Mokyklos nelankymas, socialinės rizikos šeima, smurtas, skurdas, tėvų priklausomybės psichoaktyvioms medžiagoms ir pan.“;

„Iš mokyklos, kartu su visais dokumentais, gaunu dokumentą V GK informacija apie mokinį ir jį supančią aplinką, tame dokumente aiškiai būna atsakyta į klausimus. Taip pat kaip pati bendrauju tarnyboje su vaiko tėvais (nes bendrauju kiekvieną kartą su kiekvienu tėvu) aš tą informaciją surenku iš jų, pateikdama klausimyną tėvams (globėjams, rūpintojams)“;

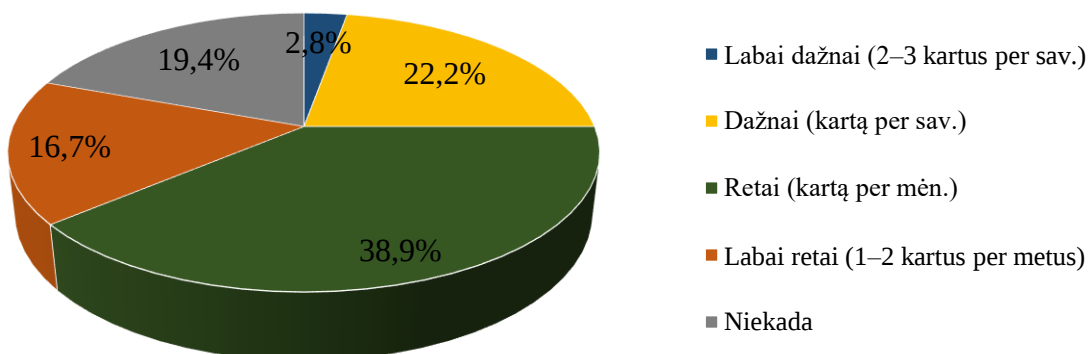
„Situacija šeimoje: tėvystės įgūdžių stoka, krizės šeimoje, socialinis pedagoginis apleistumas, skurdas, priklausomybės, vaiko poreikių tenkinimas ir kt. Situacija tarp bendraamžių: bendravimo, bendradarbiavimo įgūdžiai ir kt. Situacija mokykloje: bendravimas su bendraamžiais, mokytojais, papildoma veikla. Tėvų ir specialistų bendradarbiavimas sprendžiant vaiko socialines problemas, tenkinant jo poreikius“.

Konsultavimas. Kalbant apie konsultavimą, kaip vieną iš socialinės pedagoginės pagalbos sričių, galima išskirti mokinių ir tėvų (globėjų, rūpintojų) konsultavimą kaip dominuojančias sritis konsultuojant socialinius pedagogus. Analizuojant apklausos rezultatus nustatyta, kad socialinis pedagogas, dirbantis pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose, vidutiniškai per savaitę konsultuoja 3 mokinius, 4 tėvus, 2 dalyko mokytojus ir 1 klasės vadovą. Vidutinė konsultacijos trukmė – 31 minutė. Vadinasi šių įstaigų socialiniai pedagogai konsultacinei veiklai vidutiniškai skiria 5,5 val. per savaitę arba 2,8 proc. savo darbo laiko.

Apklausos rezultatų analizė parodė, kad didžioji dauguma respondentų konsultuoja mokinius (75,0 proc.) ar tėvus (globėjus, rūpintojus) (77,8 proc.) bent vieną kartą per savaitę. Tuo tarpu, kalbant apie mokytojų, klasės vadovų konsultavimą, įvairovė yra kur kas didesnė:

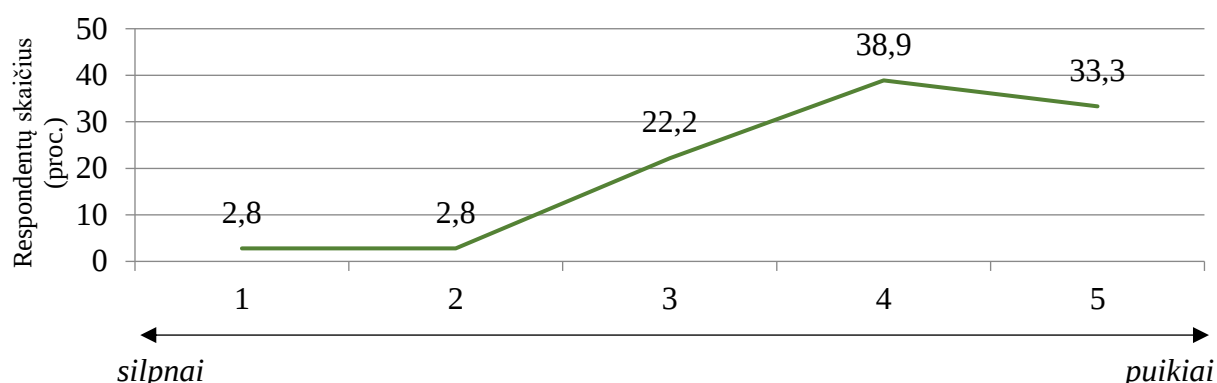

Remdamiesi aukščiau pateikta iliustracija, matome, kad didžioji dauguma apklausoje dalyvavusių socialinių pedagogų retai konsultuoja mokytojus. Panaši situacija yra ir kalbant apie klasės vadovų konsultavimą. Nustatyta, jog 55,6 proc. apklausos dalyvių retai kada konsultuoja klasės vadovus (kartą per mėn. ar rečiau), o bene penktadalis (19,4 proc.) socialinių pedagogų to apskritai nedaro. Vis dėlto, svarbu paminėti, jog kalbant tiek apie mokytojų, tiek apie klasės vadovų konsultavimą, yra nemaža dalis socialinių pedagogų, kurie tai daro bent kartą per savaitę ar dažniau.

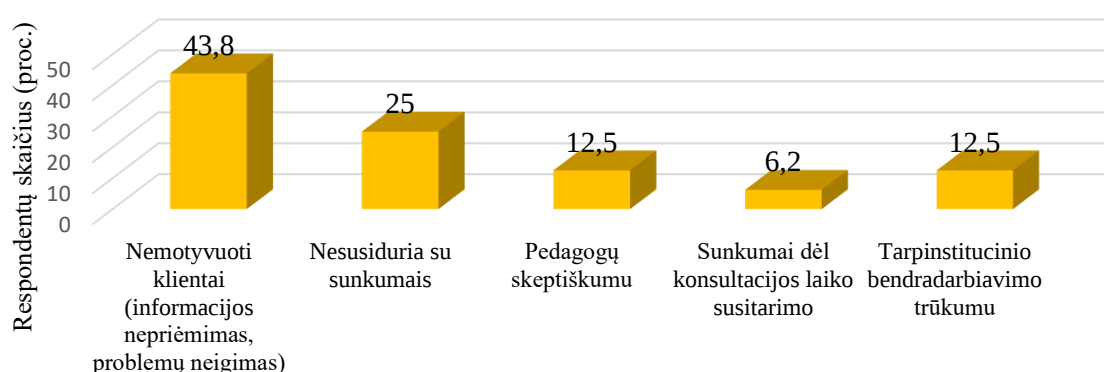
Analizuojant duomenis apie grupių auklėtojų, kitų mokyklos bendruomenės narių konsultavimą, pastebėta, kad apklausoje dalyvavusiems pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams retai kada tenka konsultuoti šiuos ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojus. 63,9 proc. respondentų nurodė, kad grupių auklėtojus konsultuoja kartą per mėnesį ar rečiau, o 22,2 proc. apklaustųjų nekonsultuoja grupių auklėtojų. Kalbant apie kitų mokyklos bendruomenės narių konsultavimą, pastebėta, kad didžioji dauguma (69,4 proc.) apklausoje dalyvavusių socialinių pedagogų retai (kartą per mėnesį ar rečiau) konsultuoja kitus mokyklos bendruomenės narius, o 13,9 proc. respondentų apskritai nekonsultuoja šios grupės narių. Taip pat,

socialiniai pedagogai buvo kviečiami įvertinti savo turimas kompetencijas konsultavimo srityje nuo 1 iki 5, kur 1 reiškia silpnai, o 5 – puikiai. Gauti rezultatai pateikti grafike:

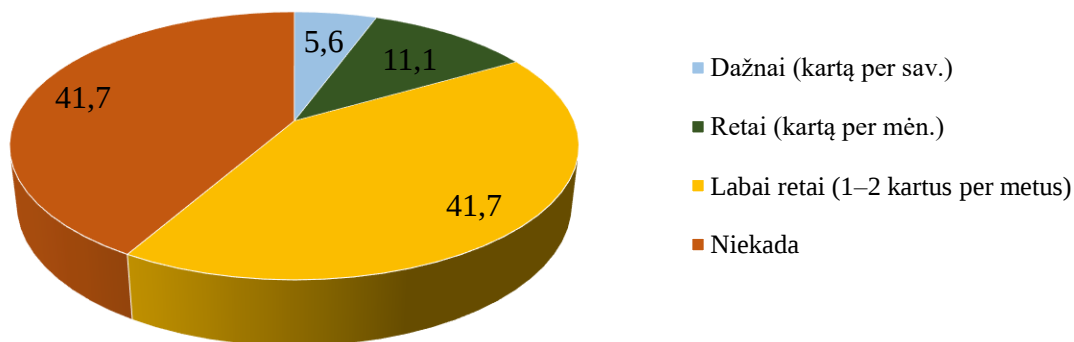
Įvertinus kaip patys pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai vertina savo kompetencijas konsultavimo srityje, buvo pastebėta, jog didžioji dauguma respondentų jas vertina teigiamai, o net trečdalis (33,3 proc.) jas vertina puikiai.

Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams taip pat buvo užduotas klausimas „Su kokiais sunkumais susiduriate konsultuodami?“. Apklausos rezultatai parodė, kad 43,8 proc. respondentų susiduria su nemotyvuotais klientais, kurie nenori priimti informacijos, neigia problemas ir pan. 12,5 proc. respondentų nurodė, kad konsultuodami mato pedagogų skeptiškumą, 12,5 proc. – nurodė tarpinstitucinio bendradarbiavimo trūkumą. Ketvirtadalis (25,0 proc.) apklaustųjų nurodė, kad nesusiduria su jokiais sunkumais:

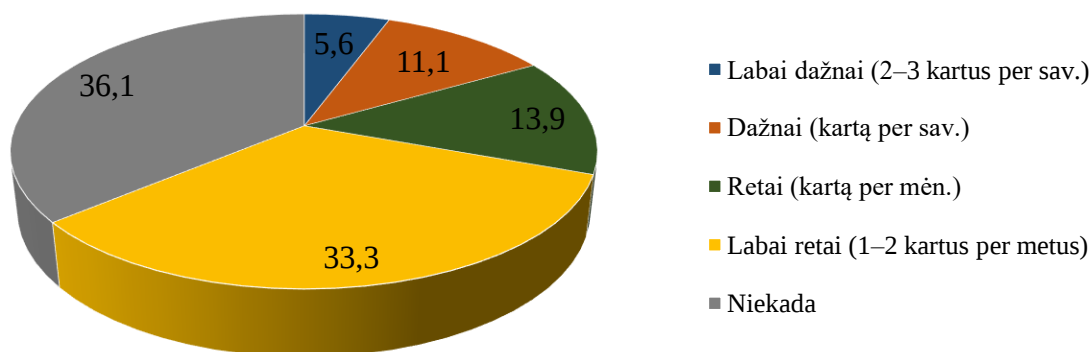

Apklausos metu surinkti duomenys leidžia išskirti keletą veiklos sričių, kuriose socialiniai pedagogai dalyvauja retai ar apskritai nedalyvauja. Tai yra pamokų / veiklos stebėjimas ugdymo įstaigoje ir tarpininkavimas (mediacija).

Apklausos duomenų analizė parodė, kad apie pusė (52,8 proc.) apklaustųjų nurodė stebintys pamokas ar kitas veiklas ne dažniau kaip kartą per mėnesį, o nemaža dalis respondentų (41,7 proc.) nedalyvauja tokioje socialinio pedagogo veikloje:

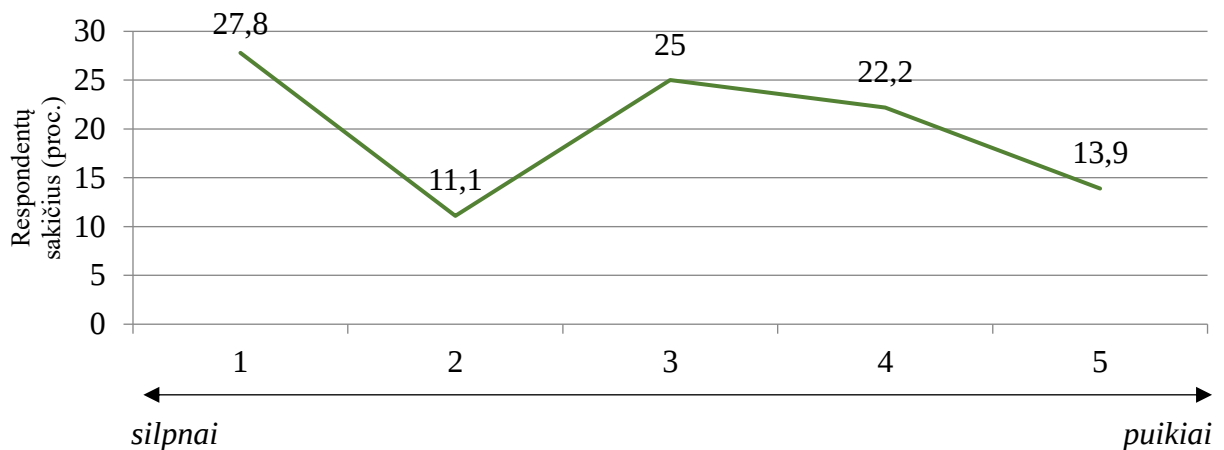

Pažymėtina, kad analizuojant tyrimo rezultatus **tarpininkavimo (mediacijos)** metodo taikymo aspektu nustatyta, kad tik 16,7 proc. respondentų teikia tarpininkavimo (mediacijos) pagalbą bent kartą per savaitę ar dažniau, o net 36,1 proc. respondentų šio metodo netaiko niekada:

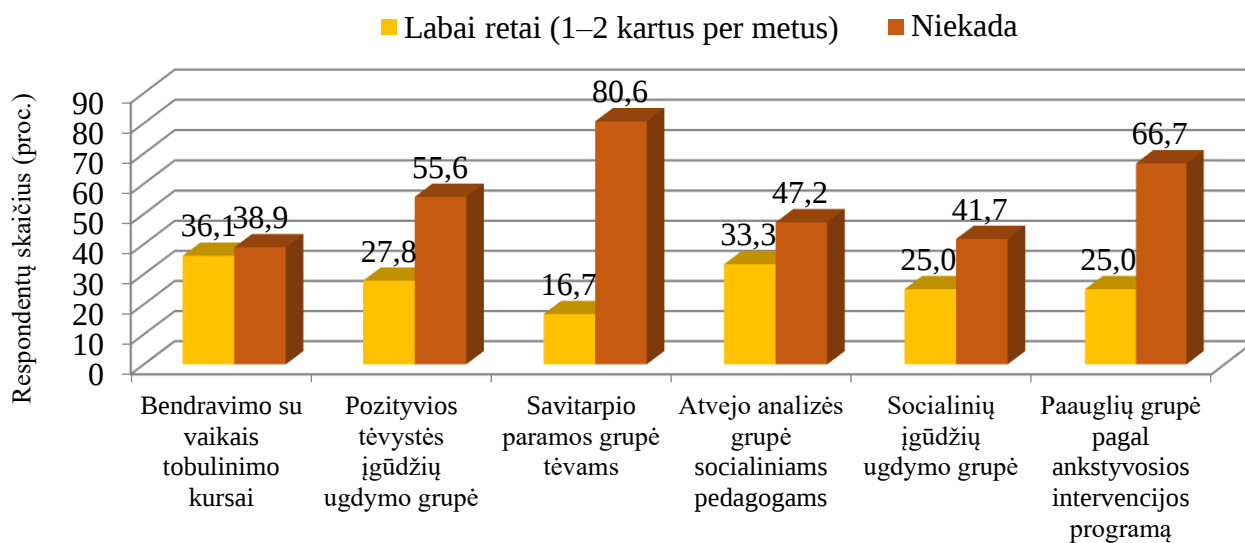
Atkreiptinas dėmesys, kad tarpininkavimas (mediacija) nėra pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų veiklos funkcija, ši funkcija yra priskiriama socialiniams pedagogams, dirbantiems ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose.

Apklausos duomenų analizė parodė, kad savo tarpininkavimo (mediacijos) kompetencijas pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai vertina įvairiai. Beveik trečdalis respondentų (27,8 proc.) mano, kad jų kompetencijos šioje srityje yra silpnos, bet tuo pačiu daugiau nei trečdalis (36,1 proc.) socialinių pedagogų teigia, jog turi puikius ar išties gerus gebėjimus šioje srityje (įvertino 4–5 balais):

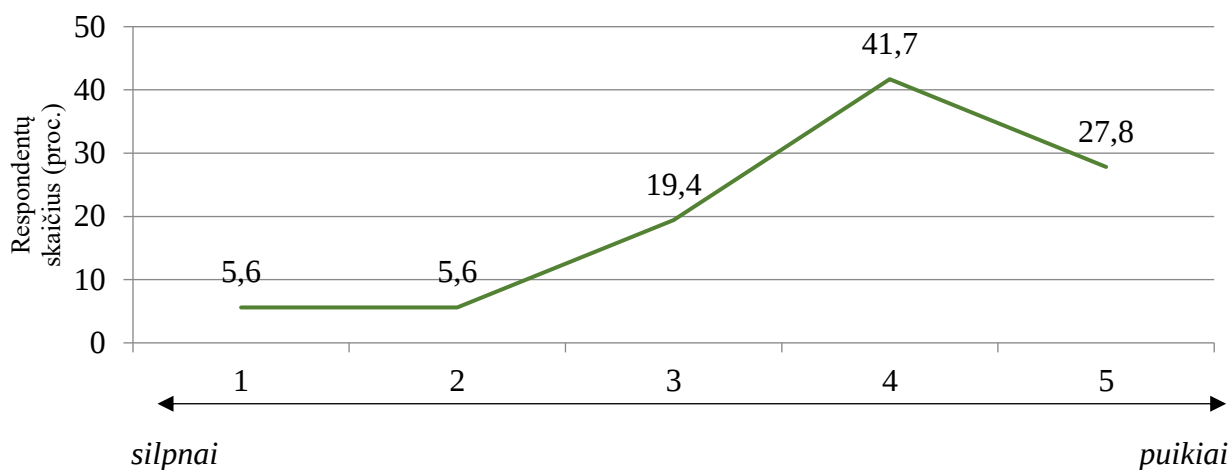

Analizuojant socialinių pedagogų teikiamą pagalbą svarbu paminėti, kad tik nedidelė dalis (13,9 proc.) pedagoginės psichologinės tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų teikia socialinę pedagoginę pagalbą mokyklose, kuriose nėra socialinio pedagogo kartą per savaitę. 47,2 proc. visų apklaustųjų retai kada (t. y. kartą per mėnesį ar rečiau) teikia tokio pobūdžio pagalbą mokykloms, o daugiau nei trečdalis (38,9 proc.) apklaustųjų tokios pagalbos neteikia.

Grupinių užsiėmimų vedimas. Įvairių grupinių veiklų vedimas yra gana dažna pedagoginės psichologinės / švietimo pagalbos tarnybos socialinio pedagogo veiklos forma. Apklausoje dalyvavusių šių įstaigų socialinių pedagogų buvo prašoma nurodyti kaip dažnai tenka vesti įvairaus pobūdžio grupinius užsiėmimus. Pastebėta, kad respondentai retai užsiima tokio pobūdžio veikla. Grafike pateikta informacija leidžia teigti, kad didžioji dauguma respondentų neveda nurodytų grupinių užsiėmimų arba tai daro itin retai (1–2 kartus per metus):

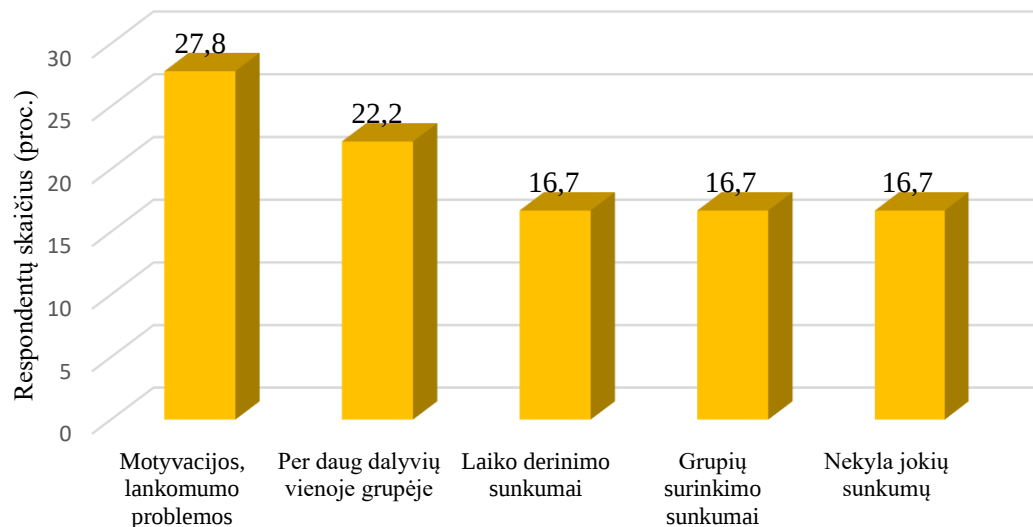

Apklausos dalyvių taip pat buvo prašoma įsivertinti savo turimas kompetencijas grupių vedimo srityje. Apklausos rezultatai parodė, kad didelė dalis respondentų savo kompetencijas įvertino gerai, ir tik vos 5,6 proc. apklausos dalyvių mano, jog jiems trūksta kompetencijų šioje srityje:

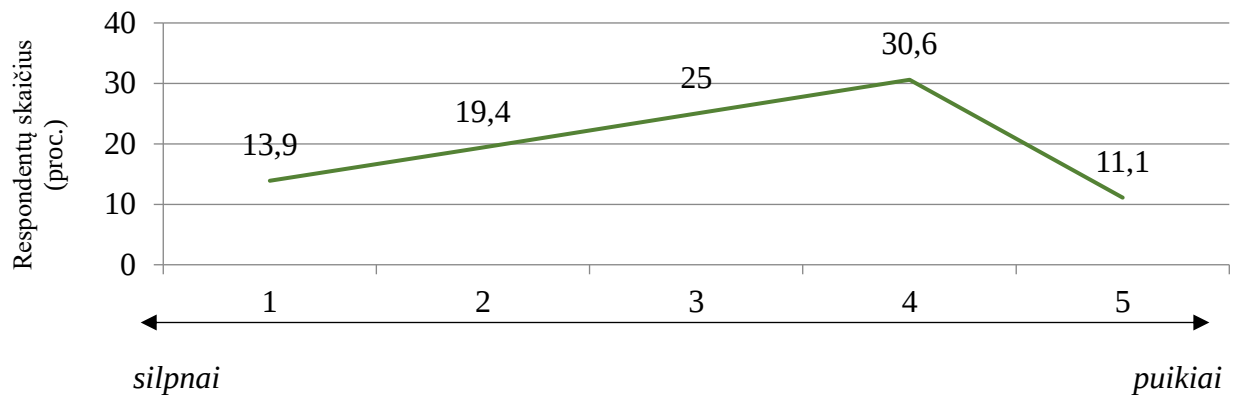
Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams taip pat buvo užduotas klausimas „Su kokiais sunkumais susiduriate veddami grupinius užsiėmimus?“. Apklausos rezultatų analizė atskleidė, jog trečdalis (27,8 proc.) grupinių užsiėmimų vedimo sunkumų susiję su dalyvių dalyvavimo motyvacijos, grupių lankomumo problemomis. 22,2 proc. respondentų

pažymėjo, kad surenkama per daug dalyvių vienoje grupėje. 16,7 proc. apklaustų socialinių pedagogų nurodė, kad jiems nekyla jokių problemų:

Tiriamoji veikla. Atlikta apklausa taip pat buvo siekiama išsiaiškinti, kokia tiriamąja veikla užsiima socialiniai pedagogai ir kaip dažnai tai daro. Galima išskirti keletą tiriamosios veiklos sričių, kuriose dauguma socialinių pedagogų paprastai nedalyvauja. Mokyklos socialinių pedagogų socialinės pedagoginės pagalbos teikimo kokybės niekada nevertina daugiau nei pusė apklaustųjų (58,3 proc.). Didžiajai daugumai respondentų taip pat netenka vertinti mokyklos prevencinių priemonių veiksmingumo (66,7 proc.) ar atlikti mokyklose kitų socialinių pedagoginių tyrimų, atsižvelgiant į bendruomenės poreikius (58,3). Taip pat apie penktadalis (22,2 proc.) apklausoje dalyvavusių socialinių pedagogų nurodė, kad niekuomet netenka vertinti mokinių socialinės pedagoginės pagalbos poreikių, ir pusė apklaustųjų (50 proc.) teigia, kad nevertina mokinių namų aplinkos, siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus. Nepaisant to, svarbu paminėti, jog kai kuriems socialiniams pedagogams tiriamoji veikla yra viena pagrindinių atliekamų veiklų. Daugmaž trečdalis (36,1 proc.) apklausos dalyvių vertina mokinio socialinės pedagoginės pagalbos poreikius ir 22,2 proc. respondentų vertina vaikų namų aplinką pakankamai dažnai (t. y. 2–3 kartus per savaitę). Apibendrinant galima teigti, jog kai kuriems socialiniams pedagogams pastarosios tiriamosios veiklos sritys (t. y. mokinių socialinės pedagoginės pagalbos poreikių vertinimas; mokinio namų aplinkos vertinimas) yra vienos pagrindinių veiklų darbe, tuo pačiu kita dalis socialinių pedagogų visai neįsitraukia į tokio pobūdžio tiriamąją veiklą.

Analizuojant, kaip patys socialiniai pedagogai vertina savo kompetencijas užsiimti tiriamąja veikla, buvo kviečiami jas įvertinti nuo 0 iki 5 (0 – silpnai; 5 – puikiai). Grafike pateikti rezultatai rodo, jog respondentai kompetencijas užsiimti tiriamąja veikla vertina įvairiai, nors didesnė dalis darbuotojų vertina teigiamai:

Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų buvo paprašyta parašyti, kokius kitus socialinius pedagoginius tyrimus atlieka mokykloje. Respondentai nurodė, kad atlieka:

„Mokyklos bendruomenės narių / grupių socialinės pedagoginės pagalbos poreikio vertinimas (siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus)“;

„Mokyklos, klasės mikroklimato tyrimai“;

„Klasių mikroklimatai; Adaptacijos tyrimai; Mokymosi stiliaus nustatymo tyrimai; Karjeros pasirinkimo tyrimai ir t. t.“;

„Esant poreikiui mokyklos mikroklimato, klasės mikroklimato vertinimas. Dažniausiai tai yra savivaldybės užsakymas ir jį atlieka PPT specialistų grupė“;

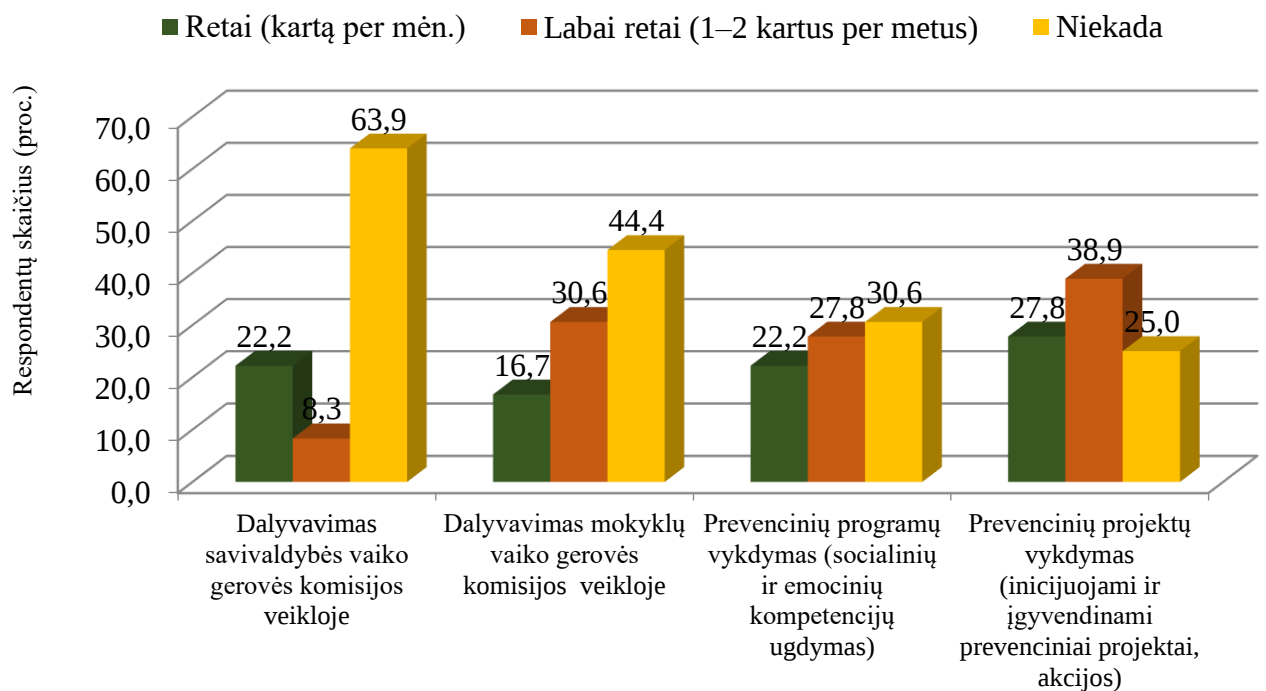
„Rajono mokyklų 5–8 kl. mokinių, tėvų ir pedagogų tyrimas „Saugios aplinkos mokykloje kūrimas““;

Rajono mokyklų 5–8 kl. 1–4 gimnazijos kl. mokinių tėvų ir pedagogų tyrimas „Mokyklos nelankymo priežastys““;

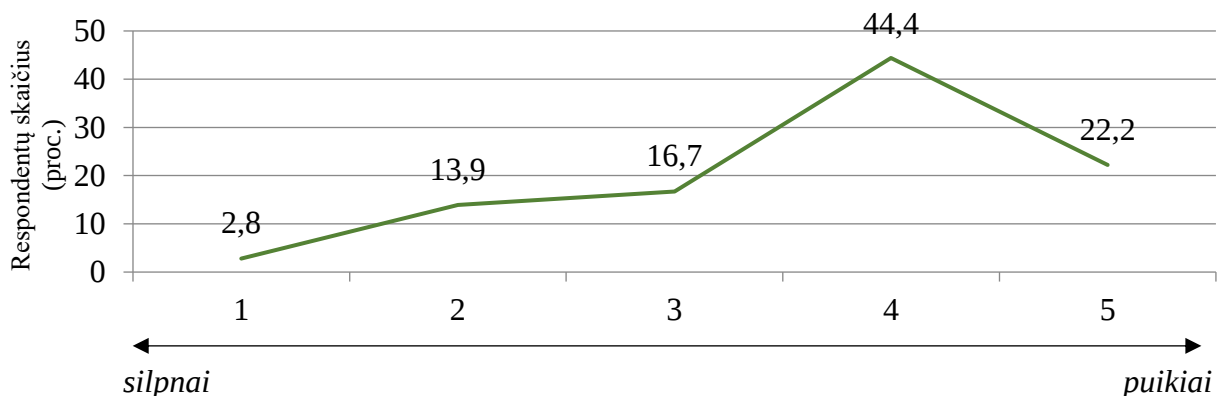
„Mikroklimato tyrimus ugdymo įstaigoje pagal savivaldybės administracijos direktoriaus užsakymus“.

Prevencinė veikla. Taip pat atlikta apklausa leidžia įvertinti, kokia prevencine veikla užsiima socialiniai pedagogai ir kaip dažnai tai daro. Buvo nustatyta, kad prevencinė veikla apskritai nėra ta veikla, kuria dažnai užsiima socialiniai pedagogai, dirbantys pedagoginėse psichologinėse tarnybose ar kitose švietimo pagalbos tarnybose. Įvairioje prevencinėje veikloje bent kartą per savaitę dalyvauja nuo 5,6–16,7 proc. apklaustųjų. Šiuo atveju daugiausia socialinių pedagogų, dirbančių prevencijos srityje, patys vykdo įvairias prevencines programas, skirtas socialinėms ir emocinėms

kompetencijoms ugdyti. Vis dėlto svarbu paminėti, kad didžioji dalis apklaustųjų nedalyvauja prevencinėje veikloje ar tai daro retai:

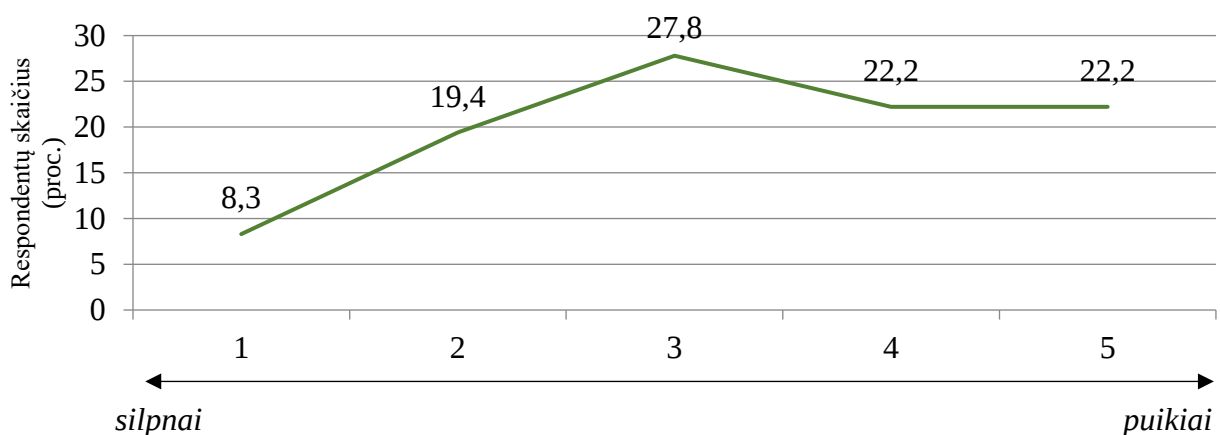
Nors, kaip buvo minėta anksčiau, tik nedidelė pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų vykdo įvairią prevencinę veiklą, didžioji dauguma respondentų savo kompetencijas šioje srityje vertina labai gerai ar net puikiai:

Pagalbos tinklo kūrimas. Apklausos duomenys atskleidė, kad tik mažoji dalis socialinių pedagogų savo darbe įsitraukia į socialinės pedagoginės pagalbos tinklo kūrimą mokykloje ar išteklių, būtinų vaiko, jo šeimos poreikiams patenkinti, paieškos inicijavimą. Prisijungti prie socialinės pedagoginės pagalbos tinklo kūrimo mokykloje bent kartą per savaitę tenka 13,9 proc. apklaustųjų.

Tuo tarpu 22,2 proc. apklausos dalyvių bent kartą per savaitę inicijuoja vaikui ir jo šeimai reikalingų išteklių paiešką. Vis dėlto šiek tiek daugiau nei pusė apklaustųjų įgyvendina šias veiklas retai (kartą per mėnesį / kelis kartus per metus).

Nors apklausos rezultatų analizė rodo, kad tik maža dalis socialinių pedagogų dažnai dalyvauja pagalbos tinklo kūrimo, gana nedidelė dalis darbuotojų (27,7 proc.) savo kompetencijas šioje srityje vertina kaip nepakankamas (įvertino 1–2 balais):

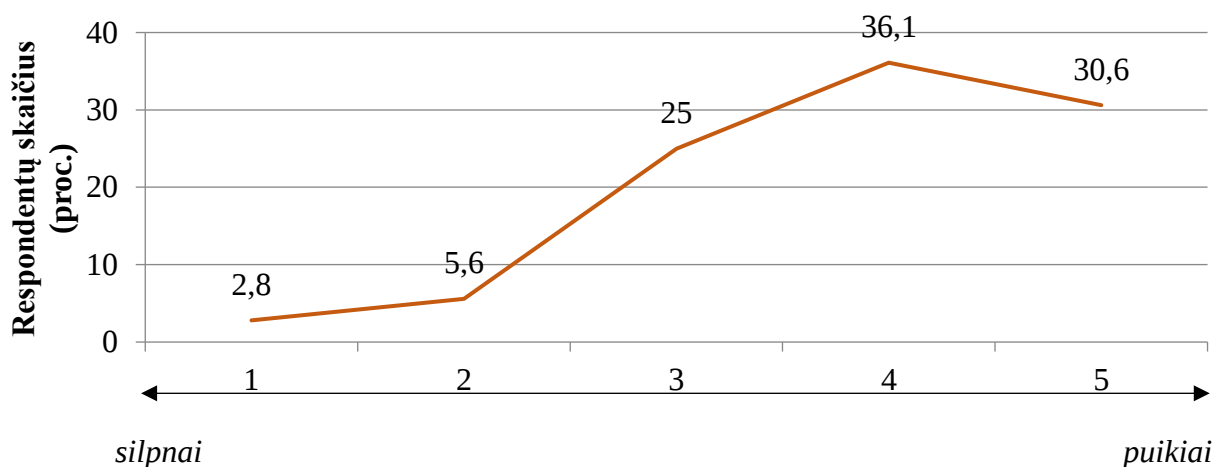

Metodinė veikla. Atlikta apklausa buvo siekiama įvertinti, kokioje metodinėje veikloje dalyvauja socialiniai pedagogai ir kaip dažnai tai daro. Svarbu paminėti, kad didžioji dauguma apklaustųjų (88,9 proc.) niekuomet nevadovauja studentų praktikai ir panaši dalis jų (86,1 proc.) nedalyvauja vertinant pedagoginę veiklą, vykstant socialinio pedagogo atestacijai. Kitose metodinėse veiklose socialiniams pedagogams tenka dalyvauti, tačiau gana retai. Remiantis dažniausiai respondentų pasirinktais atsakymo variantais, buvo išskirtos metodinės veiklos sritys, prie kurių socialiniams pedagogams prisijungti tenka retai. Tuo pačiu galima pastebėti, jog nors metodinės veiklos nėra tos veiklos, kurios tinkamai atspindėtų daugumos socialinių pedagogų darbo pobūdį, bene penktadalis apklaustųjų (22,2 proc.) kartą per savaitę veda metodines konsultacijas ugdymo įstaigų specialistams:

	<i>Labai dažnai</i> (2–3 kartus per sav.)	<i>Dažnai</i> (kartą per sav.)	<i>Retai</i> (kartą per mėn.)	<i>Labai retai</i> (1–2 kartus per metus)	<i>Niekada</i>
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai socialiniams pedagogams	2,8 %	0,0 %	33,3 %	47,2 %	16,7 %
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai mokyklos pedagogams	2,8 %	0,0 %	13,9 %	58,3 %	25,0 %
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai tėvams (globėjams, rūpintojams)	0,0 %	5,6 %	22,2 %	47,2 %	25,0 %
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai mokiniams	0,0 %	2,8 %	19,4 %	55,6 %	22,2 %
Konferencijų miesto / rajono lygmeniu organizavimas	0,0 %	2,8 %	0,0 %	41,7 %	55,6 %
Pranešimų konferencijose skaitymas	0,0 %	0,0 %	2,8 %	52,8 %	44,4 %
Profesinis švietimas ir konsultavimas	0,0 %	5,6 %	30,6 %	27,8 %	36,1 %
Straipsnių spaudoje / internete rengimas	2,8 %	2,8 %	13,9 %	55,6 %	25,0 %
Rekomendacijų, lankstinukų rengimas	2,8 %	2,8 %	38,9 %	41,7 %	13,9 %

Analizuodami lentelėje pateiktus duomenis, matome, kad didžioji dauguma socialinių pedagogų labai retai vykdo šviečiamąsias veiklas ar apskritai jose nedalyvauja. Nepaisant to, verta atkreipti dėmesį į profesinį švietimą ir konsultavimą kaip vieną iš šviečiamosios veiklos sričių. Nors didžioji dauguma apklausoje dalyvavusių respondentų nurodė, kad tokioje veikloje nedalyvauja ar dalyvauja tik kelis kartus per metus, bene trečdalis (30,6 proc.) respondentų teigia, kad kartą per mėnesį įgyvendina profesinį švietimą ir konsultavimą. Kaip rodo apklausos metu gauti duomenys, pedagoginėse psichologinėse tarnybose ar kitose švietimo pagalbos tarnybose dirbantys socialiniai

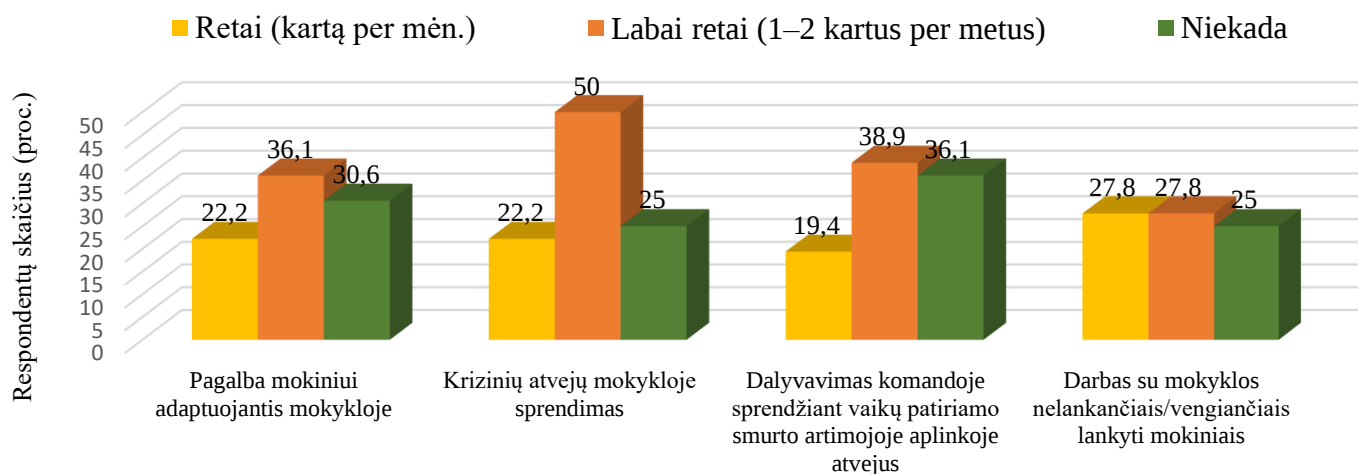
pedagogai retai kada užsiima šviečiamąją veikla, tačiau didžioji dalis apklaustųjų (66,7 proc.) savo kompetencijas šioje srityje vertina pakankamai gerai (įvertino 4–5 balais):

Kita veikla. Apklausa taip pat buvo siekta identifikuoti, kokias kitas veiklas vykdo PPT / ŠPT socialiniai pedagogai. Kitų veiklų detali analizė pateikta lentelėje:

	Labai dažnai (2–3 kartus per sav.)	Dažnai (kartą per sav.)	Retai (kartą per mėn.)	Labai retai (1–2 kartus per metus)	Niekada
Kita veikla					
Pagalba mokiniui adaptuojantis mokykloje	2,8 %	8,3 %	22,2 %	36,1 %	30,6 %
Darbas su mokyklos nelankančiais / vengiančiais lankyti mokiniais	2,8 %	16,7 %	27,8 %	27,8 %	25,0 %
Pagalba elgesio sunkumų turintiems mokiniams	8,3 %	30,6 %	38,9 %	13,9 %	8,3 %
Krizinių atvejų mokykloje sprendimas	0,0 %	2,8 %	22,2 %	50,0 %	25,0 %
Profesinės kvalifikacijos tobulinimas	0,0 %	2,8 %	72,2 %	22,2 %	2,8 %
Dalyvavimas komandoje sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus	0,0 %	5,6 %	19,4 %	38,9 %	36,1 %

Atlikus kitų veiklų duomenų analizę nustatyta, jog PPT / ŠPT socialiniai pedagogai vykdo ir kitas veiklas kaip teikdami pagalbą elgesio sunkumų turintiems mokiniams, dirbdami su mokyklos nelankančiais / vengiančiais lankyti mokiniiais ar teikdami pagalbą mokiniui adaptuojantis. Apklausos duomenų analizė parodė, kad beveik pusė (38,9 proc.) pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų labai dažnai arba dažnai teikia pagalbą elgesio sunkumų turintiems mokiniams, penktadalis (19,5 proc.) dirba su mokyklos nelankančiais / vengiančiais lankyti mokiniiais, o 11,1 proc. – teikia pagalbą mokiniui adaptuojantis mokykloje. Nors kai kurias papildomas veiklas PPT / ŠPT socialiniai pedagogai vykdo dažnai, tačiau tuo pačiu galima išskirti keletą neaptartų, tačiau apklausoje vertintų veiklos sričių, į kurias socialiniai pedagogai įsitraukia gana retai:

Dalyvavimas komandoje sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus.

Apklausos dalyvių buvo paprašyta nurodyti, kiek jie prisideda dalyvaudami komandoje sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus. Gautų duomenų analizė parodė, kad PPT / ŠPT socialinių pedagogų įsitraukimas sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus yra mažas – net 36,1 proc. apklaustųjų nurodė, jog niekada nevykdė šios veiklos. 38,9 proc. respondentų pasakė, kad šią veiklą vykdo labai retai (1–2 kartus per metus), o 19,4 proc. – retai (kartą per mėnesį). Tik 5,6 proc. apklaustųjų nurodė, kad šią veiklą vykdo dažnai (kartą per savaitę).

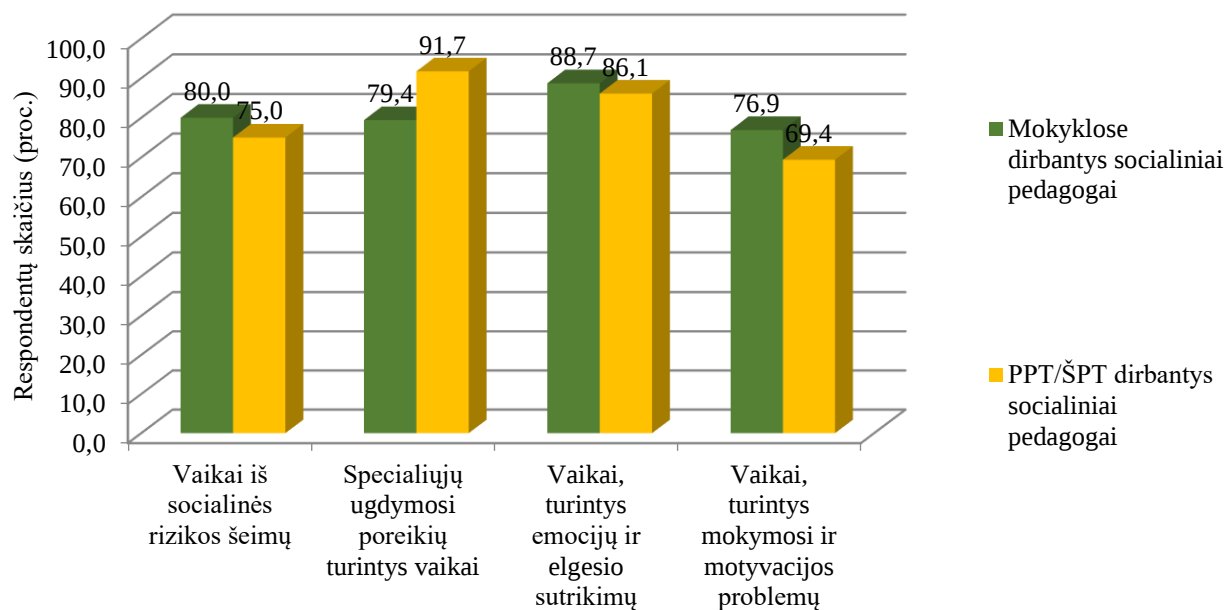
Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų buvo paprašyta parašyti, kaip prisideda sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus. Respondentai nurodė:

„Vaiko socialinio pedagoginio vertinimo metu išaiškėjus faktui apie patiriamą smurtą bendradarbiavimas su Vaiko teisių apsaugos skyriumi, policija, tėvais (globėjais, rūpintojais). Nukreipiu specialistams (psichologams)“;
„Konsultuojame mokyklas ir darželius“;
„Konsultacijos specialistams, V GK nariams, paskaitos ugdymo įstaigoms individuali vaiko / mokinio, šeimos konsultacija, nukreipimas psichologo konsultacijai, atitinkančių institucijų informavimas“;
„Konsultuodama mokytojus, mokinius ką daryti ir kur kreiptis smurto atvejais“;
„Konsultacijos vaikams, mokyklos specialistams, tėvams. Institucijų informavimas. Tėvystės įgūdžių grupės tėvams. Seminarai specialistams“;
„Dalyvauju atvejų aptarimuose“;
„Konsultuojami vaikai, tėvai, mokytojai, mokyklos administracija“;
„Atvejų analizė, rekomendacijų teikimas, konsultavimas, pagalbos plano sudarymas, tėvų / globėjų, pedagogų švietimas“;
„Tėvų konsultavimas bei bendradarbiavimas su tarpinstituciniu koordinatoriumi“.

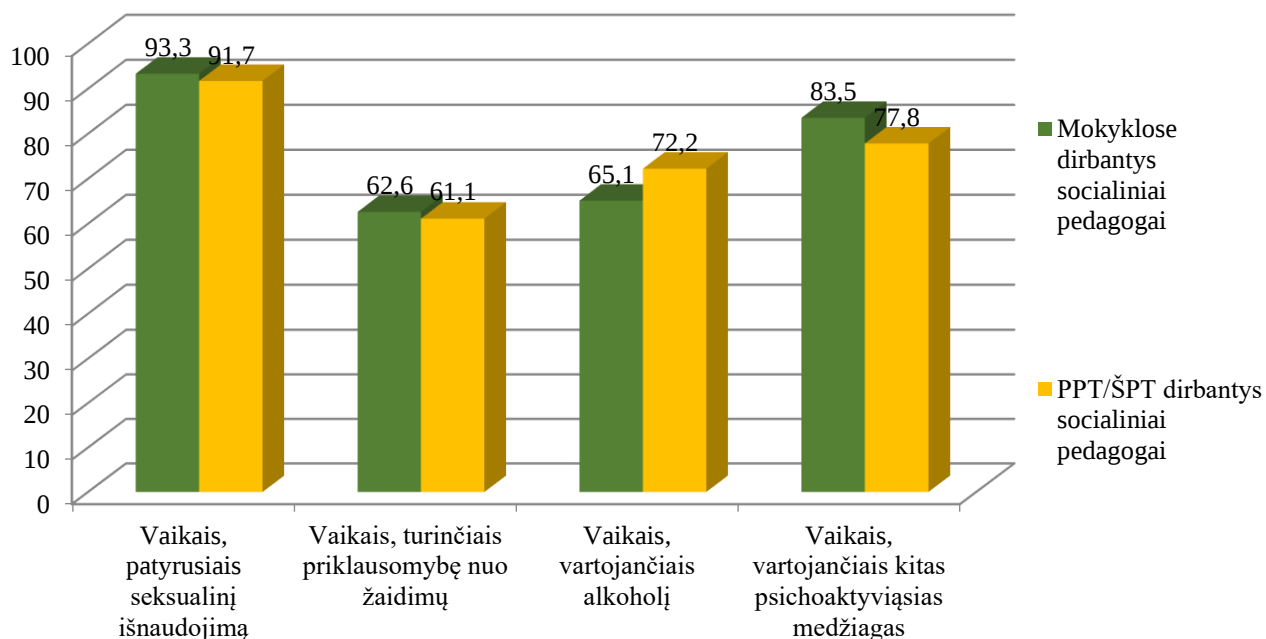
Apibendrinant galima daryti išvadą, kad pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai dalyvaudami komandoje sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus dažniausiai vykdo konsultacinę funkciją – konsultuoja mokinius, jų tėvus, bendrojo ugdymo mokyklų pedagogus ir švietimo pagalbos specialistus.

2.3. Socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, ir socialinių pedagogų, dirbančių pedagoginėse psichologinėse tarnybose / švietimo pagalbos tarnybose, vykdomos veiklos palyginimas

Šioje apklausoje buvo siekiama nustatyti ir palyginti, su kokiais vaikais tenka dirbti socialiniams pedagogams mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose bei kaip dažnai tai tenka daryti. Remiantis didžiąja dauguma respondentų atsakymų, galima išskirti keturias vaikų grupes, su kuriomis socialiniams pedagogams mokyklose ir PPT/ kitose švietimo pagalbos tarnybose tenka dirbti dažniausiai (t. y. bent 1 kartą per savaitę):

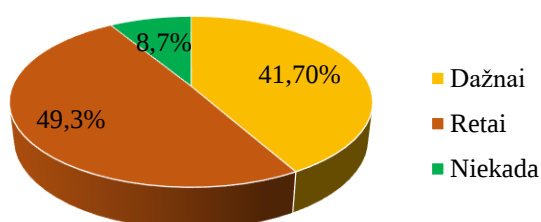

Pateikta diagrama atskleidžia, jog vaikai iš socialinės rizikos šeimų, vaikai, turintys mokymosi ir motyvacijos problemų, emocijų ir elgesio sunkumų ar specialiųjų ugdymosi poreikių, yra daugiausia socialinių pedagogų dėmesio gaunantys vaikai. Tuo tarpu šioje diagramoje pateiktos tos vaikų grupės, su kuriomis socialiniai pedagogai mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirba rečiausiai (t. y. 1–2 kartus per metus ar niekada):

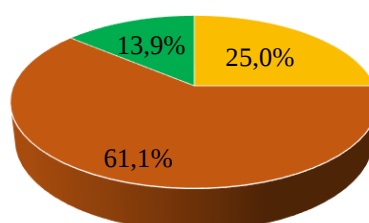

Remiantis grafike pateiktais duomenimis, galima teigti, jog socialiniai pedagogai tiek mokyklose, tiek pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose labai retai ar visai nedirba su vaikais, patyrusiais seksualinį išnaudojimą, turinčiais priklausomybę nuo žaidimų, vartojančiais alkoholį ar kitas psichoaktyvias medžiagas. Apklausos duomenys leido išvelgti ir skirtingose įstaigose dirbančių socialinių pedagogų darbo ypatumų skirtumus, kalbant apie vaikus, su kuriais tenka dirbti:

Mokyklų socialiniai pedagogai

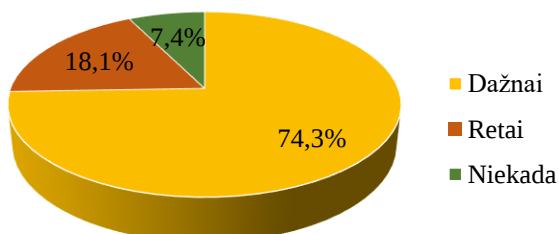

PPT / ŠPT socialiniai pedagogai

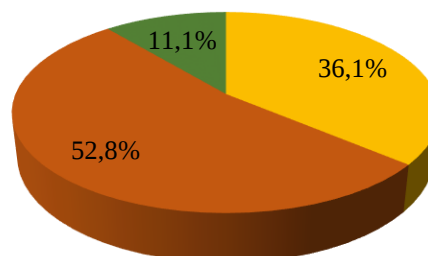

Apklausos rezultatų analize nustatyta, kad pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai kur kas rečiau dirba su užimtumo sunkumų turinčiais vaikais, nei tai daro mokyklų socialiniai pedagogai. Bent kartą per savaitę su tokiais vaikais dirba 41,7 proc. apklausoje dalyvavusių mokyklų socialinių pedagogų. Tuo tarpu PPT / kitose švietimo pagalbos tarnybose tokių socialinių pedagogų yra vos 25 proc. Kalbant apie mokyklos lankomumo problemų turinčius vaikus, taip pat yra pastebi ryškus skirtumai, lyginant, kaip dažnai skirtingose įstaigose dirbantiems socialiniams pedagogams tenka dirbti su šia vaikų grupe:

Mokyklų socialiniai pedagogai

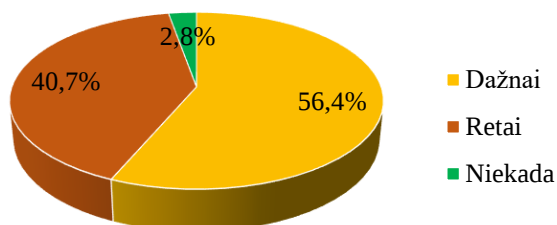

PPT / ŠPT socialiniai pedagogai

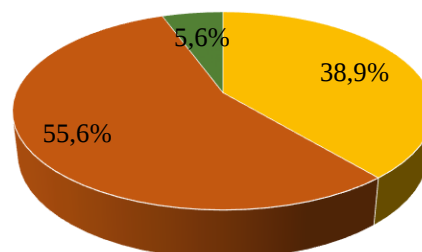

Grafikuose pateikti rezultatai leidžia teigti, jog su vaikais, turinčiais mokyklos lankomumo problemų, kur kas dažniau dirba mokyklų socialiniai pedagogai nei socialiniai pedagogai, dirbantys pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose. Mokyklose socialinių pedagogų, kurie su tokiais vaikais dirba bent kartą per savaitę yra 74,3 proc., o pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose tokių socialinių pedagogų yra 36,1 proc. Palyginus, kaip dažnai mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbantiems socialiniams pedagogams tenka dirbti su vaikais, patiriančiais patyčias ir (ar) smurtą, buvo gauti rezultatai, pateikti šiuose grafikuose:

Mokyklų socialiniai pedagogai

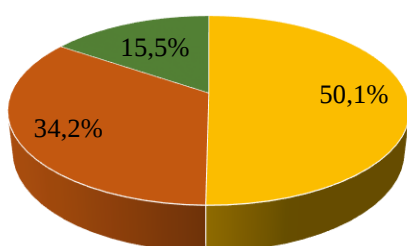

PPT / ŠPT socialiniai pedagogai

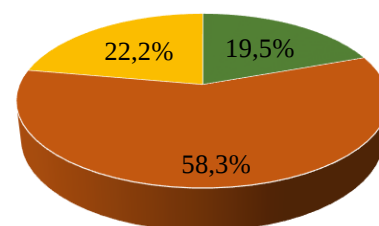

Analizuodami pateiktas diagramas, galime teigti, jog mokyklų socialiniai pedagogai dažniau dirba su vaikais, patiriančiais patyčias ir (ar) smurtą, nei socialiniai pedagogai, dirbantys pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose. 56,4 proc. apklausoje dalyvavusių mokyklų socialinių pedagogų su tokiais vaikais dirba bent kartą per savaitę, o pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų, dirbančių su šia vaikų grupe bent kartą per savaitę, yra 38,9 proc. Kalbant apie socialinių pedagogų darbą su rūkančiais vaikais, situacija yra panaši. Pastebėta, kad mokyklose dirbantys socialiniai pedagogai su šiais vaikais dirba dažniau (50,1 proc. dirba bent kartą per savaitę) nei pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbantys socialiniai pedagogai (19,5 proc. dirba bent kartą per savaitę):

Mokyklų socialiniai pedagogai

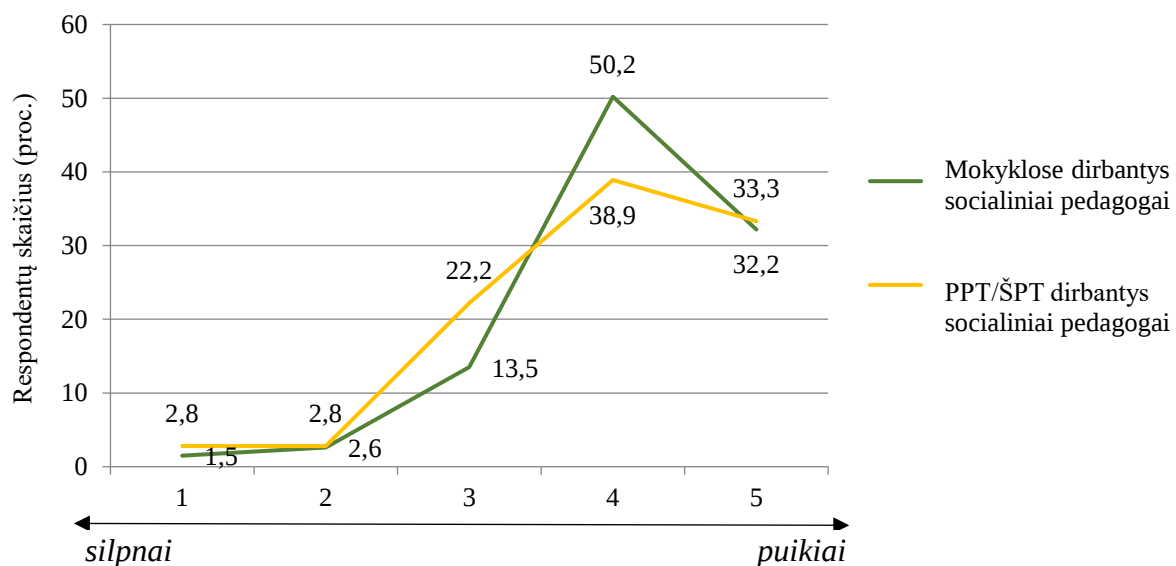

PPT / ŠPT socialiniai pedagogai

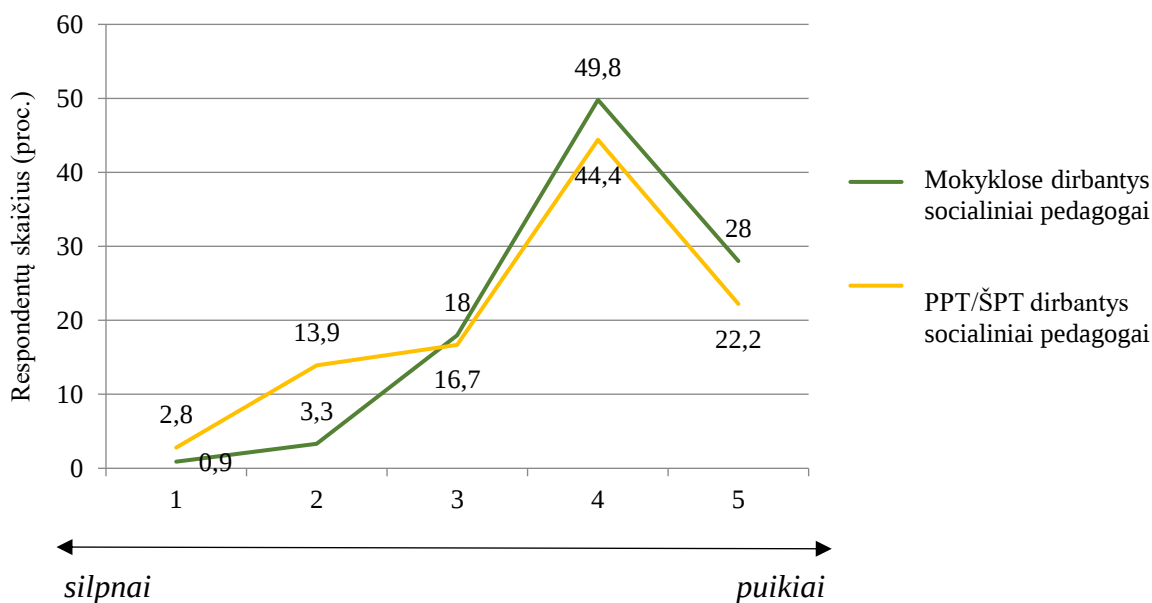

Remiantis anksčiau pristatytais apklausos rezultatais, galima teigti, jog yra tam tikros vaikų grupės, su kuriomis socialiniai pedagogai dirba dažnai ar retai, nepriklausomai nuo to, kur yra įsidarbinę (mokyklose ar pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose). Tuo pačiu galima išskirti keturias vaikų grupes, su kuriomis mokyklų socialiniai pedagogai dirba kur kas dažniau nei pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai. Tai yra vaikai, turintys užimtumo sunkumų, mokyklos lankomumo problemų, patiriantys patyčias ir (ar) smurtą bei rūkantys vaikai.

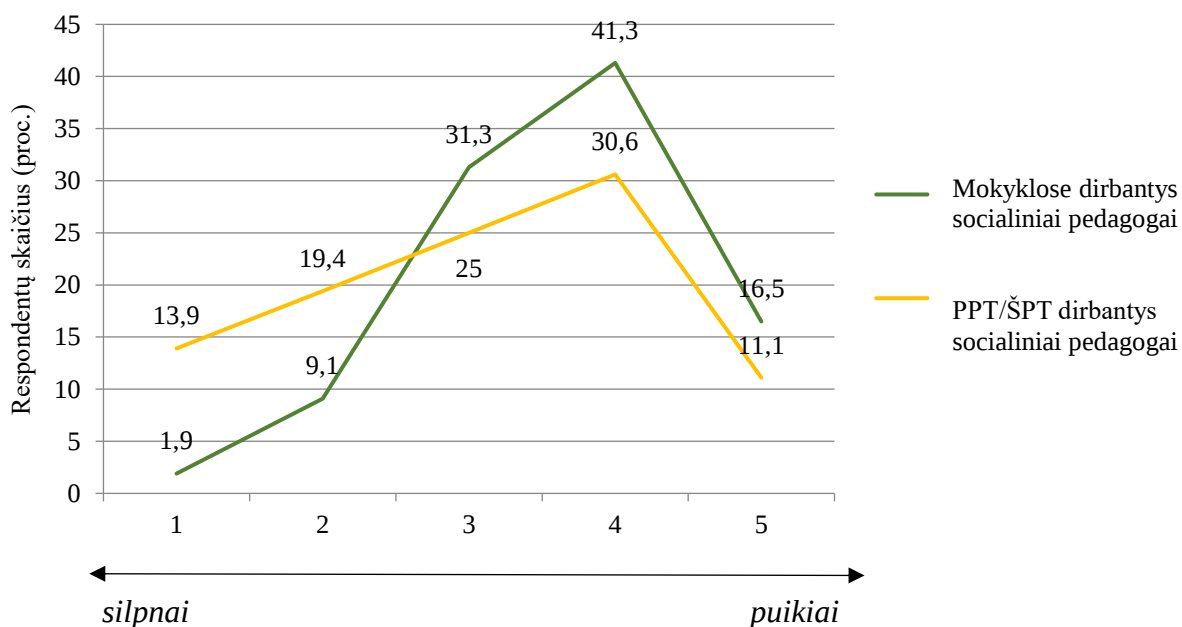
Kompetencijų vertinimo palyginimas. Apklausoje dalyvavę socialiniai pedagogai buvo kviečiami įvertinti savo turimas kompetencijas įvairiose srityse nuo 1 iki 5, kur 1 reiškia silpnai, o 5 – puikiai. Mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų savo kompetencijos konsultuoti įsivertinimo rezultatai pateikti grafike:

Grafike pateikti rezultatai rodo, kad tiek mokyklose, tiek pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbantys socialiniai pedagogai savo konsultavimo kompetencijas vertina išties gerai. Didžioji dauguma mokyklų (82,4 proc.) ir PPT / kitų švietimo pagalbos įstaigų (72,2 proc.) socialinių pedagogų šią savo kompetenciją įvertino 4–5 balais. Palyginus mokyklų ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų kompetencijų vykdyti prevencinę veiklą įvertinimus, dideli skirtumai nebuvo pastebėti:

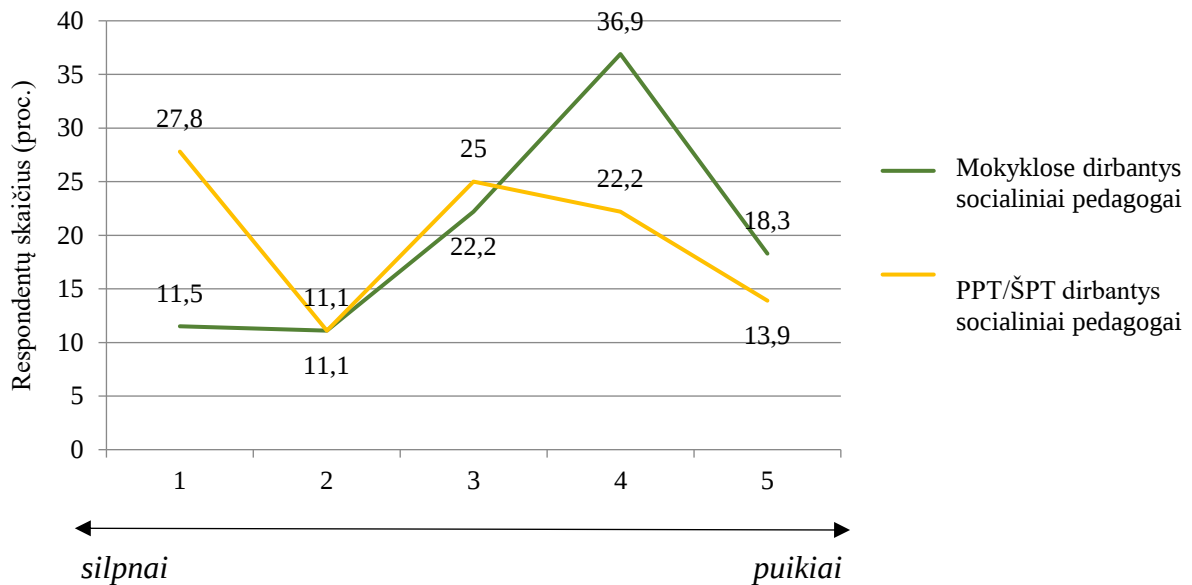

Matome, kad tiek mokyklose, tiek pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbantys socialiniai pedagogai mano, kad turi pakankamai kompetencijų vykdyti prevencinę veiklą (15 pav.). Visgi situacija šiek tiek skiriasi, kai kalbame apie skirtingose įstaigose dirbančių socialinių pedagogų kompetencijų atlikti tiriamąją veiklą vertinimą:

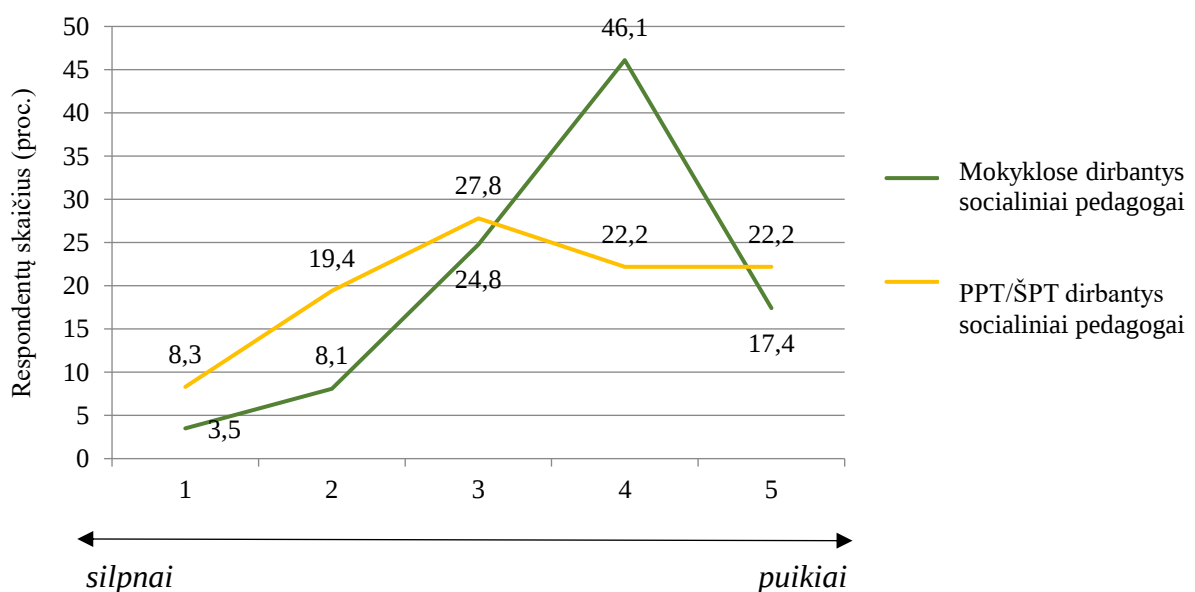

Analizuodami šiame grafike pateiktus duomenis matome, kad yra daugiau pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų (33,3 proc.), kurie mano, kad jiems trūksta kompetencijų vykdyti tiriamąją veiklą (įvertino 1–2 balais). Tuo tarpu mokyklose

taip manančių socialinių pedagogų yra tik 11 proc. Skirtingose įstaigose dirbančių socialinių pedagogų kompetencijų vertinimas išsiskiria ir kalbant apie tarpininkavimo (mediacijos) gebėjimus:

Remdamiesi grafike pateiktais duomenimis, galime teigti, jog pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai savo tarpininkavimo (mediacijos) kompetencijas vertina prasčiau nei mokyklų socialiniai pedagogai. Silpnai (įvertino 1 balu) savo kompetencijas šioje srityje vertina 27,8 proc. pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų ir 11,5 proc. mokyklų socialinių pedagogų. Kompetencijų vertinimo skirtumus galime išvelgti ir kalbant apie pagalbos vaikui tinklo kūrimą. Palyginus mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų savo kompetencijų vertinimą buvo gauti rezultatai pateikti grafike:

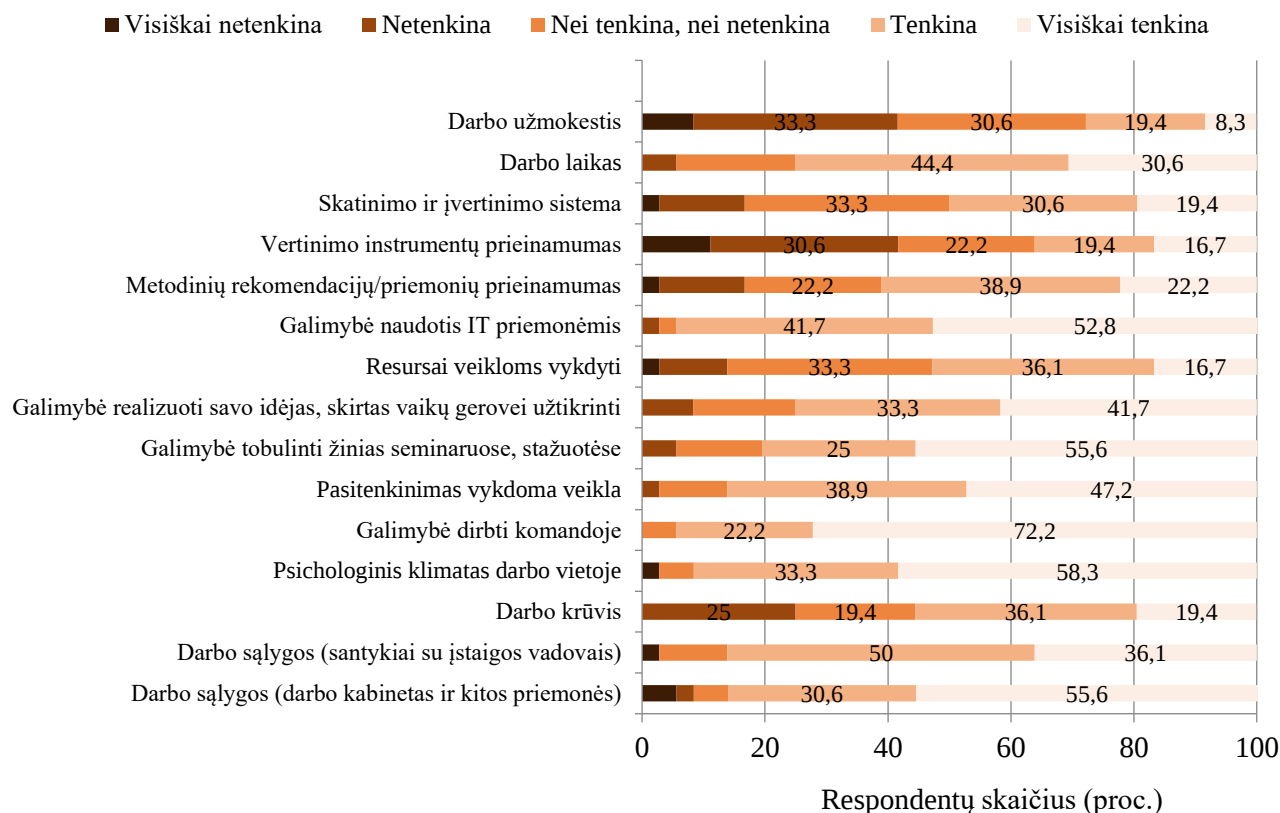

Pateikta diagrama atskleidžia, jog pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbantys socialiniai pedagogai savo kompetencijas kurti pagalbos tinklus vertina gana įvairiai, tačiau svarbu paminėti, kad gana silpnai (1–2 balais) savo kompetencijas šiose srityje vertina tik 27,7 proc. respondentų. Tuo tarpu bene pusė (46,1 proc.) socialinių pedagogų, dirbančių mokyklose savo kompetencijas kurti pagalbos tinklus vertina gerai (4 balais) ir tik 11,6 proc. apklaustųjų mano, kad jiems trūksta kompetencijų šioje srityje (įvertino 1–2 balais).

2.4. Socialinių pedagogų darbo sąlygų įvertinimas

Socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, darbo sąlygų įvertinimas. Lietuvoje vis dažniau yra atkreipiamas dėmesys į savo darbuotojus, jų lūkesčius ir pasitenkinimą darbu. Tai svarbu siekiant užtikrinti darbuotojo produktyvumą, veiklos efektyvumą, teigiamą įtaką įstaigos mikroklimatui. Apie ilgalaikes perspektyvas mąstančios įstaigos stengiasi išlaikyti esamus darbuotojus ir ypatingą dėmesį skiria jų motyvacijai, fizinei, materialinei ir emocinei gerovei.

Apklausos metu siekta išsiaiškinti ir išanalizuoti socialinių pedagogų pasitenkinimą fizine, materialine ir emocine gerove darbo įstaigoje. Apklausos dalyvių penkių rangų skalėje (visiškai netenkina, netenkina, nei tenkina, nei netenkina, tenkina, visiškai tenkina) buvo paprašyta įvertinti pateiktus teiginius, apibūdinančius fizinę, materialinę ir emocinę gerovę įstaigoje, kurioje dirba. Gauti duomenys pateikti grafike:

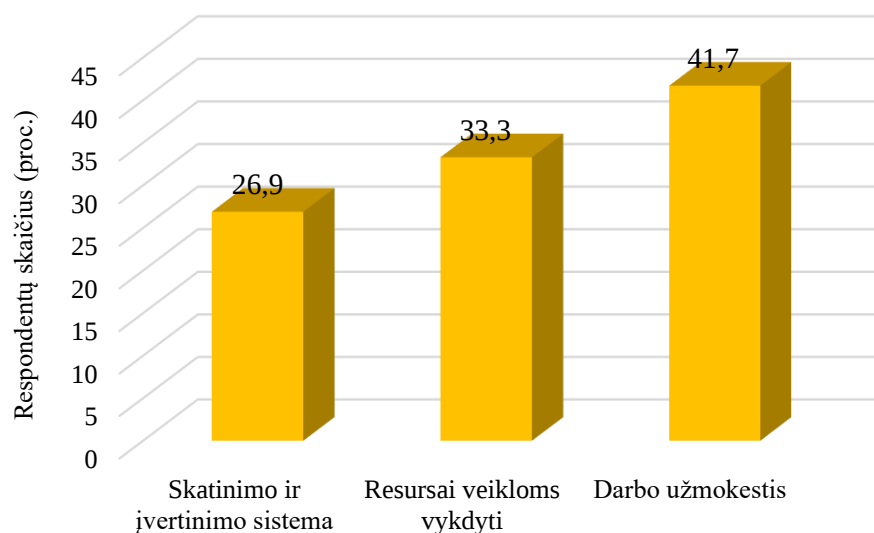

Remiantis grafike pateikta informacija, galima išskirti keletą sričių, kuriomis dauguma respondentų yra patenkinti: 70,9 proc. respondentų patenkinti darbo laiku ir galimybe realizuoti savo idėjas vaikų gerovei užtikrinti; net 81,0 proc. respondentų patenkinti galimybe tobulinti savo žinias. Didžioji dalis respondentų (83,6 proc.) džiaugiasi galimybe naudotis IT priemonėmis, o 71,0 proc. - galimybėmis dirbti komandoje. Taip pat dauguma darbuotojų yra patenkinti vykdoma veikla (70,8 proc. respondentų), darbo sąlygomis tiek kalbant apie santykius su įstaigos vadovais (76,5 proc. respondentų), tiek kalbant apie darbo kabinetą ir kitas priemones (75,6 proc. respondentų). Detali respondentų nuomonė pateikiama lentelėje:

	<i>Netenkina</i>	<i>Nei tenkina, nei netenkina</i>	<i>Tenkina</i>
Galimybė naudotis IT priemonėmis	6,1 %	10,2 %	83,6 %
Pasitenkinimas vykdoma veikla	7,9 %	19,0 %	77,8 %
Darbo sąlygos (santykiai su mokyklos vadovais)	8,4 %	15,0 %	76,5 %
Galimybė tobulinti žinias seminaruose, stažuotėse	8,7 %	10,2 %	81,0 %
Galimybė realizuoti savo idėjas, skirtas vaikų gerovei užtikrinti	9,1%	20,0 %	70,8 %

Darbo sąlygos (darbo kabinetas ir kitos priemonės)	10,5 %	13,7 %	75,6 %
Galimybė dirbti komandoje	11,1 %	17,7 %	71,0 %
Darbo laikas	12,6 %	16,3 %	70,9 %
Psichologinis klimatas darbo vietoje	18,7 %	19,4 %	61,7 %
Metodinių rekomendacijų / priemonių prieinamumas	18,9 %	26,8 %	54,1 %
Darbo krūvis	23,1 %	19,0 %	57,7 %
Vertinimo instrumentų prieinamumas	23,3 %	35,7 %	40,8 %
Skatinimo ir įvertinimo sistema	26,9 %	33,3 %	48,7 %
Resursai veikloms vykdyti	33,3 %	33,3 %	34,2 %
Darbo užmokestis	41,7 %	30,6 %	27,7 %

Daugiausiai nepasitenkinimo respondentams kelia darbo užmokestis (41,7 proc.), resursai veikloms vykdyti (33,3 proc.) bei darbuotojų skatinimo ir įvertinimo sistema (26,9 proc.), tačiau tai nėra sritys, kuriomis yra nepatenkinta didžioji dauguma respondentų, tačiau, lyginant su kitomis fizinės, materialinės ir emocinės gerovės sritimis darbo įstaigoje, nemaža dalis respondentų išreiškė nepasitenkinimą jomis:

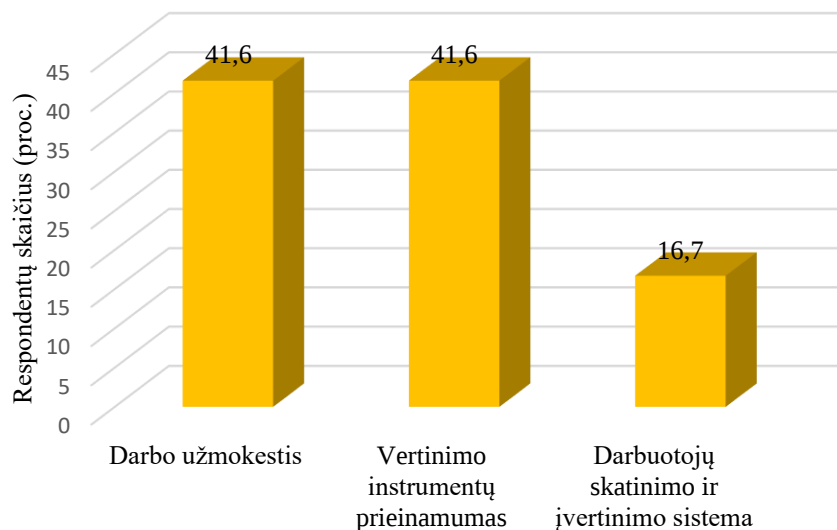

Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų darbo sąlygų įvertinimas. Atlikus pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų apklausą ir išanalizavus rezultatus nustatyta, kad 94,4 proc. šių įstaigų specialistų yra patenkinti darbu komandoje bei galimybėmis naudotis IT priemonėmis; 91,6 proc. – psichologiniu mikroklimatu

darbo vietoje. Daugiau kaip trys ketvirtadaliai socialinių pedagogų yra patenkinti darbo sąlygomis – tiek darbo kabinetas ir kitos priemonės, tiek santykiais su įstaigos vadovais. Atkreiptinas dėmesys, kad net 86,1 proc. respondentų yra patenkinti vykdoma veikla, o 80,6 proc. respondentų - galimybė tobulinti žinias seminaruose, stažuotėse:

	<i>Netenkina</i>	<i>Nei tenkina, nei netenkina</i>	<i>Tenkina</i>
Galimybė dirbti komandoje	0,0 %	5,6 %	94,4 %
Galimybė naudotis IT priemonėmis	2,8 %	2,8 %	94,4 %
Psichologinis klimatas darbo vietoje	2,8 %	5,6 %	91,6 %
Darbo sąlygos (darbo kabinetas ir kitos	8,4 %	5,6 %	86,2 %
Darbo sąlygos (santykiai su įstaigos vadovais)	2,8 %	11,1 %	86,1 %
Pasitenkinimas vykdoma veikla	2,8 %	11,1 %	86,1 %
Galimybė tobulinti žinias seminaruose, stažuotėse	5,6 %	13,9 %	80,6 %
Galimybė realizuoti savo idėjas, skirtas vaikų gerovei užtikrinti	8,3 %	16,7 %	75,0 %
Darbo laikas	5,6 %	19,4 %	75,0 %
Metodinių rekomendacijų/priemonių prieinamumas	16,7 %	22,2 %	61,1 %
Darbo krūvis	25,0 %	19,4 %	55,5 %
Resursai veikloms vykdyti	13,9 %	33,3 %	52,8 %
Skatinimo ir įvertinimo sistema	16,7 %	33,3 %	50,0 %
Vertinimo instrumentų prieinamumas	41,6 %	22,2 %	36,1 %
Darbo užmokestis	41,6 %	30,6 %	27,7 %

Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai labiausiai yra nepatenkinti darbo užmokesčiu (nurodė 41,6 proc. respondentų); vertinimo instrumentų prieinamumu (nurodė 41,6 proc. respondentų) bei darbuotojų skatinimo ir įvertinimo sistema (nurodė 16,7 proc. respondentų):

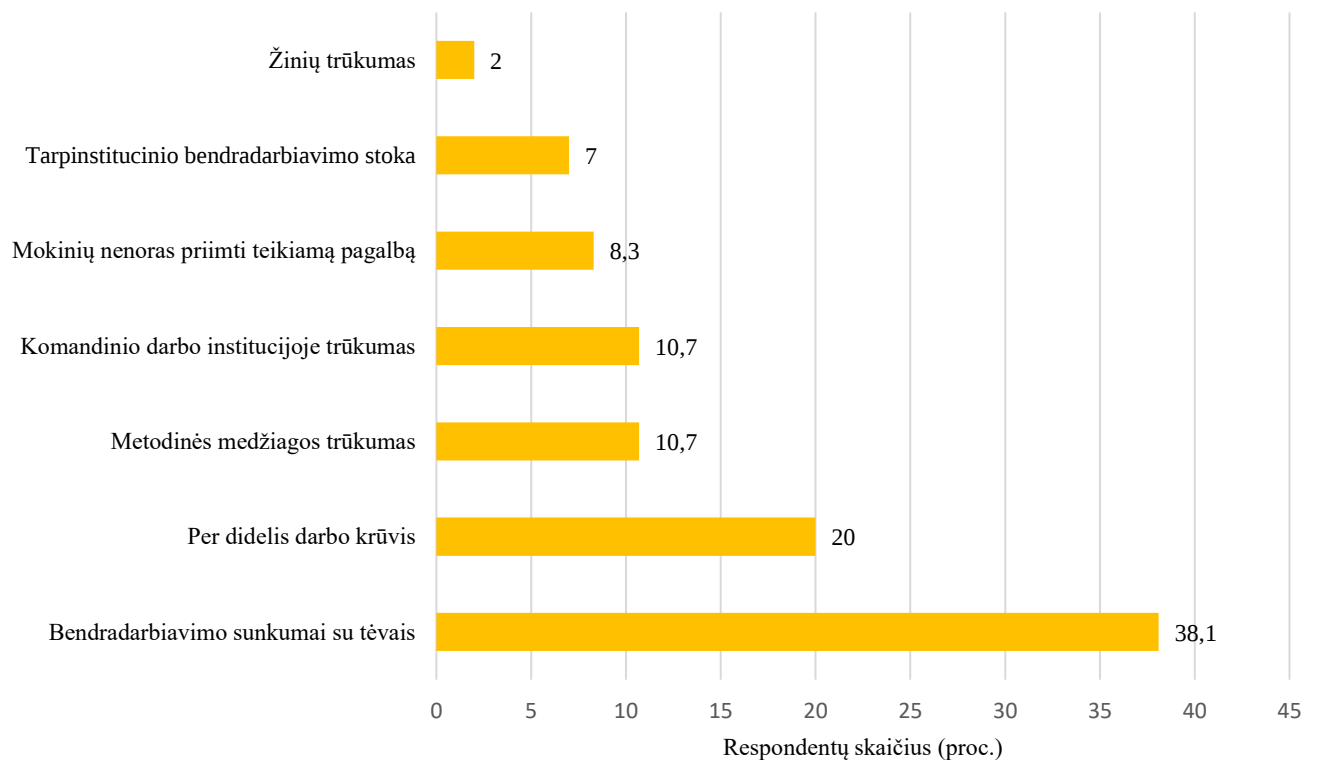
2.5. Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo sunkumai

Socialinė pedagoginė pagalba Lietuvos bendrojo ugdymo mokykloje yra organizuojama ir teikiama siekiant spręsti įvairaus pobūdžio problemas kaip: mokyklos nelankymas, nenoras mokytis, netinkamas mokinių elgesys, nesutarimai su mokytojais, klasės draugais, mokymosi motyvacijos stoka ir kt. Bendrojo ugdymo mokykloje, socialinė pedagoginė pagalba teikiama įvairiomis formomis: asmeniui individualiai, dirbant grupėje, taip pat su mokyklos bendruomene ir kt. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakyme Nr. V-950 „Dėl socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo patvirtinimo“ yra apibrėžiamos ir socialinės pedagoginės pagalbos teikimo rūšys – konsultavimas, tyrimai, švietimas, prevencinės veiklos organizavimas, socialinės pedagoginės pagalbos tinklo kūrimas, tėvų (globėjų, rūpintojų). Nurodoma, kad teikiant socialinę pedagoginę pagalbą bendradarbiaujama su socialinę pagalbą teikiančiomis tarnybomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, sveikatos priežiūros, teisėtvaros institucijomis, kitais asmenimis. Apklausa siekta išsiaiškinti socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, nuomonę apie tai, su kokiais sunkumais jie susiduria teikdami socialinę pedagoginę pagalbą. Svarbu pažymėti, jog tik 3,2 proc. respondentų nurodė, kad jie su jokiais problemomis nesusiduria. Likę 96,8 proc. apklaustųjų susiduria su vienokiomis ar kitokiomis problemomis, kai teikia socialinę pedagoginę pagalbą. Siekiant, kad respondentai laisvai išreikštų savo nuomones,

jiems buvo užduotas atviras klausimas. Atsakiusiųjų respondentų atsakymai analizuoti taikant turinio analizės metodą.

Analizuojant apklausos rezultatus nustatyta, kad socialiniai pedagogai, teikdami socialinę pedagoginę pagalbą mokykloje, susiduria su šiais iššūkiais:

- ***bendradarbiavimo sunkumais su tėvais*** (38,1 proc.);
- ***per dideliu darbo krūviu*** (20,0 proc.);
- ***komandinio darbo mokykloje trūkumu*** (10,7 proc.);
- ***metodinės medžiagos trūkumu*** (10,1 proc.);
- ***mokinių nenoru priimti teikiamą pagalbą*** (8,3 proc.);
- ***tarpinstitucinio bendradarbiavimo stoka*** (7,0 proc.);
- ***žinių trūkumu*** (2,0 proc.).

Daugelis mokslininkų ir praktikų akcentuoja bendradarbiavimo su šeima svarbą socialinės pedagoginės pagalbos teikimo procese. Analizuojant apklausos rezultatus nustatyta, kad daugiau nei trečdalis respondentų (38,1 proc.) nurodė, kad teikdami socialinę pedagoginę pagalbą daugiausiai ***sunkumų turi bendradarbiaudami su tėvais***. Daugiau nei pusė šios kategorijos atsakymų buvo susijusi su tėvų abejingumu vaiko problemoms, kita likusi dalis – nenoru bendradarbiauti su mokykla:

„Problemos tampa vis sudėtingesnės, jų sprendimams nepakanka vieno pedagogo pastangų, todėl auklėjant vaikus reikia didesnių pastangų iš tėvų kurie būna abejingi savo atžalom, taip pat būna ir mokytojų abejingumas“;
„Tėvų neadekvatus savo vaiko vertinimas, abejingumas“;
„ Su tėvų abejingumu vaiko mokymosi ir lankomumo rezultatams“;
„Tėvai nenori arba vengia bendradarbiauti. Nėvykdo savo įsipareigojimų“;
„Su tėvų abejingumu, kritišku požiūriu į mokyklos darbą, pastangas padėti vaikui, savo vaikų dangstymu, teisinimu“;
„Tėvų abejingumu, nenoru pripažinti, kad vaikui reikalinga pagalba“;
„Tėvų motyvacijos stoka bendradarbiaujant ir teikiant pagalbą“;
„Tėvų, iš socialinės rizikos šeimų ir ne tik, abejingu požiūriu į vaiko auklėjimą (nori, kad kažkas kitas pasirūpintų jo vaiku“;
„Tėvų nenoras dalyvauti vaikų problemų sprendime“;
„Su tėvų nesidomėjimu vaiko pasiekimais, mokymosi sunkumais“;
„Tėvų dideliu darbo krūviu. Neskiriama pakankamai laiko atžalos auklėjimui: nekaupiama pedagoginių žinių, problemos sprendžiamos paviršutiniška“;
„Tėvų negebėjimas (nenoras) spręsti problemas“;
Sunku prisikviesti mokinių tėvus, jaučiamas tėvų nenoras įsiklausyti į siūlymus ir kt. “;
„Sunkumų rūšis - mokinių tėvai - jų pozicija neretai atmetinė ir daug jėgų bei laiko privalome skirti ne pagalbos teikimui, o įtikinimui, kad pagalba reikalinga ir ją jie turėtų priimti“.

Apklausos rezultatų analizė taip pat parodė, kad penktadalis (20,0 proc.) socialinių pedagogų turi **per didelį darbo krūvį**:

„Vaikų norinčių gauti pagalbą daug- laiko per mažai, tėvai lieka nepatenkinti“;
„Per platus atliekamų funkcijų spektras“;
„Didelis darbo krūvis - „gaisrų gesinimas“. Be to, negali susidėlioti normaliai savo laiko, pvz., konsultacijų, nes mokiniai po pamokų vyksta namo su mokykliniu autobusu, o „imti“ mokinius iš pamokų nėra gerai (vieną, kitą kartą - dar nieko, bet jei daugiau – normalu, kad mokytojai pyksta)“;
„Didelis mokinių skaičius, todėl sunku organizuoti nusimatytas veiklas“;
„Etato stoka, tik 0,5, o vaikų skaičius 387. Nespėju visiems suteikti reikiamą pagalbą, pritrūksta laiko“;
„Veiklos planavimas. Dažniausiai iškyla neplanuotų situacijų, sprendimų ieškojimas ir pagalbos teikimas. Tenka daug laiko praleisti pildant dokumentus“;
„Būna dienų (kartais savaitę), kai visas laikas išnaudojamas tik kriziniais atvejais ir nelieta laiko prevencinėms ar kitoms veikloms“;
„Didelis darbo krūvis ir funkcijų įvairovė; emocinis pervargimas; savivaldybės bei mokyklos administracijos požiūrio ir palaikymo problema; nepritaikyta darbai aplinka; prastas mikroklimatas mokykloje“;
„Laiko stoka, darbų per platus spektras, pareigybių gausa, nuovargis“;
„Labai gaila, bet dirbant 0,75 etato krūviu nebelieka laiko 28 specialiujų poreikių mokinių, kuriems pagal PPT išvadas rekomenduojama socialinio pedagogo pagalba, konsultavimui“;

„Pastaruoju metu PPT tarnyba reikalauja darbo su vaikais spec. poreikių vaikais tvarkaraščio metams į priekį. Mokykloje yra apie 70 specialiųjų poreikių vaikų. Tad sudarius tokį tvarkaraštį nelieta laiko nei prevencinėms veikloms, nei kitų vaikų konsultavimui, nei tyrinamajai veiklai ir t. t.

labai didelis darbo krūvis, didelė atsakomybė, daug SUP mokinių, jų konsultavimas“;

„Pernelyg dideli krūviai, laiko stoka, perteklius įvairių akcijų, renginių – tai neduoda itin didelės naudos. Kita

„Didelis darbo krūvis. Administracija dažnai apkrauna pašaliniais darbais, neįeinantis į socialinio pedagogo kompetenciją ir nenumatytus pareigines instrukcijoje, dėl kurio nelieta laiko tiesioginiam darbui ir atitinkamai kenčia darbo kokybė. Dažnai socialinis pedagogas verčiamas atlikti klasės vadovų bei kitų mokyklos darbuotojų funkcijas“;

„Mokyklos administracija stengiasi primesti įvairias veiklas mokykloje, kurių kiti nenori atlikti, nes socialinis pedagogas visą dieną mokykloje, reiškia jis tam „turi laiko““;

„Direktorių, administracijos, kitų darbuotojų požiūris, nežinojimas, nesupratimas, kad socialinę pedagoginę pagalbą teikia mokykloje ne tik socialinis pedagogas, bet ir mokytojai, klasės vadovai, reikalingas ir tėvų įsitraukimas. Krauna visus bent kiek panašius atvejus, kas susiję su parama ar socialinės rizikos veiksniais, nors tai gal aktyviau administracijos darbuotojų darbas, kokių sistemų ar dokumentų administravimas, rašymas. Ir tada nebelieka laiko darbui su vaikais, nebespėti visko“;

„Nors yra numatyta, kad socialinis pedagogas gali dirbti nekontaktines valandas už mokyklos ribų, mokyklose tai nėra praktikuojama (visos 36 val. mes privalome dirbti mokykloje), todėl daugumą darbų tenka atlikti savo nedarbo metu, per išėiginės arba net naktimis (už tai nėra apmokama)“.

Viena svarbiausių socialinės pedagoginės pagalbos teikimo sąlygų yra komandinis darbas, nes tik tokiu būdu galima koordinuoti pavienių specialistų veiklą, optimaliau nustatyti socialinės pedagoginės pagalbos poreikį, plėtoti institucinį ir tarpžinybinį bendradarbiavimą. Nustatyta, kad dalies respondentų nuomone (10,7 proc.) dar vis **trūksta komandinio darbo mokykloje**:

„Tenka spręsti situacijas vienai, nėra komandinio darbo, bando užkrauti vaiko problemas man vienai, o ne veikti kartu geriausiems vaiko interesams užtikrinti“;

„Kai kurių klasės auklėtojų nepakankamu dėmesiu, sprendžiant jo klasės auklėtinio problemą“;

„Ne visada laiku gaunama informacija apie mokinį iš mokytojų“;

„Kartais trūksta teikiamos pagalbos nuoseklumo ir tęstinumo, nes ne visi „komandos“ nariai laikosi bendrų susitarimų“;

„Dalies pedagogų nenoras teikti kompleksinę pagalbą - dėl nesėkmių kaltinamas tik vaikas, jis paliekamas vienas su pagalbos specialistais“;

„Sukurto pagalbos plano vieningas nesilaikymas. Atmetimo reakcija“;

„Komandinio darbo nebuvimas, administracijos ir mokytojų požiūris į socialinį pedagogą“;

„Komandos nebuvimas mokykloje“;

„Nenoras pedagogų bendradarbiauti, dalintis atsakomybe kai tenka spręsti problemas, tenka spręsti be kitų palaikymo“;

„Bendradarbiavimo tarp administracijos, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų stoka“.

Analizuojant tyrimo rezultatus nustatyta, kad mokyklų socialiniams pedagogams socialinei pedagoginei pagalbai teikti **trūksta metodinių priemonių** (nurodė 10,7 proc. respondentų):

- „Metodinių priemonių stoka, ypač darbui su specialiųjų poreikių vaikais“;
- „Nėra priemonių, kuriomis būtų galima įvertinti situacijos sunkumą. Taip pat nėra programų (arba nepakankama jų sklaida), kurias būtų galima naudoti individualiam konsultavimui, pavyzdžiui, dėl elgesio korekcijos“;
- „Metodinės pagalbos priemonių nebuvimas, darbo „įrankių“ stoka“;
- „Trūksta priemonių, metodikų dirbant su ikimokyklinio amžiaus vaikais“;
- „Priemonių trūkumu mokant specialiųjų poreikių vaikus“;
- „Trūksta metodikos konsultacijoms“;
- „Nėra reglamentuotos vieningos socialinių pedagogų dokumentacijos sistemos, nėra rekomendacijų ar vieningų reikalavimų sudarant individualius pagalbos planus pagalbos reikalingiems mokiniams“;
- „Metodinės, prevencinės medžiagos trūkumas ugdytinių užimtumo, tėvų konsultavimo klausimais“;
- „Socialinės pedagoginės pagalbos metodinių priemonių ikimokyklinukams stoka, gerosios patirties sklaidos stoka būtent tarp socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinėse įstaigose“.

Atkreiptinas dėmesys, kad beveik dešimtadalis apklausos dalyvių (8,3 proc.) susiduria su **mokinių nenoru priimti pagalbą**:

- „Mokinių nenoras priimti pagalbą“;
- „Mokinių abejingumas, nenoras keistis“;
- „Nenoras gauti pagalbą, sulygtų susitarimų nesilaikymas“;
- „Su priešišku, išankstiniu neigiamu nusistatymu iš pagalbos gavėjų“;
- „Daugelis mokinių nepripažįsta, kad turi sunkumų, nepriima teikiamos pagalbos, dėl netinkamo mokinio elgesio, mokymosi, kartais neįmanoma prisikviesti mokinius pokalbiui, konsultacijoms“;
- „Vaikai nenori ateiti į konsultaciją“.

Vienas iš socialinės pedagoginės pagalbos veiksmingumo prielaidų yra tarpinstitucinis bendradarbiavimas. Išanalizavus apklausos duomenis paaiškėjo, kad 7,0 proc. respondentų nurodė, kad **pasigenda tarpinstitucinio bendradarbiavimo**:

- „Rajono savivaldybės administracijos V GK neveiknumas“;
- „Institucijų, kurios galėtų prisidėti prie vaiko problemų sprendimo, abejingumas. Viskas paliekama mokyklos galiose. Tarpinstitucinės veiklos koordinatoriaus iniciatyvos trūkumas, manau, kad tai jis turėtų būti tas žmogus, kuris, esant problemai ir mokyklos prašymu, turėtų sukviesti galimus pagalbos teikėjus į būrį ir kartu ieškotų problemos sprendimo galimybių, o ne deleguoti viską mokyklai (o mokykloje už tai, aišku, yra atsakingas socialinis pedagogas)“;
- „Tarpinstitucinio bendradarbiavimo stoka, nepilnamečių reikalų pareigūno etato nebuvimas apskrityje“;

„Vaiko teisių apsauga suinteresuotų institucijų (policija, VTAT) nesuinteresuotumas dirbti iš karto, be „raštu siuntinėjimo“, specialistų trūkumas po 17 val.“;
„Tarpinstitucinių tarnybų bendradarbiavimo trūkumas“;
„Bendradarbiavimo trūkumas su kitomis institucijomis“.

Analizuojant apklausos duomenis nustatyta, kad mokyklų socialiniams pedagogas dar **trūksta žinių**, kaip teikti socialinę pedagoginę pagalbą specifiniais atvejais:

„Trūksta žinių, kaip dirbti su tam tikrus sutrikimus turinčiais vaikais: autizmo ar kitų psichikos problemų ir kt.“;
„Žinių trūkumas, nežinojimas į ką kreiptis konsultacijos, kur ieškoti pagalbos, kai pritrūksta tų žinių. Labai daug dokumentacijos ir veiklų, kurias turėčiau vykdyti, bet nevykdau dėl žinių trūkumo“;
„Trūksta žinių specialiųjų poreikių turinčių mokinių konsultavimui ir jų įvertinimui, siunčiant į Psichologinę pedagoginę tarnybą“.

Atliekant apklausos duomenų analizę nustatytos ir **kitos problemos**:

„Vykdyti prevencinę veiklą (šviečiamojo pobūdžio renginius) įmanoma tik kitų pamokų sąskaita (nėra atskiro privalomo laiko, reikia prašyti mokytojų, kad leistų integruoti, nes po pamokų mokiniai nebepasilieka); apribotas konsultavimo laikas (pagalbą dažnai reikia teikti "čia ir dabar", tad tenka suskubti pakonsultuoti per pertrauką); trūksta specialistų mokykloje, nors įstatymais apibrėžta, kad turi įsisteigti papildomi socialinio pedagogo, psichologo etatai, bet kadangi tai reikalauja papildomų lėšų ir šis klausimas paliktas spręsti savivaldybėms, tai kai kurios jų savaip interpretuoja šiuos įstatymus ir nesiruošia steigti papildomų etatų“;
„Darbo su vaiku laikas - formaliai pamokų metu nėra galimybių, o po pamokų nebėra vaikų“;
„Skeptiškas administracijos požiūris į socialinio pedagogo darbą; mokytojai visada save laiko teisiais nors taip nėra; dažnai norint apginti mokinį pats socialinis pedagogas lieka kaltas; kartais mokinys lieka neišgirstas. Per daug prevencijos mokykloje, mokiniai nenori jos. didelis mokinių skaičius“;
„Neigiamos pedagogų, tėvų nuostatos, požiūriai“;
„Asmeninių kompetencijų tobulinimo stabdymu (dėl didelio darbo krūvio (visos valandos kontaktinės))“.

**2.6. METODINĖS PAGALBOS
REKOMENDACIJŲ / PRIEMONIŲ
POREIKIS**

Sudarinėjant apklausos instrumentą buvo atsižvelgta į 2016 m. lapkričio 2 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymo Nr. V-951, kuriuo yra reglamentuotas mokyklos socialinio pedagogo pavyzdinis pareigybės aprašas, 7 punktą, numatantį mokyklos socialinio pedagogo vykdomas funkcijas, kurios numato, jog socialinis pedagogas, vykdydamas savo veiklos funkcijas, **vertina** socialinės pedagoginės pagalbos vaikui ir mokiniui poreikius, **konsultuoja** vaikus ir mokinius, jų tėvus (globėjus, rūpintojus), mokyklos bendruomenę socialinių pedagoginių problemų sprendimo, socialinės pedagoginės pagalbos teikimo klausimais, **dalyvauja sprendžiant** krizinius atvejus mokykloje, ugdymo ir socialinių įgūdžių problemas, **šviečia** mokyklos bendruomenę socialinės pedagoginės pagalbos teikimo, mokyklos nelankymo ir kitų neigiamų socialinių reiškinių prevencijos, pozityviosios socializacijos klausimais, **inicijuoja ir įgyvendina** prevencines veiklas bei socialinio ugdymo projektus; **tvarko ir pildo** darbo dokumentus bei vykdo kitas veiklas. Atsižvelgiant į socialinio pedagogo darbo pobūdį buvo priimtas sprendimas metodinės pagalbos rekomendacijas / priemones suskirstyti į:

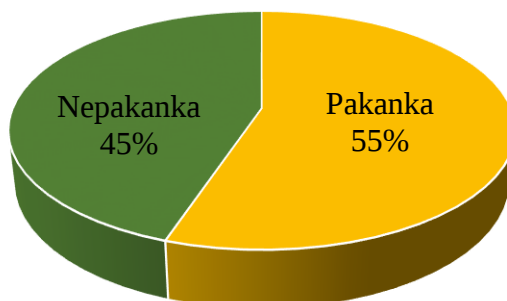
- **metodines pagalbos rekomendacijas / priemones** (*priemones, skirtas prevencinės veiklos vykdymui, individualiam ir grupiniams darbui su vaikais, pagalbos įvairių sunkumų patiriantiems mokiniams teikimui, socialinio pedagogo veiklos organizavimui ir kt.*);

- **vertinimo formas / instrumentus.**

Tolimesnė duomenų analizė šiame skyriuje yra atliekama atsižvelgiant į socialinio pedagogo darbo vietą (mokykla arba PPT / ŠPT) ir metodinės pagalbos priemones / rekomendacijas bei vertinimo formas / instrumentus.

2.6.1. Socialinių pedagogų metodinės pagalbos rekomendacijų / priemonių poreikis

Socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, metodinės pagalbos rekomendacijų / priemonių poreikis. Apklausos dalyviams buvo užduotas klausimas „Ar Jums pakanka metodinių rekomendacijų/priemonių Jūsų, kaip socialinio pedagogo, funkcijoms atlikti?“. Apklausos rezultatai parodė, kad 55 proc. Respondentų pakanka esamų metodinių rekomendacijų / priemonių socialinio pedagogo funkcijoms atlikti. 45 proc. Nurodė, kad šių priemonių jiems nepakanka.

Respondentų taip pat buvo prašoma, jei jie nurodė, kad metodinių priemonių / rekomendacijų nepakanka, nurodyti, kokių ir kokios srities metodinių rekomendacijų / priemonių jie labiausiai pasigenda. Buvo pateikti atviro tipo klausimų atsakymai, o gauti duomenys analizuoti taikant turinio analizės metodą, t. y. vertintos, analizuotos, interpretuotos prasminės teksto charakteristikos, duomenys grupuoti į kategorijas ir subkategorijas. Pateikti respondentų atsakymai buvo sugrupuoti į 4 kategorijas:

- 1) metodinės priemonės / rekomendacijos prevencinei veiklai vykdyti;**
- 2) metodinės priemonės, kaip teikti pagalbą įvairių sunkumų patiriantiems mokiniams;**
- 3) metodinės priemonės / rekomendacijos individualiam ir grupiniams darbui;**
- 4) metodinės priemonės / rekomendacijos socialinio pedagogo veiklai organizuoti.**

Kiekviena kategorija suskirstyta į tam tikras prasmines subkategorijas. Detalus metodinių priemonių / rekomendacijų poreikis (pagal kategorijas, subkategorijas) pateiktas 1 priede. Respondentų atsakymų pasiskirstymas detalizuotas lentelėje:

Kategorija	Subkategorija	Procentai
Metodinės priemonės / rekomendacijos prevencinės veiklos vykdymui	vaizdinės priemonės (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.)	11,8 %
	metodinės priemonės socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti	8,2 %
	metodinės priemonės prevencinei veiklai vykdyti	5,5 %
	metodinės priemonės užimtumui (lankomumui) didinti	2,7 %
	metodinės priemonės psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijai	2,4 %
Metodinės priemonės, kaip teikti pagalbą įvairių sunkumų patiriantiems mokiniams	metodinės priemonės darbui su specialiujų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	20,0 %
	metodinės priemonės vaiko problemoms spręsti	8,2 %
	metodinės priemonės darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu	6,7 %
	metodinės priemonės mokinių elgesio korekcijai	5,1 %
	metodinės priemonės darbui su specifiniais atvejais (depresija, savižudybės rizika ir pan.)	1,6 %
	metodinės priemonės darbui su priklausomybėmis	1,5 %
	metodinės priemonės darbui su linkusiais nusikalsti mokiniais	0,4 %
Metodinės priemonės / rekomendacijos individualiam ir grupiniams darbui	metodinės priemonės konsultavimui	3,5 %
	metodinės priemonės darbui su tėvais	3,2 %
	metodinės priemonės mokymosi motyvacijai kelti	2,0 %
	metodinės rekomendacijos mikroklimatui formuoti	0,8 %
Metodinės priemonės / rekomendacijos socialinio pedagogo veiklai organizuoti	socialinio pedagogo praktinės veiklos vadovas (rekomenduojamų dokumentų sąvadas)	7,8 %
	teisinės informacijos rinkinys	4,0 %
	metodinės priemonės tiriamajai veiklai vykdyti	2,0 %
	metodinės rekomendacijos pagalbos tinklui kurti	1,2 %
	Mokymai (nedetalizuojama)	1,2 %
	metodinės priemonės tarpininkavimui (mediacijai)	0,2 %

Atlikus analizę paaiškėjo, kad bendrojo ugdymo mokyklų socialiniams pedagogams labiausiai trūksta metodinių priemonių:

- 1) darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais (20,0 proc.);
- 2) vaizdinių priemonių (filmų, paveikslėlių, žaidimų, vadovėlių ir pan.) prevencinės veiklos vykdymui (11,0 proc.);
- 3) metodinių priemonių socialinių emocinių įgūdžių ugdymui (8,2 proc.);
- 4) 7,8 proc. respondentų nurodė, kad norėtų, jog būtų atnaujintas socialinio pedagogo praktinės veiklos vadovas (rekomenduojamų dokumentų sąvadas);
- 5) 6,7 proc. respondentų nurodė, kad reiktų ir metodinių priemonių darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu.

Palyginus mokyklų socialinių pedagogų gautus duomenis pagal *teritorinį administracinį suskirstymą* didelių skirtumų nenustatyta. Visų grupių respondentų duomenimis (tiesk dideliame mieste, tiek mieste, tiek mažame miestelyje, tiek kaime) (visose grupėse apie 20 proc.), labiausiai pasigendama metodinių priemonių darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais. Detalesnė analizė pateikiama lentelėje:

Dideliame mieste (virš 200 tūkst. gyventojų)		Mieste (30–200 tūkst. gyventojų)		Mažame miestelyje (2–30 tūkst. gyventojų)		Kaime (mažiau nei 2 tūkst. gyventojų)	
18,4%	darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	17,5 %	darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	19,5 %	darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	25,5 %	darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais
11,8%	metodinės priemonės socialinių emocinių įgūdžių ugdymui	10,0 %	metodinės priemonės prevencinės veiklos vykdymui	6,9 %	metodinės priemonės konsultavimui	21,6 %	metodinės priemonės socialinių emocinių įgūdžių ugdymui
9,2%	socialinio pedagogo praktinės veiklos vadovas (rekomenduojamų dokumentų sąvadas)	10,0 %	metodinės priemonės socialinių emocinių įgūdžių ugdymui	6,9 %	metodinės priemonės vaiko problemų sprendimui	5,9 %	metodinės priemonės mokinių elgesio korekcijai

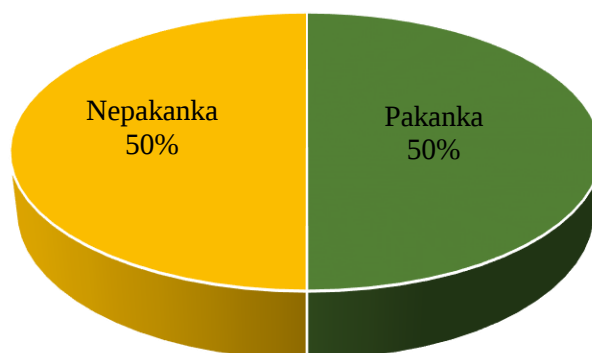
Vertinant apklausos dalyvių pateiktus atsakymus pagal mokyklos socialinio pedagogo įgytą išsilavinimą esminių skirtumų taip pat nenustatyta. Tiek aukštąjį neuniversitetinį, tiek bakalauro laipsnį, tiek magistro kvalifikacinį turintys mokyklų socialiniai pedagogai nurodė, kad jiems reikia priemonių darbui su specialiujų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais. Lyginant duomenis pagal įgytą išsilavinimą labiausiai išsiskyrė aukštąjį magistro kvalifikacinį laipsnį turinčių socialinių pedagogų poreikis. 12,3 proc. respondentų nurodė, kad jų veiklą efektyvintų metodinės priemonės socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti ir 7,9 proc. – metodinės priemonės mokinių elgesio korekcijai. Detalesnė analizė pateikiama lentelėje:

Aukštasis neuniversitetinis išsilavinimas		Aukštasis bakalauro laipsnis		Aukštasis magistro kvalifikacinis laipsnis	
43,8 %	darbui su specialiujų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	18,5 %	darbui su specialiujų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	18,4 %	darbui su specialiujų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais
12,5 %	vaizdinės priemonės (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.)	15,3 %	vaizdinės priemonės (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.)	12,3 %	metodinės priemonės socialinių emocinių įgūdžių ugdymui
4,3 %	metodinės priemonės vaiko problemų sprendimui	8,1 %	metodinės priemonės darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu	7,9 %	metodinės priemonės mokinių elgesio korekcijai

Atliekant gautų duomenų analizę, paaiškėjo skirtumas tarp socialinių pedagogų ekspertų ir kitų kvalifikacinių kategorijų socialinių pedagogų. Mokyklų socialiniai pedagogai ekspertai nurodė tik tris, jų veiklai gerinti trūkstamas metodines priemones. Jų pasirinkimas pasiskirstė tolygiai – po 25,0 proc. reikmė metodinių priemonių darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu, metodinių priemonių prevencinei veiklai vykdyti ir metodinės rekomendacijos pagalbos tinklui kurti. 14,8 proc. neturinčių kvalifikacinės kategorijos ir 12,2 proc. vyresniųjų socialinių pedagogų nurodė, kad jiems taip pat trūksta vaizdinių priemonių prevencinei veiklai vykdyti. Vaizdinės priemonės detalizuojamos 1 priede. Net 14,9 proc. neturinčių kvalifikacinės kategorijos socialinių pedagogų pasigedo socialinio pedagogo praktinės veiklos vadovo. Detalesnė analizė pateikiama lentelėje:

Neturintis kvalifikacinės kategorijos socialinis pedagogas		Vyresnysis socialinis pedagogas		Socialinis pedagogas metodininkas		Socialinis pedagogas ekspertas	
17,3 %	darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	24,5 %	darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	18,3 %	darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	25,0 %	metodinės priemonės darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu
14,9 %	socialinio pedagogo praktinės veiklos vadovas (rekomenduojamų dokumentų sąvadas)	12,2 %	vaizdinės priemonės (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.)	9,3 %	metodinės priemonės darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu	25,0 %	metodinės priemonės prevencinei veiklai vykdyti
14,8 %	vaizdinės priemonės (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.)	11,2 %	metodinės priemonės socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti	6,9 %	metodinės priemonės socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti	25,0 %	metodinės rekomendacijos pagalbos tinklui kurti

Pedagoginių psichologinių/švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų metodinių priemonių/rekomendacijų poreikis. Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai taip pat buvo kviečiami įvertinti, ar jiems užtenka metodinių rekomendacijų / priemonių jų, kaip socialinių pedagogų funkcijoms, atlikti. Nustatyta, kad 50 proc. apklaustų socialinių pedagogų metodinių rekomendacijų / priemonių pakanka jų veiklai vykdyti, o 50 proc. – nepakanka.

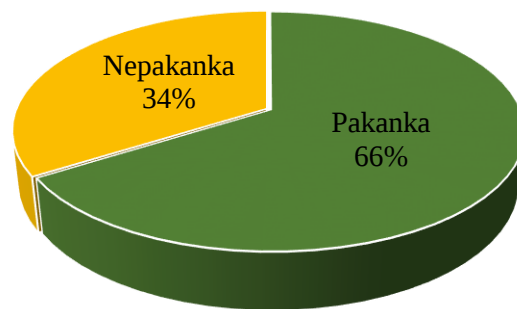
Susisteminius pateiktus duomenis ir atlikus turinio analizę paaiškėjo, jog pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai nurodė, jog jų darbe trūksta šių metodinių rekomendacijų / priemonių:

- 1) metodinių priemonių darbui su specialiujų ugdymosi poreikių vaikais/mokiniais (33,2 proc.);
- 2) socialinių įgūdžių ugdymo vadovo ikimokyklinio amžiaus vaikams (16,7 proc.);
- 3) metodinių priemonių darbui su elgesio ir emocijų sutrikimų turinčiais vaikais (16,7 proc.);
- 4) metodinių priemonių darbui su rizikos grupės šeimomis (16,7 proc.).

Nors pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai nurodė, kad metodinių rekomendacijų / priemonių jų veiklai vykdyti trūksta, tačiau, lyginant su mokyklų socialiniais pedagogais, mažai detalizavo, kokių konkrečiai priemonių jiems trūksta, vyravo atsakymas „trūksta metodinių priemonių“. Iš pateiktų respondentų atsakymų neaišku, kokių metodinių rekomendacijų / priemonių jiems trūksta.

2.6.2. Socialinių pedagogų vertinimo formų / instrumentų poreikis

Socialinių pedagogų, dirbančių ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose, metodinės pagalbos rekomendacijų / priemonių poreikis. Apklausos dalyviams buvo užduotas atviras klausimas „*Ar Jums pakanka vertinimo formų/instrumentų Jūsų, kaip socialinio pedagogo, funkcijoms atlikti?*“. Apklausos rezultatai parodė, kad 66 proc. respondentų pakanka esamų vertinimo formų / instrumentų socialinio pedagogo, funkcijoms atlikti. 34 proc. nurodė, kad šių priemonių jiems nepakanka.

Respondentų taip pat buvo prašoma, jei jie nurodė, kad vertinimo formų / instrumentų nepakanka, nurodyti, kokių ir kokios srities vertinimo formų / instrumentų jie labiausiai pasigenda. Buvo pateikti atviro tipo klausimų atsakymai, o gauti duomenys analizuoti taikant turinio analizės metodą, t. y. vertintos, analizuotos, interpretuotos prasminės teksto charakteristikos, duomenys grupuoti į kategorijas.

Duomenų analizė parodė, kad net 44,9 proc. socialinių pedagogų trūksta reglamentuotų socialinio pedagogo veiklos formų. Atkreiptinas dėmesys, jog reglamentuotos socialinio pedagogo veiklos formos nėra priskiriamos prie vertinimo formų / instrumentų. 17,4 proc. apklaustųjų nurodė, kad jų veikalai trūksta vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų, o 9,2 proc. – vaikų / mokinių socialinių įgūdžių vertinimo instrumentų. Detalus vertinimo instrumentų / formų poreikis pateiktas lentelėje:

Vertinimo instrumentai/formos	Procentai
Reglamentuotos socialinio pedagogo veiklos formos	44,9 %
Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentai	17,4 %
Socialinių įgūdžių vertinimo instrumentai	9,2 %
Įvairių (nedetalizuoja kokių)	7,1 %
Tėvų įsitraukimo vertinimo formos	4,1 %
Mokymosi motyvacijos vertinimo instrumentai	3,1 %
Preveninės veiklos veiksmingumo vertinimo instrumentai	3,1 %
Mikroklimato mokykloje / klasėje vertinimo instrumentai	3,1 %
Vaikų rizikingos elgsenos vertinimas	3,0 %
Mokinių elgesio pažangos vertinimo formos	2,0 %
Negali nurodyti	2,0 %

Pedagoginio / psichologinio vaiko apleistumo vertinimo instrumentai	1,0 %
---	-------

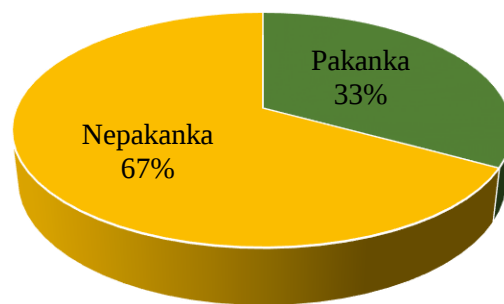
Vertinant apklausos duomenis *teritorinio administracinio suskirstymo aspektu* galima teigti, kad vertinimo instrumentų / formų poreikis pasiskirstė pagal vietovės dydžio problematiką. Didelio miesto įstaigų socialinių pedagogų poreikis išsiskyrė nuo miesto, mažo miesto ir kaimo vietovėse dirbančių socialinių pedagogų poreikio. Dideliame mieste dirbantys mokyklų socialiniai pedagogai pasigenda prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimo ir vaikų rizikingos elgsenos vertinimo instrumentų. Mieste, mažame mieste ir kaime dirbančių pedagogų poreikis yra panašus. Jiems labiausiai trūksta vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų, socialinių įgūdžių vertinimo instrumentų. Kaimiškose vietovėse dirbantys mokyklų socialiniai pedagogai papildomai nurodė, kad jų vykdomą veiklą pagerintų mokymosi motyvacijos vertinimo ir mokinių elgesio pažangos vertinimo instrumentai.

Dideliame mieste (virš 200 tūkst. gyventojų)	Mieste (30–200 tūkst. gyventojų)	Mažame miestelyje (2–30 tūkst. gyventojų)	Kaime (mažiau nei 2 tūkst. gyventojų)
Reglamentuotos socialinio pedagogo veiklos formos	Reglamentuotos socialinio pedagogo veiklos formos	Reglamentuotos socialinio pedagogo veiklos formos	Reglamentuotos socialinio pedagogo veiklos formos
Prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimo instrumentai	Vaikų SUP, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentai	Įvairių (nedetalizuoja kokių)	Vaikų SUP, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentai
Vaikų rizikingos elgsenos vertinimas	Socialinių įgūdžių vertinimo instrumentai	Vaikų SUP, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentai	Mokymosi motyvacijos vertinimo instrumentai
			Socialinių įgūdžių vertinimo instrumentai
			Mokinių elgesio pažangos vertinimo formos

Atlikus analizę *pagal socialinių pedagogų įgytą išsilavinimą* paaiškėjo, kad 66,7 proc. socialinių pedagogų, įgijusių aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą, nurodė, kad jiems trūksta vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų. 36,4 proc. aukštąjį bakalauro laipsnį turinčių mokyklų socialinių pedagogų nurodė, kad jiems trūksta reglamentuotos socialinio pedagogo veiklos formos, 20,5 proc. – vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų. 52,0 proc. magistro kvalifikacinį laipsnį turinčių mokyklos socialinių pedagogų taip pat pasigedo reglamentuotų socialinio pedagogo veiklos formų, 10,0 proc. – socialinių įgūdžių vertinimo instrumentų.

Vertinant mokyklų socialinių pedagogų atsakymus pagal *turimą kvalifikacinę kategoriją*, paaiškėjo, jog 23,1 proc. respondentų, neturinčių kvalifikacinės kategorijos norėjo vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų, o 11,5 proc. šios grupės respondentų – socialinių įgūdžių vertinimo instrumentų. 13,9 proc. vyresniojo socialinio pedagogo kvalifikacinę kategoriją įgiję respondentai nurodė, kad jiems reikia vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų, o 7,9 proc. – mokymosi motyvacijos vertinimo instrumentų. Tarp mokyklų socialinių pedagogų metodininkų buvo daugiausiai nurodžiusių, jog negali įvardinti, kokių vertinimo instrumentų / formų jiems trūksta (10,0 proc.). Labiausiai jie pasigedo reglamentuotų socialinio pedagogo veiklos formų (53,3 proc.). Didžiausias nustatytas skirtumas buvo mokyklos socialinių pedagogų ekspertų grupėje – net 66,3 proc. šios grupės respondentų nurodė, kad jie pasigenda socialinių įgūdžių vertinimo instrumentų, o 33,7 proc. respondentų – reglamentuotų socialinio pedagogo veiklos formų. Daugiau joks poreikis šioje respondentų grupėje nebuvo nurodytas.

Pedagoginių psichologinių/švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų metodinių priemonių / rekomendacijų poreikis. Nagrinėjant, ar socialiniai pedagogai, dirbantys pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose, yra pakankamai aprūpinti vertinimo formomis / instrumentais, reikalingais jų funkcijoms atlikti, pastebėtina, kad 33 proc. užpildžiusių anketa yra patenkinti vertinimo formų / instrumentų pasirinkimu. Socialiniai pedagogai daugiausiai nurodė, jog nepakanka vertinimo formų/instrumentų, reikalingų jų, funkcijoms atlikti (67 proc.). Diagramoje pateikti duomenys rodo, kad socialiniai pedagogai jaučia šių priemonių trūkumą.

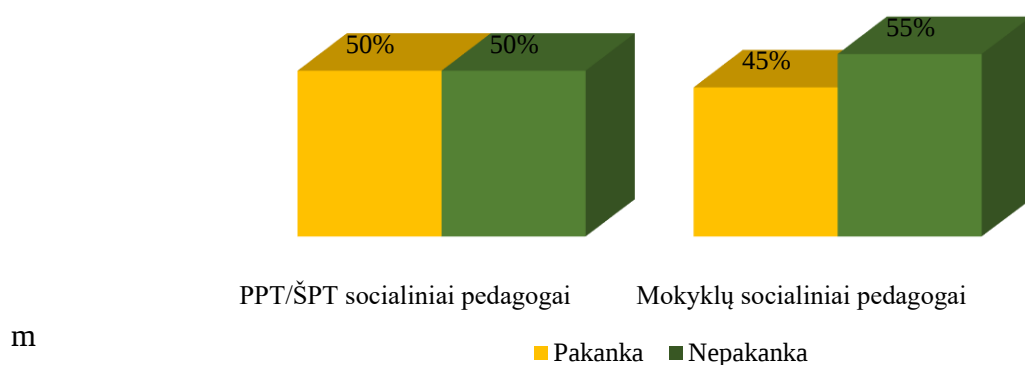
Pateiktame atviraime klausime respondentų buvo prašoma detalizuoti, kokių vertinimo formų / instrumentų pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai labiausiai pasigenda. Atlikus turinio analizę, paaiškėjo, jog 38,9 proc. apklaustųjų nurodė, kad labiausiai jie pasigenda instrumentų, vaiko socialiniam pedagoginiam vertinimui pedagoginėje psichologinėje / švietimo pagalbos tarnyboje. Net 16,7 proc. apklausoje dalyvavusių socialinių pedagogų negalėjo konkrečiai įvardinti, kokių vertinimo formų / instrumentų jiems trūksta. Atviruose klausimuose dominavo atsakymai kaip „vertinimo instrumentų“ ar „negaliu įvardinti“. Po 11,1 proc. respondentų įvardino, kad jiems trūksta instrumentų vaikų / mokinių socialiniams įgūdžiams įvertinti ir nepalankių aplinkos veiksnių vertinimo kriterijų. Detali analizė pateikiama lentelėje:

Vertinimo instrumentas/forma	Procentai
Instrumentų socialiniam pedagoginiam vertinimui	38,9 %
Įvairių (nedetalizuoja kokių)	16,7 %
Instrumentų socialiniams įgūdžiams įvertinti	11,1 %
Nepalankių aplinkos veiksnių vertinimo kriterijų	11,1 %
Klausimyno socialiniams poreikiams įvertinti	11,0 %
Klausimyno mokinio socialinei aplinkai vertinti	5,6 %
Vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo metodikos	5,6 %

Analizuojant pedagoginių psichologinių/švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų vertinimo instrumentų poreikį, labai svarbu apibrėžti, kiek dažnai jis atlieka šią funkciją. Apklausos duomenys parodė, kad 77,8 proc. socialinių pedagogų labai dažnai (2–3 kartus per savaitę), 5,6 proc. dažnai (kartą per savaitę) dalyvauja vertinant vaiką / mokinį kartu su kitais tarnybos specialistais. 16,7 proc. – nurodė, kad šios funkcijos neatlieka.

2.6.3. Metodinės pagalbos rekomendacijų / priemonių poreikio apibendrinimas

Metodinių rekomendacijų/priemonių poreikis. Apibendrinant gautus rezultatus, galima konstatuoti, jog 55 proc. mokyklų socialinių pedagogų ir 50 proc. pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų nurodė, kad jiems nepakanka metodinių rekomendacijų / priemonių.

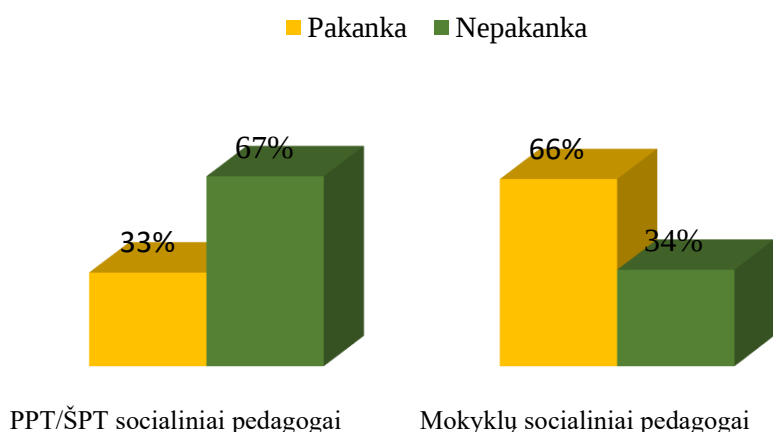
Mokyklų socialiniai pedagogai	PPT / ŠPT socialiniai pedagogai
Metodinių priemonių darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	
Metodinių priemonių darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu	Socialinių įgūdžių vadovo ikimokyklinio amžiaus vaikams
Vaizdinių priemonių (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.) prevencinės veiklos vykdymui	Metodinių priemonių darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu

Atlikus analizę nustatyta, kad tiek bendrojo ugdymo mokyklų, tiek PPT / ŠPT socialiniai pedagogai daugiausiai įvardijo, jog jų veiklai vykdyti labiausiai trūksta metodinių priemonių darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais. Taip pat pasigendama vaizdinių priemonių (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.) prevencinei veiklai vykdyti ir metodinių priemonių socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti. Mokyklų socialiniai pedagogai ekspertai stokoja

metodinių priemonių darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu, metodinių priemonių prevencinei veiklai vykdyti ir metodinių rekomendacijų pagalbos tinklui kurti. Pagal mokyklų socialinių pedagogų gautus duomenis pagal *teritorinį administracinį suskirstymą* didelių skirtumų nenustatyta.

Visų grupių respondentų duomenimis, labiausiai pasigendama metodinių priemonių darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais.

Vertinimo instrumentų / formų poreikis. Apibendrinant galima konstatuoti, jog 66 proc. mokyklų socialinių pedagogų nurodė, kad jiems pakanka vertinimo formų / instrumentų, o 67 proc. pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams instrumentų nepakanka.

Apibendrinus ir susisteminus visus gautus rezultatus, darytina išvada, kad socialiniams pedagogams, dirbantiems ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose ir pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose trūksta:

Mokyklų socialiniai pedagogai	PPT / ŠPT socialiniai pedagogai
Vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų	Instrumentų socialiniam pedagoginiam vertinimui atlikti
Instrumentų vaikų / mokinių socialiniams įgūdžiams vertinti	

Mokymosi motyvacijos vertinimo instrumentų	Nepalankių aplinkos veiksnių nustatymo kriterijų
--	--

Mokyklų socialiniams pedagogams jų vykdomai veiklai pagerinti trūksta reglamentuotos socialinio pedagogo veiklos formų; vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų; vaikų / mokinių socialinių įgūdžių vertinimo instrumentų. Nustatyti skirtumai pagal *teritorinį administracinį susiskirstymą, įgytą išsilavinimą, turimą kvalifikacinę kategoriją*:

- didelių miestų mokyklų socialiniai pedagogai pasigenda *prevencinės veiklos veiksmingumo vertinimo instrumentų*;
- socialiniai pedagogai, turintys aukštąjį neuniversitetinį išsilavinimą prioritetus teikia *vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentams*, o turintys bakalauro ir magistro kvalifikacinius laipsnius – *reglamentuotoms socialinio pedagogo veiklos formoms*;
- socialiniai pedagogai ekspertai pasigenda *socialinių įgūdžių vertinimo instrumentų*, tuo tarpu vyresnieji socialiniai pedagogai ir socialiniai pedagogai metodininkai – *vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų*.

Pagal pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų gautus duomenis pagal *teritorinį administracinį susiskirstymą, įgytą išsilavinimą, turimą kvalifikacinę kategoriją* didelių skirtumų nenustatyta.

IŠVADOS

- Apklausos rezultatai parodė, kad vidutinis Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklos socialinio pedagogo darbo krūvis mokykloje yra 0,88 etato. Socialinis pedagogas vidutiniškai dirba su 366 mokiniais. Socialinio pedagogo, dirbančio pedagoginėje psichologinėje / švietimo pagalbos tarnyboje vidutinis darbo krūvis yra 0,73 etato, o vienas socialinis pedagogas vidutiniškai aptarnauja 13433 mokinius.
- Socialinis pedagogas, dirbantis bendrojo ugdymo mokykloje, vidutiniškai per savaitę konsultuoja 13 mokinių, 7 tėvus, 12 dalyko mokytojų ir 10 klasės vadovų. Nustatyta, jog vidutiniškai viena konsultacija trunka 24 minutes. Socialinis pedagogas, dirbantis pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose, vidutiniškai per savaitę konsultuoja 3 mokinius, 4 tėvus, 2 dalyko mokytojus ir 1 klasės vadovą. Vidutinė konsultacijos trukmė – 31 minutė.
- Socialinis pedagogas, dirbantis pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose, vidutiniškai per savaitę dalyvauja vertinant 4 vaikus. Vidutiniškai vieno vaiko vertinimas trunka 52 minutes.
- Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose dirbantys socialiniai pedagogai dažniausiai teikia pagalbą elgesio sunkumų turintiems mokiniams. Taip pat socialiniai pedagogai daug dirba su mokyklos nelankančiais arba vengiančiais lankyti mokyklą mokiniais, teikia pagalbą mokiniui adaptuotis mokykloje ir dirba su didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais. Rečiausiai socialiniams pedagogams tenka konsultuoti profesinio pasirinkimo klausimais.
- Apklausos duomenų analizė parodė, jog tiek Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų socialiniai pedagogai, tiek pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbantys socialiniai pedagogai labai retai ar visai nedirba su vaikais: patyrusiais seksualinį išnaudojimą, turinčiais priklausomybę nuo žaidimų, vartojančiais alkoholį ar kitas psichoaktyvias medžiagas.
- Apklausos rezultatai parodė, kad didžioji dauguma mokyklų socialinių pedagogų savo kompetencijas konsultuoti vertina labai gerai ar net puikiai. Rezultatai parodė, kad tiek mokyklose, tiek pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbantys socialiniai pedagogai savo konsultavimo kompetencijas vertina gerai. Mokyklų socialiniai pedagogai turi aukštas kompetencijas prevencinei veiklai vykdyti. Didžioji dauguma respondentų savo kompetencijas kurti pagalbos tinklus vertina puikiai.

- Iš apklausos rezultatų darytina išvada, kad trečdalis pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų, kurie mano, kad jiems trūksta kompetencijų vykdyti tiriamąją veiklą. Tuo tarpu mokyklose taip manančių socialinių pedagogų yra du kartus mažiau. Remiantis pateiktais duomenimis, pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniai pedagogai savo tarpininkavimo (mediacijos) kompetencijas vertina prasčiau nei mokyklų socialiniai pedagogai. Kompetencijų vertinimo skirtumai išvelgiami ir kalbant apie pagalbos vaikui tinklo kūrimą. Daugiau nei pusė Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų socialinių pedagogų ir daugiau nei trečdalis pedagoginėse psichologinėse / švietimo pagalbos tarnybose dirbančių socialinių pedagogų įvertino turinys puikius įgūdžius dirbant pagalbos vaikui tinklo kūrimo srityje.
- Dauguma abiejų tirtų grupių socialinių pedagogų yra patenkinti fizine, materialine ir emocine gerove darbo įstaigoje. Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų socialiniai pedagogai patenkinti darbo laiku, galimybė naudotis IT priemonėmis, galimybė realizuoti savo idėjas vaikų gerovei užtikrinti, galimybė tobulinti žinias ir galimybė dirbti komandoje. Dauguma pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų yra patenkinti vykdoma veikla, psichologiniu klimatu darbo vietoje, darbo sąlygomis tiek kalbant apie santykius su įstaigos vadovais, tiek kalbant apie darbo kabinetą ir kitas priemones. Daugiausia nepasitenkinimo abiejų tirtų grupių socialiniams pedagogams kelia darbo užmokestis, darbo krūvis bei vertinimo instrumentų prieinamumas.
- Daugiau nei pusė Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų socialinių pedagogų ir pusė pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų nurodė, kad jiems nepakanka metodinių rekomendacijų / priemonių, skirtų jų veiklai vykdyti. Abiejų tirtų grupių socialiniai pedagogai labiausiai pasigenda metodinių priemonių, skirtų darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais. Taip pat pasigendama vaizdinių priemonių (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.) prevencinei veiklai vykdyti ir metodinių priemonių socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti. Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų socialiniai pedagogai ekspertai stokoja metodinių priemonių darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu, metodinių priemonių prevencinei veiklai vykdyti ir metodinių rekomendacijų pagalbos tinklui kurti.
- Daugiau nei du trečdaliai Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų socialinių pedagogų nurodė, kad jiems pakanka vertinimo formų / instrumentų, o daugiau nei du trečdaliai pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams instrumentų nepakanka. Mokyklų socialiniams pedagogams jų vykdomai veiklai gerinti trūksta reglamentuotos

socialinio pedagogo veiklos formų; vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, raidos ir elgesio sutrikimų vertinimo instrumentų; vaikų / mokinių socialinių įgūdžių vertinimo instrumentų. Pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų veikloje labiausiai trūksta instrumentų socialiniam pedagoginiam vertinimui atlikti.

REKOMENDACIJOS

Atliktos apklausos pagrindu formuluojamos rekomendacijos:

Socialinių pedagogų pareigybių steigėjams:

- Užtikrinti bendrojo ugdymo mokyklose teikiamos socialinės pedagoginės pagalbos turinio efektyvesnę kontrolę. Apklausos metu identifikuota, jog bendrojo ugdymo mokyklų socialiniai pedagogai beveik taip pat dažnai dirba su specialiujų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais / mokiniais kaip ir su vaikais / mokiniais, turinčiais socialinių problemų, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakyme Nr. V-950 „Dėl socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo patvirtinimo“. Tai leidžia manyti, kad socialiniai pedagogai mokyklose atlieka ne tik savo funkcijas, bet apima ir kitų švietimo pagalbos specialistų veiklos lauką.
- Užtikrinti efektyvesnę bendrojo ugdymo mokyklų vidaus administravimą, siekiant, kad susiformuotų visi socialinių pedagogų darbo krūviai, kad jie galėtų efektyviai atlikti savo esmines funkcijas; šiuo metu socialinių pedagogų pajėgumai, potencialas, gebėjimai iki galo nėra panaudojami, o socialiniai pedagogai vidutiniškai dirba 0,88 etato krūviu.
- Užtikrinti tolygų, atsižvelgiant į mokyklos tipą bei Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 2 d. įsakymą Nr. V-950 „Dėl socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo patvirtinimo“, vienam bendrojo ugdymo mokyklos socialiniam pedagogui tenkantį mokinių skaičių, kuris neturėtų viršyti teisės aktų rekomenduojamo mokinių skaičiaus vienam socialinio pedagogo etatui, t. y. 400 vaikų / mokinių. Šiuo metu susiklosčiusi situacija, kai dalis mokyklų socialinių pedagogų dirba daugiau nei vienu etatu ar teikia pagalbą daugiau nei 400 vaikų / mokinių, daro objektyvią neigiamą įtaką pačių socialinių pedagogų darbo kokybei, nes dalis jų yra priversti dirbti su neproporcingai dideliu mokinių skaičiumi. Esant didesniam vaikų / mokinių skaičiui įstaigoje rekomenduojama steigti papildomas socialinio pedagogo pareigybes.

Aukštosios mokyklos, rengiančioms socialinius pedagogus ir / ar vykdančioms jų kvalifikacijos tobulinimą:

- Peržiūrėti socialinių pedagogų rengimo standartus ir atnaujinti dėstomų dalykų aprašus, didžiausią dėmesį atkreipiant į socialinių pedagogų veiklos funkcijoms (žr. apklausos rezultatų apibendrinimus) atlikti reikalingas kompetencijas;
- Plėtoti socialinių pedagogų kvalifikacijos tobulinimą šiose srityse: pagalbos tinklo kūrimas, tiriamoji veikla, pagalbos tinklo kūrimas, socialinės pedagoginės pagalbos teikimas specialiujų ugdymosi poreikių turintiems vaikams; diferencijuoti kvalifikacijos tobulinimą

pagal socialinių pedagogų, dirbančių mokyklose, pedagoginėse psichologinėse ir švietimo pagalbos tarnybose specifiką.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai:

- Peržiūrėti švietimo pagalbos specialistų (socialinių pedagogų, psichologų, specialiųjų pedagogų ir logopedų) pavyzdinius pareigybių aprašymus, siekiant individualizuoti / konkretizuoti šių specialistų veiklos funkcijas, užtikrinant, kad jos nesikartotų ir nedubliuotų viena kitos.
- Parengti pedagoginės psichologinės / švietimo pagalbos tarnybos socialinio pedagogo pavyzdinius pareigybės aprašymus, su siekiu išgryninti šių specialistų veiklos sritis. Atlikus apklausą paaiškėjo, kad tiek bendrojo ugdymo mokyklos socialiniai pedagogai, tiek pedagoginės psichologinės / švietimo pagalbos tarnybos socialiniai pedagogai dažniausiai dirba su tam tikros problematikos mokiniais, dažniausiai problematika sutampa, o su dalimi socialinės rizikos veiksnių (pavyzdžiui, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas, seksualinė prievarta, smurtas artimojoje aplinkoje ir pan.) yra menkai dirbama abiejuose lygmenyje.
- Apibrėžti socialinio pedagogo, dirbančioje pedagoginėje psichologinėje ir švietimo pagalbos tarnyboje kvalifikaciją. Socialinio pedagogo, baigusio vienas ar kitas studijas, praktinio darbo pobūdis turėtų tiesiogiai priklausyti nuo jo išsilavinimo lygmens, pavyzdžiui, pedagoginių psichologinių / švietimo pagalbos tarnybų socialiniais pedagogais turėtų dirbti tik magistro išsilavinimą turintys asmenys, nes šios įstaigos sprendžia situacijas, su kuriomis nesusitvarko bendrojo ugdymo mokyklų lygmens specialistai. Akivaizdu, kad šiems dviem lygmenims reikia skirtingo pobūdžio žinių ir kompetencijų ir jie neturėtų būti sulyginami.
- Teikti metodinę pagalbą mokyklų, pedagoginių psichologinių ir švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams: parengti specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo socialiniu pedagoginiu aspektu vertinimo įrankius pedagoginių psichologinių ir švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams; parengti metodinę priemonę mokyklų socialiniams pedagogams darbui su elgesio ir emocijų sunkumų ir sutrikimų turinčiais vaikais; metodinę priemonę vaikų ir mokinių socialiniams įgūdžiams vertinti ir ugdyti.

Mokyklų vadovams, mokyklų vaiko gerovės komisijoms:

- Skatinti komandinį darbą mokyklose teikiant pagalbą vaikui, kadangi matomas per menkas klasės auklėtojų, mokytojų bendradarbiavimas su socialiniais pedagogais, ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą (su savivaldybės vaiko gerovės komisija, Valstybinės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie SAM teritoriniais padaliniais).

- Ieškoti priemonių paskatinti tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimą su socialiniais pedagogais, kadangi penktadalis socialinių pedagogų susiduria su problema įtraukiant tėvus (globėjus, rūpintojus) į socialinės pedagoginės pagalbos teikimą.

Pedagoginių psichologinių ir švietimo pagalbos tarnybų socialiniams pedagogams:

- Plėtoti metodinę veiklą savivaldybėje: vesti atvejo analizės grupes mokyklų socialiniams pedagogams; inicijuoti metodinę pagalbą mokyklų socialiniams pedagogams, įsitraukti metodinius tinklus / būrelius.
- Daugiau dėmesio skirti ne tik tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vaikų konsultavimui, bet ir mokyklų mokytojų, grupių auklėtojų, klasės vadovų konsultavimui (palydint specialiųjų ugdymosi poreikių vaikus, kuriems nustatytas socialinės pedagoginės pagalbos teikimo poreikis).

Mokyklų socialiniams pedagogams:

- Daugiau dėmesio skirti socialinės pedagoginės pagalbos teikimui priklausomybių turintiems, alkoholi, psichoaktyvias medžiagas vartojantiems, rūkantiems mokiniams.
- Plėtoti tiriamąją veiklą (mokyklos bendruomenės narių socialinės pedagoginės pagalbos poreikio; mokyklos vykdomų prevencinių priemonių veiksmingumo; mokinių nepalankių aplinkos veiksnių vertinimo srityse).
- Plėtoti pagalbos tinklo kūrimą už mokyklos ribų (išteklų, reikalingų vaiko ir mokinio bei jo šeimos poreikiams tenkinti inicijavimu ir paieškai), kadangi šiuo metu tik maždaug ketvirtadalis socialinių pedagogų vykdo šią veiklą).

LITERATŪRA

1. Baraldsnes, D., Vaškienė, D. (2013). Socialinio pedagogo iššūkiai organizuojant ir teikiant socialinę-pedagoginę pagalbą mokiniams mokykloje. *Tiltai*, 1: 199-210.
2. Bitinas, B. (2006). *Edukologinis tyrimas: sistema ir procesas*. Vilnius: Kronta.
3. Burnard, P. (1991). A method of analysing interview transcripts in qualitative research. *Nurse Education Today*, 11, 461-466.
4. Buzaitytė – Kašalynienė, J. (2002). Socialinio darbo specialistų rengimas: skirtingi modeliai ir galimybės Lietuvai. *Acta Pedagogica Vilnensia*. Nr. 9. P. 101-118.
5. Creswell, J. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. 2nd ed. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.
6. Čepukas, R. (2002). Socialinių pedagogų veiklos, profesinių kompetencijų ir studijų tikslų santykis. *Pedagogika*. Nr. 53. P. 21-28.
7. Černeckienė, J. (2007). *Socialinė pedagogika*. Marijampolė: MK leidybos centras.
8. Čiužas, R.; Leliūgienė, I. (2011). Socialinių pedagogų teisių ir pareigų įgyvendinimo galimybės praktinėje veikloje. *Socialinis ugdymas*, 16(27): 45-57.
9. Elo, S. ir Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62, 107-115.
10. Indrašienė, V.; Suboč, V. (2009). Tėvų požiūris į socialinės pedagoginės pagalbos mokykloje organizavimą. *Socialinis ugdymas*, 5(16): 59-72.
11. Juodeikaitė, A. (2011). Profesinė sąveika socialinio pedagogo ir socialinio darbuotojo veikloje. *Šiulaikinio specialisto kompetencijos: teorijos ir praktikos dermė*, 1: 35-40.
12. Kvale, S. (2007). *Doing Interviews*. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.
13. Kvieskienė G. (2003). *Socializacija ir vaiko gerovė*. Vilnius: VPU universiteto leidykla.
14. Kvieskienė, G. (2001). Socialinio pedagogo kompetencijos samprata. *Pedagogika*, 53: 63-69.
15. Kvieskienė, G.; Indrašienė, V.; Targamadzė, V.; Valeckienė, D.; Merfeldaitė, O.; Suboč, V. (2006). *Pedagoginės psichologinės pagalbos mokykloje veiksmingumas (mokyklų psichologų, socialinių pedagogų, specialiųjų pedagogų, mokytojų padėjėjų funkcijos: mokyklose pagal pareigines instrukcijas ir realų darbo turinį). Tyrimo ataskaita. Prieiga internete*” http://www.smm.lt/uploads/documents/kiti/ppp_mokykl_veiksmingumas.pdf [žiūrėta 2018-06-12].
16. Leliūgienė, I. (2003). *Socialinė pedagogika*. Kaunas: Technologija.
17. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl mokyklos socialinio pedagogo pavyzdinio pareigybės aprašymas patvirtinimo (2016). *TAR*, 2016-11-03, Nr.

26188. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/7bbad330a19111e69ad4c8713b612d0f> [žiūrėta 2019-05-24].
18. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl socialinės pedagoginės pagalbos teikimo vaikui ir mokiniui tvarkos aprašo patvirtinimo (2016). TAR, 2016-11-03, Nr. 26187. Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/624ea570a19111e69ad4c8713b612d0f> [žiūrėta 2019-05-24].
19. Merfeldaitė, O. (2007). Socialinės pedagoginės pagalbos efektyvumas mokykloje: klasės auklėtojų požiūris. *Socialinis ugdymas*, 3(14): 8-19.
20. Merfeldaitė, O. (2008). Socialinės pedagoginės pagalbos komandos veiklos modelis bendrojo lavinimo mokykloje. *Socialinis ugdymas*, 5(16): 93-103.
21. Popamokinės veiklos veiksmingumas. (2003). Švietimo ir mokslo ministerija: VPU Sociologinių švietimo tyrimų laboratorija. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/svietimo_bukle/tyrimai_sb_archyvas.htm.
22. Švedaitė, B. (2005). Sėkmingos socialinės pedagoginės veiklos veiksniai: empirinės išvados. *Acta Pedagogica Vilnensia*, 14: 133-144.
23. Williams, F. ir Monge, P. (2006). *Statistika. Kaip suprasti kiekybinius tyrimus*. Vilnius: „Žara“.

PRIEDAI

METODINIŲ PRIEMONIŲ / REKOMENDACIJŲ POREIKIO TURINIO ANALIZĖ

1. Metodinės priemonės / rekomendacijos **prevencinei veiklai vykdyti** buvo susiskirstytos į:

- metodinės priemonės psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijai;
- metodinės priemonės prevencinei veiklai vykdyti;
- metodinės priemonės užimtumui (lankomumui) didinti;
- metodinės priemonės socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti;
- vaizdinės priemonės (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.).

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	PAGRINDŽIANTIS TEIGINIAI
Metodinės priemonės / rekomendacijos prevencinei veiklai vykdyti	metodinės priemonės psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijai	„...darbui su psichiką veikiančiomis medžiagomis ir azartiniais lošimais“.
		„Psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos vykdymo, lankomumo prevencijos vykdymo...“.
		„Elektroninių cigarečių poveikis organizmui, vaizdo medžiagos įvairiomis priklausomybių temomis...“.
		„trūksta poveikių mokomųjų filmukų vaikams apie žalingų įpročių poveikį, patyčias, toleranciją ir kt., nes esantieji vaikams dažnai nuobodūs ir neįdomūs. Labai geras mokomasis filmas „Tavo pasirinkimas“, reikėtų ir panašių ir kitomis temomis“.
	metodinės priemonės prevencinei veiklai vykdyti	„Prevencinei veiklai – atnaujintų. šiuolaikiškai aktualių prevencinių programų ir jų metodikų; darbui su SUP turinčiais, su elgesio ir emocijų valdymo sunkumų turinčiais vaikais – metodikų, programų, priemonių“.
		„Trūksta parengtų priemonių prevencinei veiklai“.
		„Mokinių elgesio ir emocijų valdymo klausimais, prevencinės priemonės taip pat pasenusios, mokykla neturi naujos medžiagos, arba ji atokesnių mokyklų nepasiekia. Organizuojant respublikinio masto akcijas, pvz.: „Be patyčių“ ir kt. socialinis pedagogas turi „verstis per galvą“, kad galėtų pasiūlyti mokiniams įdomesnių veiklų, kai tuo tarpu didžiųjų miestų mokiniams veiklas siūlo įvairūs partneriai, tik noro dalyvauti reikia. Net lankstinukai mus pasiekia jau po akcijų“.

		„Medžiagos organizuoti prevencines temas, nes pagal vykdomas programas yra nurodytas reikalingų valandų skaičius, tačiau medžiagos ir net žinių yra didelis trūkumas (alkoholio, tabako, psichotropinių medžiagų vartojimo, prekybos žmonėmis, virtualios erdvės temomis). Medžiagos galima susirasti, tačiau, ką reikėtų akcentuoti, neaišku. Socialiniai pedagogai dalijasi savo sukurta medžiaga, bando „nuspėti“ galimus visuomenės pavojus, apie kuriuos reikėtų informuoti šeimas, mokinius. Manau, taip neturėtų būti. Galimybės, kad tos srities specialistai su mokiniais susitiktų daugiau nei 2–3 kartus taip pat nėra“. „Tikslinės rekomendacijos – patyčių / smurto / krizių situacijose yra. Mažai informacijos – emocinio ugdymo klausimais (kaip susidoroti su nesėkme; pozityvus bendravimas)“. „Labiausiai pasigendu videofilmų aktualiomis prevencinėmis temomis, vaiko aplinkos veikėjų skulptūrėlių (lėlių) rinkinių pokalbiams apie vaikui reikšmingus asmenis bei vaiko emocijų raišką, relaksacijai skirtų priemonių, kaip, pvz., sensorinio kambario įrangos, smėlio ir spalvų terapijai skirto staliuko, tapybai pirštais skirtų dažų, kt.“.
	metodinės priemonės užimtumui (lankomumo) didinti	„Darbo metodikos užimtumui“. „Įvairių relaksacinių priemonių, lavinamųjų žaidimų vaikų užimtumui.“ „Lankomumo srityje: trūksta dokumentų, kurie apibrėžtų Respublikos / savivaldybės mastu, kokios priemonės taikomos vaikui be priežasties neatvykus į mokyklą, kokia tėvų atsakomybė ir panašiai“. „Mokinių pamokų nelankymo, socialinių įgūdžių ugdymo, tėvų (globėjų) konsultavimo rekomendacijų, psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos priemonių (plakatų, lankstinukų, filmų)“. „vaikų užimtumo programų klausimais“.
	metodinės priemonės socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti	„Socialines ir emocinėms kompetencijoms ugdyti“. „Socialinių įgūdžių ugdymo užsiėmimų aprašymai“. „socialinių įgūdžių ugdymo valandėlėms konkrečios medžiagos, pratybos ar vadovėlis, kažkokie testai, padalomoji medžiaga ir t. t.“. „socialiniams ir emociniams įgūdžiams ugdyti reikalingos priemonės“. „Socialinių įgūdžių ugdymui (darbui su grupe)“. „Mokinių socialinių įgūdžių vertinimas; Socialinių įgūdžių praktiniai užsiėmimai (nes vis dar remiamės 2004 metų metodine medžiaga...)“.

		„socialinių įgūdžių užsiėmimams, klasių Metodinių priemonių skirtų ikimokyklinio amžiaus vaikams, socialinių įgūdžių ugdymo programų pasirinkimas yra tik tarp Socialinių įgūdžių ugdymo vadovo ir Zipio draugų programos, kuri skirta vyresniems vaikams, priešmokyklinio amžiaus vaikams, nes kitaip daug ką reikia pritaikyti jaunesniems, turinys neatitinka jaunesnių vaikų gebėjimų. Norėtusi didesnio pasirinkimo tarp programų ir būtent socialinių įgūdžio ugdymo programos ikimokyklinukams“.
		„Socialinių įgūdžių užsiėmimų pratimų, literatūros, žaidimų“.
		„situacijų, siužetinių paveikslėlių- istorijų, pykčio valdymui žaidimų“.
		„Trūksta emocinio intelekto pažinimo ir lavinimo priemonių, tikslu rekomendacijų dėl reagavimo į savižudybes“.
	vaizdinės priemonės (filmai, paveikslėliai, žaidimai, vadovėliai ir pan.)	„Preveninės vaizdinės medžiagos trūkumas diskusijai su mokiniais“.
		„Teisinės informacijos, atnaujintos medžiagos prevencijai, filmų... “.
		„Nėra nei vadovėlių nei priemonių, anketų ar dar ko. Tenka ieškoti internete“.
		„Mokomųjų filmų, interaktyvių žaidimų (ypač vyresnių klasių mokiniams) “.
		„Metodinių priemonių trūkumas (IT technologijų) ugdomųjų žaidimų ypač lėšelinukams ir kt. “.
		„Knygelių, žaidimų, filmų, kanceliarinių priemonių vykdant gyvenimo, socialinių įgūdžių ugdymą, prevencines programas“.
		„situacijų, siužetinių paveikslėlių-istorijų, pykčio valdymui žaidimų“.
		„vaizdinių priemonių ankstyvojo ir pradinio ugdymo mokiniams“.
		„Žaidimų, metodinių knygų“.
		„lavinamieji žaidimai, knygos kaip mokomoji priemonė“.
		„Labiausiai trūksta metodinių priemonių socialinio pedagogo darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais. Išleistų priemonių, temų, pratimų pakanka ne ilgiau kaip 1–2 mokslo metams, o likusiems mokslo metams planus ir metodines priemones tenka kurti pačiam. Taip pat trūksta elektroninių pratimų“.

		„Trūksta vaizdinių priemonių lietuvių kalba, kurias galima būtų panaudoti dirbant / vedant prevencinius užsiėmimus su mažesnių klasių mokiniais“.
		„Priemonių į kabinetą, plakatų, žaidimų, filmuotos medžiagos pradinių klasių mokinių socialinėms-emocinėms kompetencijoms ugdyti, prevencinei veiklai ir kt. “

2. Metodinės priemonės, kaip teikti **pagalbą** įvairių sunkumų patiriantiems mokiniams buvo susiskirstytos į:

- metodinės priemonės darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais;
- metodinės priemonės vaiko problemoms spręsti;
- metodinės priemonės darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu;
- metodinės priemonės darbui su priklausomybėmis;
- metodinės priemonės mokinių elgesio korekcijai;
- metodinės priemonės darbui su linkusiais nusikalsti mokiniais;
- metodinės priemonės darbui su specifiniais atvejais (depresija, savižudybės rizika ir pan.).

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	PAGRINDŽIANTIS TEIGINIAI
Metodinės priemonės, kaip teikti pagalbą įvairių sunkumų patiriantiems mokiniams	metodinės priemonės darbui su specialiųjų ugdymosi poreikių vaikais / mokiniais	Metodikos ar rekomendacijų socialiniams pedagogams dėl specialiųjų poreikių vertinimo. Metodikos ar rekomendacijų, kaip spręsti lankomumo ir netinkamo elgesio problemas.
		Labiausiai pasigendama metodinių priemonių socialinio pedagogo darbui su specialiųjų poreikių vaikais.
		Rekomendacijų, kaip dirbti su psichikos sutrikimus turinčiais mokiniais (ypač vaikais autistais), priemonių žaidimų terapijai ir įvairių priemonių ugdyti socialiniams vaikų įgūdžiams.
		Priemonių, skirtų darbui su specialiųjų poreikių mokiniais. Dažnai dirbant su spec. poreikių vaikais, tenka būti ligų specialistu ir specialiuoju pedagogu. Kaip žinoti, kokiais būdais su jais bendrauti, teikiant socialinio pedagogo pagalbą? Ar į soc. pedagogo pareigas įeina specialiojo pedagogo funkcijos?
		Trūksta priemonių mokant spec. poreikių vaikus. Daugumą priemonių reikia pačiai pasigaminti. Pvz.: mokant savaitės dienas ar mėnesius,

		pasigaminti korteles, užduotėles ir t. t., kad vaikui būtų lengviau išmokti, užsiėmimai būtų įvairesni.
		Metodinės medžiagos darbui su spec. poreikių mokiniais.
		Neturime žinių, mokėjimų kaip vesti, pvz., grupinius užsiėmimus ar kaip dirbti su spec. poreikių vaikais.
		Rekomendacijų darbui su specialiujų poreikių mokiniais, prekybos žmonėmis temomis, rekomendacijų sudarant individualius ugdymo planus pagalbos reikalingiems mokiniams.
		Darbui su spec. ugdymosi poreikių turinčių vaikų socialiniams įgūdžiams ugdyti. Užsiėmimų metu pagal tvarkaraštį.
		Dirbant su (5–10 kl.) specialiujų ugdymosi poreikių mokiniais trūksta metodinės medžiagos užsiėmimams.
		Specialiujų ugdymosi poreikių mokinių ugdymui, individualioms konsultacijoms. Mano nuomone, trūksta konkrečių užduočių vaikams arba kaip dirbti su negalia turinčiais vaikais (klausos sutrikimas) bendrojo ugdymo įstaigoje. Manau, socialinis pedagogas turi būti kūrybiškas ir pats ieškoti priemonių, kaip gali vaikui padėti. Nusimatyti tikslus ir siekti jų įgyvendinimo.
		Prevencinių programų spec. poreikių turintiems vaikams.
		Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo specialiojoje mokykloje Vyriausybės patvirtinto aprašo.
		Specialiujų poreikių mokinių konsultavimas. Rekomendacijų /priemonių su didelių specialiųjų poreikių ikimokyklinio-priešmokyklinio amžiaus vaikais.
	metodinės priemonės vaiko problemoms spręsti	Darbas su mokiniais depresijos ir motyvacijos mokymosi sunkumais.
		Klausimynų socialiniam apleistumui nustatyti.
		Pagalbos priemonių algoritmų, vieningų metodikų tarp institucijų.
		Vengiančių lankyti mokyklą mokinių prevencija ir grąžinimas.
		Individualių planų kūrimas.
	metodinės priemonės darbui su elgesio ir emocijų sutrikimu	Mokinių elgesio ir emocijų valdymo klausimais, prevencinės priemonės taip pat pasenusios, mokykla neturi naujos medžiagos arba ji atokesnių mokyklų nepasiekia.

		Išsamių rekomendacijų, kaip dirbti su elgesio ir emocijų sutrikimus turinčiais vaikais.
		Trūksta metodinių priemonių darbui su elgesio ir emocijų turinčiais mokiniais.
		Darbo su elgesio problemų turinčiais vaikais, kaip valdyti situaciją, kur kreiptis ir pan.
		Darbui su elgesio ir emocijų sutrikimą turinčiais vaikais.
		Metodinių rekomendacijų darbui su elgesio ir emocijų sunkumų turinčiais vaikais, socialinių įgūdžių ugdymo užsiėmimams vesti, darbui su tėvais. Trūksta mokinio vertinimo instrumentų, formų.
		Darbo su emocijų ir elgesio turinčiais mokiniais; linkusiais nusikalsti paaugliais; vaikais, patyrusiais socialinę riziką šeimose; tėvų įtraukimo į vaiko problemų sprendimą.
	metodinės priemonės darbui su priklausomybėmis	Vaikams su emocijų ir elgesio sutrikimais bei neturintiems motyvacijos mokytis ir lankyti mokyklą vaikams ir tam abejingiems tėvams. Norėtusi konkretnių darbo nuorodų SUP vaikams.
		Darbui su psichiką veikiančiomis medžiagomis ir azartiniais lošimais.
		Elektroninių cigarečių poveikis organizmui, vaizdo medžiagos įvairiomis priklausomybių temomis, streso įveikos, žmogaus vertybių ugdymui.
	metodinės priemonės mokinių elgesio korekcijai	Dėl darbo su spec. poreikių vaikais, priklausomais nuo narkotinių medžiagų vaikais.
		Konsultavimo, elgesio korekcijos.
		Netinkamo elgesio ir emocijų sutrikimų korekcijos užsiėmimai.
		Rekomendacijų socialiniui pedagogui, kaip koreguoti mokinio elgesį, kai mokinys turi emocijų problemų; kai vaikui skirta minimali priežiūra; kai tėvai minimaliai turi socialinių įgūdžių.
		Netinkamo elgesio keitimo metodikos.
		Metodinės medžiagos mokinių elgesio korekcijai.
		Darbui su elgesio problemų turinčiais mokiniais.
		Elementarių algoritmų įvairiose situacijose
		linkusiais nusikalsti paaugliais.

	metodinės priemonės darbui su linkusiais nusikalsti mokiniais	Konkretūs mokinių netinkamo elgesio vertinimo priemonės, intervencija.
	metodinės priemonės darbui su specifiniais atvejais (depresija, savižudybės rizika ir pan.)	Savižudybių prevencija, mediacija, pagalbos tinklo kūrimas, tarpinstitucinis bendradarbiavimas.
		Darbas su mokiniais depresijos ir motyvacijos, mokymosi sunkumais.

3. Metodinės priemonės / rekomendacijos **individualiam ir grupiniams darbui** buvo susiskirstytos į:

- metodinės rekomendacijos mikroklimatui formuoti;
- metodinės priemonės mokymosi motyvacijai kelti;
- metodinės priemonės darbui su tėvais;
- metodinės priemonės konsultuoti.

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	PAGRINDŽIANTIS TEIGINIAI
Metodinės priemonės / rekomendacijos individualiam ir grupiniams darbui	metodinės rekomendacijos mikroklimatui formuoti	Klasės klimato gerinimas.
	metodinės priemonės mokymosi motyvacijai kelti	Mokinių skatinimo, motyvavimo srityje.
		Vaikams su emocijų ir elgesio sutrikimais bei neturintiems motyvacijos mokytis ir lankyti mokyklą vaikams ir tam abejingiems tėvams. Norėtusi konkretesnių darbo nuorodų SUP vaikams.
		Metodikų mokinių motyvavimui mokytis, siekti tikslų.
	metodinės priemonės darbui su tėvais	Kaip dirbti su elgesio ir emocijų sunkumų turinčiais vaikais; tėvų konsultavimas.
		Tėvų įtraukimo į vaiko problemų sprendimą.
		Rekomendacijų darbui su tėvais bei su suaugusiais mokiniais.
		Trumpų aiškių metodinių rekomendacijų tėvų švietimui įvairiais vaikų auklėjimo klausimais.
		Priemonių, skirtų darbui su tėvais. Tėvams ir mokiniams motyvuoti. Igūdžiams ugdyti, klimatui formuoti ir pan.

		Kaip įpareigoti šeimas tinkamai pasirūpinti vaiku.
	metodinės priemonės konsultuoti	Konsultavimo srityje, vertinimo nustatant poreikius.
		Šeimos, vaikų konsultavimo.
		Konsultacijoms reikalinga metodika.
		Metodinių priemonių paauglių konsultavimui.
		Kaip pamatuoti konsultacijų veiksmingumą.
		Konsultavimui, vertinimui, formų darbui.
		Konsultavimo įrankių, kurie būtų susiję su konkrečia problema: smurtas, psichotropinės medžiagos, kompiuterinė priklausomybė, patyčios ir t. t.
		Individualaus konsultavimo ypatumai, principai, etapai bei metodai. Testai, kurie skirti susipažinti su mokiniu, jo poreikiais.

4. Metodinės priemonės / rekomendacijos **socialinio pedagogo veiklai organizuoti** buvo susiskirstytos į:

- socialinio pedagogo praktinės veiklos vadovas (rekomenduojamų dokumentų sąvadas);
- teisinės informacijos rinkinys;
- metodinės priemonės tiriamajai veiklai vykdyti;
- metodinės priemonės tarpininkavimui (mediacijai);
- metodinės rekomendacijos pagalbos tinklui kurti;
- mokymai.

KATEGORIJA	SUBKATEGORIJA	PAGRINDŽIANTIS TEIGINIAI
Metodinės priemonės/ rekomendacijos socialinio pedagogo veiklai organizuoti	socialinio pedagogo praktinės veiklos vadovas (rekomenduojamų dokumentų sąvadas)	Socialinio pedagogo darbo metodikos, dirbant ikimokyklinėje įstaigoje. Funkcijų socialinio pedagogo, dirbant ikimokyklinėje įstaigoje.
		Grupinio konsultavimo klausimais.
		Nėra nei vadovėlių nei priemonių, anketų ar dar ko. Tenka ieškoti internete.
		Vienodų darbo formų su tėvais (globėjais, rūpintojais), su mokiniais; vertinimo anketų / klausymynų ir pan.
		Dokumentacijos pildymo rekomendacijų nėra, kiekvienas socialinis pedagogas dokumentacijos formas rengia pats.
		Kaip teisingai rašyti veiklos planą, tvarkaraščius darbo su ugdytiniais, veiklos

		ataskaitas soc .pedagogui, kuris dirba darželyje.
		Dokumentų tvarkymo rekomendacijų.
		Dokumentacijos tvarkymo temomis, IT priemonių – dirbame su asmeniniais kompiuteriais, stinga priemonių vaikams konsultuoti, aiškesnės numatytos socialinio pedagogo darbo, ikimokyklinio ugdymo įstaigose struktūros. Reikalinga aiški informacija, kontaktų sąrašai žmonių, kurie kaip specialistai atsakingi už tam tikras vaikų apsaugos sritis (dabar kritinėse situacijose tenka skambinti keletui kontaktų, vieni siunčia pas kitus, nėra aiškos struktūros, kur ir į ką kreiptis),
		Kokie konkretūs privalomi dokumentai turi būti.
		Nėra vieningos dokumentų ir kokių dokumentų pildymo tvarkos mokykloms.
		Praktikos vadovo, nes šiuo metu yra senas.
		Metodinių priemonių su patarimais, kaip konkrečioje situacijoje reaguoti, elgtis, gerosios patirties sklaidos.
		Konkrečiai, ką soc. pedagogas turi veikti, kokią dokumentaciją vesti, kaip mokinių konkrečias situacijas spręsti.
		Priemonių pagalbos mokinių konsultacijoms.
	teisinių informacijos rinkinys	
		Teisinių informacijos, atnaujintos medžiagos prevencijai, filmų.
		Teisinių medžiagos ir etc.
	metodinės priemonės tiriamajai veiklai vykdyti	Mokslinė – metodinė veikla, darbas su vaikų tėvais, darbas su pedagogais, mokyklos administracija, bendradarbiavimas su institucijomis.
		Tiriamosios veiklos, mokinių skatinimo, motyvavimo srityje.
		Mokyklos bendruomenės narių / grupių socialinės pedagoginės pagalbos poreikio vertinimas (siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus).
		Mokinio socialinės pedagoginės pagalbos poreikių vertinimas.
		Pagalbos poreikio įvertinimo.
		Mokinių vertinimo instrumentų, klausimynų
		Nėra konkrečių anketų ar klausimynų socialiniams įgūdžiams vertinti.

		Tyrimų metodikų ir instrumentų, diagnostinių metodų, dokumentacijos tvarkymo ir įforminimo rekomendacijų.
	metodinės priemonės tarpininkavimui (mediacijai)	Mediacijai vykdyti.
		Mediacijos (dirbant su pedagoginiu personalu).
	metodinės rekomendacijos pagalbos tinklui kurti	Kaip bendradarbiauti su socialiniais partneriais, kitomis įstaigomis.
	mokymai	Seminarų, konsultacijų, naujausios metodinės medžiagos.
		Rekomendacijų, metodų mokytojų stabiliai emocinei būsenai palaikyti.

ANKETA DĖL METODINĖS PAGALBOS PRIEMONIŲ SOCIALINIAMS PEDAGOGAMS POREIKIO

Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras atlieka apklausą apie metodinės pagalbos priemonių, skirtų socialiniams pedagogams, poreikį, dirbantiems ikimokyklinį, priešmokyklinį, bendrąjį ugdymą ir pirminį profesinį mokymą teikiančiose mokyklose. Gauti duomenys bus panaudoti kuriant naujus metodinės pagalbos priemones (pvz., metodines rekomendacijas dėl pagalbos tinklo kūrimo, poreikių vertinimo formos ir kt.), skirtas socialinio pedagogo darbui mokykloje.

Maloniai prašome Jūsų atsakyti į žemiau pateiktus klausimus. Anketa yra anoniminė, Jums nereikia rašyti nei vardo, nei pavardės, gauti duomenys bus panaudoti tik tyrimo rezultatams apibendrinti, o Jūsų individualūs atsakymai nebus viešinami.

Dėkojame už bendradarbiavimą!

DEMOGRAFINIAI DUOMENYS

1. Jūsų lytis:

- ☐ Vyras;
- ☐ Moteris.

2. Jūsų amžius:

- ☐ iki 25 metų;
- ☐ 26–30 metų;
- ☐ 31–35 metai;
- ☐ 36–40 metų;
- ☐ 41–45 metai;
- ☐ 46–50 metų;
- ☐ 51–55 metai;
- ☐ 56–60 metų;
- ☐ 61–65 metai;
- ☐ 66 ir daugiau metų.

3. Jūsų išsilavinimas:

- ☐ aukštasis neuniversitetinis;
- ☐ aukštasis bakalauro laipsnis;
- ☐ aukštasis magistro kvalifikacinis laipsnis;
- ☐ aukštasis daktaro;
- ☐ Kita (*parašykite*) _____.

4. Jūsų, kaip socialinio pedagogo, darbo stažas:

- ☐ iki vieno metų;

- ☐ 1–5 metai;
- ☐ 6–10 metų;
- ☐ 11–15 metų;
- ☐ 16–20 metų;
- ☐ 21 metai ir daugiau.

5. Jūsų kvalifikacinė kategorija:

- ☐ neturiu kvalifikacinės kategorijos;
- ☐ vyresnysis socialinis pedagogas;
- ☐ socialinis pedagogas metodininkas;
- ☐ socialinis pedagogas ekspertas.

6. Jūsų darbo krūvis:

- ☐ 0,25 etato;
- ☐ 0,5 etato;
- ☐ 0,75 etato;
- ☐ 1 etatas;
- ☐ 1,5 etato;
- ☐ Kita (*parašykite*) _____.

7. Jūsų įstaiga yra:

- ☐ Dideliame mieste (virš 200 tūkst. gyventojų);
- ☐ Mieste (30–200 tūkst. gyventojų);
- ☐ Mažame miestelyje (2–30 tūkst. gyventojų);
- ☐ Kaime (mažiau nei 2 tūkst. gyventojų).

8. Jūs dirbate:

- ☐ Ikimokyklinio ugdymo įstaigoje;
- ☐ Pradinėje mokykloje;
- ☐ Pagrindinėje mokykloje;
- ☐ Progimnazijoje;
- ☐ Gimnazijoje;
- ☐ Profesinėje mokykloje;
- ☐ Kita (*parašykite*) _____.

9. Kiek socialinių pedagogų (asmenų) dirba Jūsų įstaigoje?

- ☐ Vienas;
- ☐ du;
- ☐ trys;
- ☐ keturi;
- ☐ penki.

10. Kiek mokinių mokosi Jūsų įstaigoje? Parašykite.

--

11. Nurodykite, su kokiais vaikais dirbate? (pažymėkite kiekvieno teiginio atsakymą):

	Labai dažnai (2-3 kartai per savaitę)	Dažnai (kartą per savaitę)	Retai (kartą per mėnesį)	Labai retai (1-2 kartai per metus)	Niekada
Vaikais iš socialinės rizikos šeimų					
Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais					
Vaikais, turinčiais emocijų ir elgesio sutrikimų					
Vaikais, turinčiais užimtumo sunkumų					
Vaikais, turinčiais mokyklos lankomumo problemų					
Vaikais, turinčiais mokymosi ir motyvacijos problemų					
Vaikais, patiriančiais patyčias ir / ar smurtą					
Vaikais, patyrusiais seksualinį išnaudojimą					
Vaikais, turinčiais priklausomybę nuo žaidimų					
Rūkančiais vaikais					
Vaikais, vartojančiais alkoholį					
Vaikais, vartojančiais kitas psichoaktyviąsias medžiagas					
kita (parašykite)					

12. Ar esate mokyklos vaiko gerovės komisijos narys?

- ☐ Taip;
☐ Ne.

13. Pažymėkite, kaip dažnai per pastaruosius mokslo metus ir kokio pobūdžio socialinę pedagoginę pagalbą Jūs teikiate? (pažymėkite kiekvieno teiginio atsakymą):

	Labai dažnai (2–3 kartai per savaitę)	Dažnai (kartą per savaitę)	Retai (kartą per mėnesį)	Labai retai (1–2 kartai per metus)	Niekada
Konsultavimas					
<i>Mokinių konsultavimas</i>					
<i>Kiek mokinių vidutiniškai per savaitę konsultuojate? Parašykite.</i>					
<i>Kiek laiko vidutiniškai trunka viena konsultacija? Laiką nurodykite minutėmis.</i>					
<i>Tėvų (globėjų, rūpintojų) konsultavimas</i>					
<i>Kiek vidutiniškai tėvų (globėjų, rūpintojų) per savaitę konsultuojate? Parašykite.</i>					
<i>Mokytojų konsultavimas</i>					
<i>Kiek vidutiniškai mokytojų per savaitę konsultuojate? Parašykite.</i>					
<i>Klasės vadovų konsultavimas</i>					
<i>Kiek vidutiniškai per savaitę konsultuojate klasės vadovų? Parašykite.</i>					
<i>Kitų mokyklos bendruomenės narių konsultavimas</i>					
<i>Tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimas apie vaikų problemas bei galimybę gauti socialinę pedagoginę, pedagoginę, psichologinę ir kitą švietimo pagalbą</i>					
<i>Bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (pvz., socialiniais darbuotojais) teikiant socialinę pedagoginę pagalbą</i>					
<i>Kita (parašykite)</i>					
Tiriamoji veikla					

Mokyklos bendruomenės narių / grupių socialinės pedagoginės pagalbos poreikio vertinimas (siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus)					
Mokinio socialinės pedagoginės pagalbos poreikių vertinimas					
Mokinio namų aplinkos vertinimas (siekiant išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus)					
Mokyklos socialinės pedagoginės pagalbos teikimo kokybės vertinimas					
Mokyklos prevencinių priemonių veiksmingumo vertinimas					
Kita (<i>parašykite</i>)					
Prevencinė veikla					
Prevencinių programų vykdymas (socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas)					
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai mokiniams					
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai mokyklos pedagogams					
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai tėvams (globėjams, rūpintojams)					
Darbas su tėvų grupėmis					
Tarpininkavimas (mediacija)					
Kita (<i>parašykite</i>)					
Pagalbos tinklo kūrimas					
Socialinės pedagoginės pagalbos komandos telkimas mokykloje					
Išteklių, kurie būtini vaiko ir jo šeimos poreikiams patenkinti inicijavimas, paieška					
Kita (<i>parašykite</i>)					

Kita veikla					
Pagalba mokiniui adaptuojantis mokykloje					
Darbas su mokyklą nelankančiais / vengiančiais lankyti mokiniams					
Mokinių laisvalaikio praleidimo / užimtumo organizavimas					
Pagalba elgesio sunkumų turintiems mokiniams					
Krizinių atvejų mokykloje sprendimas					
Vaiko minimalios veiklos priemonių vykdymas					
Nemokamo maitinimo dokumentų tvarkymas bei tėvų (globėjų, rūpintojų) konsultavimas nemokamo maitinimo klausimais					
Rūpinimasis mokinių vežiojimo klausimais					
Darbas su didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniams					
Dalyvavimas sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus					
Mokinio nepalankių aplinkos veiksnių vertinimas					
Konsultavimas profesijos pasirinkimo klausimais					
Kita (<i>parašykite</i>)					

14. Kaip Jūs vertinate savo kompetencijas žemiau išvardintose srityse? (įvertinkite teiginius nuo 1 iki 5. 1 – silpnai, 5 puikiai):

Konsultavimas	1	2	3	4	5
Tiriamoji veikla	1	2	3	4	5
Prevencinė veikla	1	2	3	4	5
Tarpininkavimas	1	2	3	4	5

Pagalbos tinklo kūrimas	1	2	3	4	5
Kita (<i>parašykite</i>)	1	2	3	4	5

15. Su kokiais sunkumais susiduriate teikdami socialinę pedagoginę pagalbą?

16. Įvertinkite kiekvieną iš pateiktų teiginių, apibūdinančių fizinę, materialinę, emocinę gerovę Jūsų įstaigoje (įvertinkite teiginius nuo 1 iki 5. Vienetas – visiškai netenkina, 5 visiškai tenkina)

	Visiškai netenkina	Netenkinama	Nei tenkina, nei netenkin	Tenkina	Visiškai tenkina
Darbo sąlygos (darbo kabinetas ir kitos priemonės)	1	2	3	4	5
Darbo sąlygos (santykiai su mokyklos vadovais)	1	2	3	4	5
Darbo krūvis	1	2	3	4	5
Psichologinis klimatas darbo vietoje	1	2	3	4	5
Galimybė dirbti komandoje	1	2	3	4	5
Pasitenkinimas vykdoma veikla	1	2	3	4	5
Galimybė tobulinti žinias seminaruose, stažuotėse	1	2	3	4	5
Galimybė realizuoti savo idėjas, skirtas vaikų gerovei	1	2	3	4	5
Resursai veikloms vykdyti	1	2	3	4	5
Galimybė naudotis IT priemonėmis	1	2	3	4	5
Metodinių rekomendacijų / priemonių prieinamumas	1	2	3	4	5
Vertinimo instrumentų prieinamumas	1	2	3	4	5
Skatinimo ir įvertinimo sistema	1	2	3	4	5
Darbo laikas	1	2	3	4	5
Darbo užmokestis	1	2	3	4	5
kita (<i>parašykite</i>)	1	2	3	4	5

17. Ar Jums pakanka metodinių rekomendacijų / priemonių Jūsų, kaip socialinio pedagogo, funkcijoms atlikti?

- ☐ taip;
☐ ne.

18. Jei 17 klausime pažymėjote „ne“, parašykite kokių ir kokios srities metodinių rekomendacijų / priemonių labiausiai pasigendate?

19. Ar Jums pakanka vertinimo formų / instrumentų Jūsų, kaip socialinio pedagogo, funkcijoms atlikti?

- ☐ taip;
☐ ne.

21. Jei 20 klausime pažymėjote „ne“, parašykite, kokių ir kokios srities vertinimo formų / instrumentų labiausiai pasigendate?

22. Parašykite kokių kitų priemonių pasigendate?

18. Kiti Jūsų klausimai ir siūlymai:

DĖKOJAME UŽ ATSAKYMUS. SĖKMĖS DARBE!

ANKETA DĖL PEDAGOGINIŲ PSICHOLOGINIŲ TARNYBŲ SOCIALINIŲ PEDAGOGŲ VYKDOMŲ VEIKLŲ IR METODINĖS PAGALBOS PRIEMONIŲ POREIKIO

Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras atlieka apklausą apie pedagoginių psichologinių tarnybų / švietimo pagalbos tarnybų socialinių pedagogų vykdomų veiklų ir metodinės pagalbos priemonių, šių įstaigų socialiniams pedagogams atliekamoms veikloms poreikį. Gauti duomenys bus panaudoti kuriant naujus metodinės pagalbos priemones (pvz., metodines rekomendacijas dėl pagalbos tinklo kūrimo, poreikių vertinimo formos ir kt.), skirtas socialinio pedagogo darbui pedagoginėje psichologinėje ar švietimo pagalbos tarnyboje.

Maloniai prašome Jūsų atsakyti į žemiau pateiktus klausimus. Gauti duomenys bus panaudoti tik tyrimo rezultatams apibendrinti, o Jūsų individualūs atsakymai nebus viešinami.

Kilus klausimų dėl anketos pildymo galite kreiptis el. paštu sandra.valantiejiene@sppc.lt.

Dėkojame už bendradarbiavimą!

DEMOGRAFINIAI DUOMENYS

2. Jūsų vardas, pavardė, elektroninis paštas:

3. Jūsų įstaigos, kurioje dirbate, pavadinimas:

3. Jūsų amžius:

- ☐ iki 25 metų;
- ☐ 26–30 metų;
- ☐ 31–35 metai;
- ☐ 36–40 metų;
- ☐ 41–45 metai;
- ☐ 46–50 metų;
- ☐ 51–55 metai;
- ☐ 56–60 metų;
- ☐ 61–65 metai;
- ☐ 66 ir daugiau metų.

4. Jūsų išsilavinimas:

- ☐ aukštasis neuniversitetinis;
- ☐ aukštasis bakalauro laipsnis;
- ☐ aukštasis magistro kvalifikacinis laipsnis;
- ☐ aukštasis daktaro;

- ☐ Kita (*parašykite*) _____.

5. Jūsų, kaip socialinio pedagogo, darbo stažas:

- ☐ iki vieno metų;
☐ 1–5 metai;
☐ 6–10 metų;
☐ 11–15 metų;
☐ 16–20 metų;
☐ 21 metai ir daugiau.

6. Jūsų kvalifikacinė kategorija:

- ☐ neturiu kvalifikacinės kategorijos;
☐ vyresnysis socialinis pedagogas;
☐ socialinis pedagogas metodininkas;
☐ socialinis pedagogas ekspertas.

7. Jūsų darbo krūvis:

- ☐ 0,25 etato;
☐ 0,5 etato;
☐ 0,75 etato;
☐ 1 etatas;
☐ 1,5 etato;
☐ kita (*parašykite*) _____.

8. Jūsų įstaiga yra:

- ☐ pedagoginė psichologinė tarnyba;
☐ švietimo pagalbos tarnyba;
☐ švietimo centras;
☐ pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai centras;
☐ kita (*parašykite*) _____.

9. Kiek socialinių pedagogų (asmenų) dirba Jūsų įstaigoje?

- ☐ Vienas;
☐ du;
☐ trys;
☐ keturi;
☐ penki.

10. Ar esate savivaldybės vaiko gerovės komisijos narys?

- ☐ Taip;
☐ ne.

11. Pažymėkite, kaip dažnai per pastaruosius metus ir kokio pobūdžio socialinę pedagoginę pagalbą Jūs teikiate? (pažymėkite kiekvieno teiginio atsakymą):

	Labai dažnai (2–3 kartai per savaitę)	Dažnai (kartą per savaitę)	Retai (kartą per mėnesį)	Labai retai (1–2 kartai per metus)	Niekada
Vaiko/mokinio vertinimas					
Dalyvavimas vaiko / mokinio vertinime kartu su kitais tarnybos specialistais					
Mokinio nepalankių aplinkos veiksnių vertinimas*					
Jei dalyvaujate vaiko / mokinio vertinime, parašykite, koks yra Jūsų indėlis (pagrindinės funkcijos) vaiko vertinimo procese? (parašykite)					
Kokiais vertinimo instrumentais naudojate vaiko / mokinio vertinimo procese? (parašykite)					
Su kokiais sunkumais susiduriate atlikdami vaiko/mokinio vertinimą? (parašykite)					
*Parašykite, kokiais kriterijais remiantis nustatote mokinio nepalankius aplinkos veiksnius?					
Konsultavimas					
Mokinių konsultavimas					
Kiek mokinių vidutiniškai per savaitę konsultuojate? (parašykite)					

Kiek laiko vidutiniškai trunka viena konsultacija? Laiką nurodykite minutėmis.					
Tėvų (globėjų, rūpintojų) konsultavimas					
Kiek vidutiniškai tėvų (globėjų, rūpintojų) per savaitę konsultuojate? (parašykite)					
Kiek laiko vidutiniškai trunka viena konsultacija? Laiką nurodykite minutėmis.					
Mokytojų konsultavimas					
Kiek vidutiniškai mokytojų per savaitę konsultuojate? (parašykite)					
Kiek laiko vidutiniškai trunka viena konsultacija? Laiką nurodykite minutėmis.					
Klasės vadovų konsultavimas					
Kiek vidutiniškai per savaitę konsultuojate klasės vadovų? (parašykite)					
Kiek laiko vidutiniškai trunka viena konsultacija? Laiką nurodykite minutėmis.					
Kitų mokyklos bendruomenės narių konsultavimas					
Pamokų / veiklų stebėjimas ugdymo įstaigoje					
Tarpininkavimas (mediacija)					
Tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimas apie vaikų problemas bei galimybę gauti socialinę pedagoginę, pedagoginę, psichologinę ir kitą švietimo pagalbą					
Bendradarbiavimas su socialiniais partneriais (pvz., socialiniais darbuotojais) teikiant socialinę pedagoginę pagalbą					
Kita (parašykite)					

Su kokiais sunkumais susiduriate konsultuodami? (<i>parašykite</i>)					
Grupių vedimas					
Bendravimo su vaikais tobulinimo kursai					
Pozityvios tėvystės įgūdžių ugdymo grupė					
Savitarpio paramos grupė tėvams					
Atvejo analizės grupė socialiniams pedagogams					
Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo grupė					
Paauglių grupė pagal ankstyvosios intervencijos programą					
Kita (<i>parašykite</i>)					
Su kokiais sunkumais susiduriate veddami grupinius užsiėmimus? (<i>parašykite</i>)					
Tiriamoji veikla					
Mokyklos bendruomenės narių / grupių socialinės pedagoginės pagalbos poreikio vertinimas (siekiama išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus)					
Mokinio socialinės pedagoginės pagalbos poreikio vertinimas					
Mokinio namų aplinkos vertinimas (siekiama išsiaiškinti ir įvertinti aplinkos poveikį mokiniui, ugdymosi ir mokymosi sunkumus)					
Mokyklos socialinės pedagoginės pagalbos teikimo kokybės vertinimas					
Mokyklos prevencinių priemonių veiksmingumo vertinimas					
Kitų socialinių pedagoginių tyrimų mokykloje, atsižvelgiant į mokyklos bendruomenės poreikius, atlikimas*					
Kita (<i>parašykite</i>)					
*Parašykite, kokius kitus socialinius pedagoginius tyrimus mokykloje atliekate					

Prevenčinė veikla					
Dalyvavimas savivaldybės vaiko gerovės komisijos veikloje					
Dalyvavimas mokyklų vaiko gerovės komisijos veikloje					
Vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymas					
Prevencinių programų vykdymas (socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas)					
Prevencinių projektų vykdymas (inicijuojami ir įgyvendinami prevenciniai projektai, akcijos)					
Kita (parašykite)					
Pagalbos tinklo kūrimas					
Socialinės pedagoginės pagalbos komandos telkimas mokykloje					
Išteklių, kurie būtini vaiko ir jo šeimos poreikiams patenkinti inicijavimas, paieška					
Kita (parašykite)					
Metodinė veikla					
Dalyvavimas metodinėse dienose					
Dalyvavimas miesto / rajono socialinių pedagogų metodinėje veikloje					
Vadovavimas studentų praktikai					
Pedagoginės veiklos vertinimas atestuojantis socialiniam pedagogui					
Metodinių priemonių rengimas (metodinės rekomendacijos, informacinės medžiagos ir kt.)					
Metodinės paramos teikimas ugdymo įstaigų mokytojams, socialiniams pedagogams ir kitiems specialistams					
Kita (parašykite)					
Šviečiamoji veikla					
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai socialiniams pedagogams					

Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai mokyklos pedagogams					
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai tėvams (globėjams, rūpintojams)					
Informaciniai, šviečiamojo pobūdžio renginiai mokiniams					
Konferencijų miesto / rajono lygmeniu organizavimas					
Pranešimų konferencijose skaitymas					
Profesinis švietimas ir konsultavimas					
Straipsnių spaudoje/internete rengimas					
Rekomendacijų, lankstinukų rengimas					
Kita (<i>parašykite</i>)					
Kita veikla					
Pagalba mokiniui adaptuojantis mokykloje					
Darbas su mokyklos nelankančiais / vengiančiais lankyti mokiniams					
Pagalba elgesio sunkumų turintiems mokiniams					
Krizinių atvejų mokykloje sprendimas					
Darbas su didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniams*					
Dalyvavimas sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus**					
Kita (<i>parašykite</i>)					
*Parašykite, kokius metodus (veiklos formas) taikote dirbdami su didelių arba labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais mokiniams					

**Parašykite, kaip prisidedate sprendžiant vaikų patiriamo smurto artimojoje aplinkoje atvejus	
--	--

12. Kaip Jūs vertinate savo kompetencijas žemiau išvardintose srityse? (įvertinkite teiginius nuo 1 iki 5. 1 – silpnai, 5 puikiai):

Vaiko / Mokinio vertinimas	1	2	3	4	5
Konsultavimas	1	2	3	4	5
Grupių vedimas	1	2	3	4	5
Tiriamoji veikla	1	2	3	4	5
Prevencinė veikla	1	2	3	4	5
Tarpininkavimas	1	2	3	4	5
Pagalbos tinklo kūrimas	1	2	3	4	5
Metodinė veikla	1	2	3	4	5
Šviečiamoji veikla	1	2	3	4	5
Kita (<i>parašykite</i>)	1	2	3	4	5

13. Su kokiais sunkumais susiduriate teikdami socialinę pedagoginę pagalbą?

--

14. Įvertinkite kiekvieną iš pateiktų teiginių, apibūdinančių fizinę, materialinę, emocinę gerovę Jūsų įstaigoje (įvertinkite teiginius nuo 1 iki 5. Vienetas – visiškai netenkina, 5 visiškai tenkina)

	Visiškai netenkina	Netenkin a	Nei tenkina, nei netenkin	Tenkina	Visiškai tenkina
Darbo sąlygos (darbo kabinetas ir kitos priemonės)	1	2	3	4	5
Darbo sąlygos (santykiai su įstaigos vadovais)	1	2	3	4	5
Darbo krūvis	1	2	3	4	5
Psichologinis klimatas darbo vietoje	1	2	3	4	5
Galimybė dirbti komandoje	1	2	3	4	5
Pasitenkinimas vykdoma veikla	1	2	3	4	5
Galimybė tobulinti žinias seminaruose, stažuotėse	1	2	3	4	5

Galimybė realizuoti savo idėjas, skirtas vaikų gerovei	1	2	3	4	5
Resursai veikloms vykdyti	1	2	3	4	5
Galimybė naudotis IT priemonėmis	1	2	3	4	5
Metodinių rekomendacijų / priemonių prieinamumas	1	2	3	4	5
Vertinimo instrumentų prieinamumas	1	2	3	4	5
Skatinimo ir įvertinimo sistema	1	2	3	4	5
Darbo laikas	1	2	3	4	5
Darbo užmokestis	1	2	3	4	5
kita (<i>parašykite</i>)	1	2	3	4	5

15. Ar Jums pakanka metodinių rekomendacijų/priemonių Jūsų, kaip socialinio pedagogo, funkcijoms atlikti?

- ☐ taip;
☐ ne.

16. Jei 15 klausime pažymėjote „ne“, parašykite, kokių ir kokios srities metodinių rekomendacijų/priemonių labiausiai pasigendate?

17. Ar Jums pakanka vertinimo formų / instrumentų Jūsų, kaip socialinio pedagogo, funkcijoms atlikti?

- ☐ taip;
☐ ne.

18. Jei 17 klausime pažymėjote „ne“, parašykite, kokių ir kokios srities vertinimo formų/instrumentų labiausiai pasigendate?

19. Parašykite kokių kitų priemonių pasigendate?

20. Kiti Jūsų klausimai ir siūlymai:

DĖKOJAME UŽ ATSAKYMUS. SĖKMĖS DARBE!